

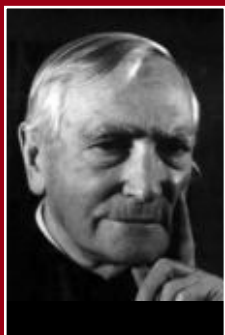
XI. évfolyam
2013.
1. szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT – MAGYARSÁG – ÉRTÉK

Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

I. Ferenc néven Jorge Mario Bergoglio SJ az új pápa

Márton Áron

Legyetek az igazság védői és a szeretet apostolai

Somogyi Gábor

Zománból alkotott bibliai képek mestere

Grosics Gyula

Az Aranycsapat kapusa, a Nemzet Sportolója, 14 és fél éves koráig papnak készült

Koller Eszter

Az életben rengeteg apró csoda vesz körül bennünket

Róma püspökének az a feladata, hogy őrizze az egész teremtett világot, különösen az elesetteket és a szegényeket – mondta I. Ferenc pápa

Szeretettel és gyöngédséggel kell szolgálni

771589 617002

13001

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSBN VERITAS-LAKÁSOK 2013-BAN

KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN
ÉS A XIII. KERÜLETBEN KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL!

XIV. kerület Paskál utca 16.

Azonnal beköltözhető

8 lakásos, liftes társasházban
61 nm, 54 nm, 63 nm, 67 nm, 75 nm,
84 nm-es lakások eladók
Tervezett átadási határidő: 2013 május
Garázsok: 2.500.000 Ft/db
Tárolók: 225.000 Ft/m²

XIII. kerület Rokolya utca 30.

Azonnal beköltözhető

8 lakásos, liftes társasházban
40 nm, 44 nm, 45 nm, 71 nm,
50 nm, 54 nm, 61 nm és 82 nm-es
lakások eladók
Garázsok: 2.500.000–3.000.000 Ft/db
Tárolók: 200.000 Ft/m²

XIV. kerület Szabács utca 5.

Azonnal beköltözhető

8 lakásos, liftes társasházban
70 nm, 59 nm, 103 nm-es
lakások eladók
Garázsok: 2.500.000 Ft/db
Tárolók: 200.000 Ft/m²

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

Kedves Magazin Olvasók!

Megvételre, ill. licitálásra bocsátjuk Simon Veronika, Munkácsy és Szent István emlékérmes festőművész „Tanyavilág” című festményét, amelyet a magazin anyagi támogatására ajánlott fel.

Mérete: 21,5 cm x 26,5cm. A festmény kikiáltási ára: 50 ezer forint.

Érdeklődni, ill. licitálni lehet: Kuruczleky Ilona, főszerkesztőnél. **Telefon: 221-1524, mob: 06-70-244-0240, E-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu**

Reméljük lesz érdeklődés a szép festmény iránt
Várom hívásukat.

Fogászati szakrendelés

Dr. Bakacsi Viktória

Budapest, XIII. Pannónia u. 5.
(Vigszínház mögött)

Teljes körű szolgáltatás
rövid határidővel, kedvező árakon

- ❖ *Felnőtt- és gyermekfogászat*
- ❖ *Fényre kötő fogszínű tömések*
- ❖ *Porcelán koronák, hidak*
- ❖ *Estztikus fogpótlások minden fajtája*
- ❖ *Ultrahangos fogkö-eltávolítás*
- ❖ *Szűrővizsgálat, szaktanácsadás*
- ❖ *Fogfehérítés*

Rendelési idő

Hétfő: 14.00–18.00, Csütörtök: 9.00–13.00

Bejelentkezés: +36 30 2660850

előzetes időpont egyeztetéssel!

email: bakacsi.viktoria@fokolare.hu

A hirdetés felmutatója
3 kezelés árából 10%
kedvezményben részesül!

Isten és a bűn összecsapása

„Aki a mi bűneinket maga vitte fel testében a fára.”

(1.Pét, 2,24)

Jézus keresztje Istennek a bűn felett mondott ítéletét hirdeti. A kereszt nagyszerű győzelem volt, amely a poklot alapjáig megrendítette. Nincs semmi biztosabb sem időben, sem az örökkévalóságban, mint amit Jézus Krisztus véghez vitt a kereszten: helyes kapcsolatba hozta az emberi nemzetséget Istennel. Az emberi élet alapjává a megváltást tette, vagyis minden embernek utat nyitott, hogy belépjen az Istennel való közösségbe. A kereszt nem véletlenül jutott Jézusnak: Ő a keresztért jött. Ő az a „Bárány, aki megöletett a világért. Testét öltésének (Ján.1,14) egyetlen értelme a kereszt, a megváltás. Isten azért lett testté, hogy elvegye a világ bűneit, és nem önmaga kiteljesedéséért. A kereszt, az idő és az örökkévalóság középpontja, s mindkettő talányát megoldja. A kereszt nem egy ember keresztje, hanem Isten keresztje, és Isten keresztje soha nem válhat emberi tapasztalattá. A kereszt Isten természetének ábrázolása, a kapu, amelyen át minden ember egységre juthat Istennel. Amikor eljutunk a kereszthöz, döntenünk kell, hogy vállunkra vesszük, vagy keresztül lépünk rajta, és akkor maradunk az evilági élet céltalan és szenvedéssel teli útvesztőjében, a kereszt kapuja helyett. A megváltás középpontja Jézus keresztje, és ezért olyan könnyű elnyerni az üdvösséget, mert Istennek nagyon sokba került. A kereszt az a hely, ahol Isten egyesül a bűnös emberrel, úgyhogy feltárul az életbe vezető út.

Üdvözzel: a főszerkesztő

Kuruczleky Ilona

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:
Bajcsy Lajos, Balázs Lilla, Bayer Emil,
Gréczi László, Frigyesy Ágnes,
dr. Kis Boáz, dr. Bakos Batu,
Kubányi Andrea, Németh Andrea,
Pálffy Mária, Somogyi György,
Szilágyi Ferenc

A lapot kiadja:
Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984
A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda:
E-Printprofi Kft.
1131 Budapest, Rokolya u. 1-13.
Telefon: 20/464-0826

T a r t a l o m

Mária a Hit példaképe	4. old.
Pünkösdre várva, húsvét szent ünnepének rendhagyó üzenete.....	5. old.
Habemus Papam.....	6-7. old.
Legyetek az igazság védői és a szeretet apostolai...8-9. old.	
Megalkuvás nélkül a hit és az egyház szabadságáért...12. old.	
Mindszenty gyűrűje Afrikában.....	13-14. old.

6-7. old.

Az Aranycsapat kapusa, a Nemzet.....	14-17. old.
Zománccból alkotott bibliai képek mestere.....	18-19. old.
Poszter: Kovács Ferenc festménye.....	20-21. old.

14-17. old.

A magyar küldetés és Krisztus második eljövetele.....	22-23. old.
A név végigkíséri az életét.....	24-25. old.
Harangokba öntött emlékezet.....	26-27. old.
Református hírek.....	28-29. old.
Váratlan ölelés.....	30-31. old.

24-27. old.

Felvidéki római katolikus hírek.....	32. old.
Görögkatolikus hírek.....	33. old.
Jármi község lekipásztora.....	34. old.
Hittan – Jelenések könyve II. rész.....	35. old.
„A levante istenfélő és hazájához mindhalálig hűséges”.....	36-37. old.
Hazaköltözött az Isten Vándora.....	38. old.
Megrendelés és előfizetés.....	39. old.

34. old.

Mária a Hit példaképe

A Szűzanya igent mondott Isten akaratára, hitének szabad beleegyezésével foganta Isten Fiát, és ajándékozta meg méhéből azzal a létezéssel, amellyel az egy emberiség tagjává és annak megváltójává lehetett. Szűz Mária tette az üdvörtörténet központi eseménye. Ezt a tettet Szűz Mária az egész emberiség nevében vitte végbe. Mária funkcióját egész életével vállalta, egészen a megváltás órájáig. Istenanyasága és személyes szentsége – a hit boldogsága – kölcsönösen feltételezik egymást és megfelelnek egymásnak. Mária a katolikus egyház hittudományában az ember megváltásának legtisztább, legtökéletesebb példája, ő részesedett a legfenségesebben a megváltásban. Ő az ősmintája a megváltott embernek és az egyháznak.

Mária részt vett a jámbor és istenfélő zsidók vallási életében és egész élete készséges engedelmesség volt Isten kifürkészhetetlen rendelkezéseinek. Jézus nyilvános életének idején Mária, Jézus akaratának megfelelően, olyan magatartást tanúsított, amely azt mutatja, hogy nem a tisztán testi anyaság a döntő, hanem Isten akaratának hittel való teljesítése.

Mária visszahúzódik, hogy azután Jézus döntő órájában ott álljon a kereszt alatt. Jézus távozása után a tanítványok közösségében találjuk az imádkozó Szűz Máriát. Máriát mint Isten anyját különleges vallási tisztelet illeti meg. Ennek azonban semmi köze sincs az imádáshoz. Ezt a különleges tiszteletet HIPERDULIÁ-nak nevezzük, amely a nagyobb, megkülönböztetett tiszteletet jelenti. Mária ott áll Jézus működésének elején – a kánai menyegző: Jn 2, 1-5 – és végén, a kereszt alatt: Jn 19,25.

Mária boldogsága és hálája Isten magasztalásába tör ki. Dicséri Isten jóságát, amely saját életében éppen úgy megnyilvánult, mint az emberiség és Izrael történetében. Erről szól a Magnificat. „Magasztalja lelkem az Urat; És ujjongjon szívem üdvözítő Istenemben; Hiszen tekintetre méltatta alázatos szolgáló leányát: Lám, ezentúl boldognak hirdet minden nemzedék; Mily nagy dolgot művelt velem – Ő a Hatalmas és a Szent! Irgalma az istenfélőkre száll – Nemzedékről nemzedékre; Nagyszerű dolgokat művelt karja erejével: Szétszórja a szívük szándékában gőgösködőket; Uralkodókat taszít le trónjukról, – De fölemeli az alázatosakat; Éhezőket tölt be jóval, – De üres kézzel bocsátja el a gazdagokat; Fölkarolja szolgáját, Izraelt, – S amint megígérte atyáinknak, Nem feledi irgalmasságát – Ábrahám és utódai iránt mindörökké.” Lk 1,47-55.

Grignon Szent Lajos az alábbiakat írja „Az igazi, tökéletes Mária tisztelet” című könyvében: „Szűz Mária által jött Jézus Krisztus a világra. Ő általa kell eljőnie másodsor is. Szent Fia első

eljövetelében kevésbé ismerték, de második eljövetelében nagyon meg kell Őt ismerni. A megváltás rendje kívánta, hogy első eljövetelében rejtve maradjon, és egyedül Fiát, Jézust ismerjék. De második eljövetelében Isten fogja Máriát kinyilatkoztatni. Még szülei sem ismerték igazán, és az angyalok is gyakran kérdezték egymástól: „Kicsoda Ő?” A legfőségesebb előttük is elrejtette Őt, vagy kinyilatkoztatott is Róla valamit, végtelenül többet eltitkolt.

Az Atyaisten beleegyezett, hogy életében csodat ne műveljen, noha megadta neki a csodatévés hatalmát. A Fiúisten beleegyezett, hogy alig szóljon, nem közölte Vele bölcsességét. A Szentlélekisten beleegyezett, hogy evangélistái nagyon keveset mondjanak róla, noha hűséges arája volt.

Mária az Isten mesterműve, ismeretét és birtoklását Isten magának tartotta fenn. Mária a legszentebb Szentháromság szentélye és nyugvóhelye, ahol Isten fényesebben trónol, mint a teremtés bármely helyén –, beleértve Kerubok és Szeráfok feletti trónját is. Különös jogcím nélkül senki teremtménynek sincs megengedve, hogy ebbe a szentélybe behatoljon. Mária kimondhatatlan szépségeket és értékeket rejt magában. Ő a Magasságbeli dicsősége, amiben, mint akár saját isteni ölében rejtette el Fiát, és mindazt, ami kiváló és értékes csak létezhet. Lehetetlen megismerni Mária érdemeinek magasságát, mert ezek Isten trónjára emelkednek. Lehetetlen megmérni szeretete szélességét, mert ez a föld határain túl terjed. Lehetetlen fölfogni hatalma nagyságát, mert ez Istenre is kiterjed, és végül lehetetlenség alázatosságát, erőneit és kegyel-

meit átkutatni, mert ezek örvényhez hasonlók.” Szent Bonaventura látta, amint az ég angyalai szüntelen kiáltják feléje: „Szent vagy, szent vagy Istenszüllő Szűz és Királynő!” Szüntelenül mondják neki az angyali üdvözlőt. Szent Mihály főangyal fáradozik a legjobban, hogy neki a tisztelet minden nemét bemutassa, és lesi szájából a megtisztelő megbízatást, hogy valamelyik szolgájának segítségére lehessen.

Grignon Szent Lajos így folytatja: „Mindaz a tisztelet, amit az ég és föld helyez lábaihoz, semmi ahhoz képest, amit Alkotójától nyer. Mária szépsége, nagysága és fönsége akkora a kegyelem, a természet és a dicsőség rendjében, hogy teremtett lény, emberi szív fel nem foghatja. Ha megakarod érteni az Anyát, értsd meg előbb a Fiát. Ő méltó Anyja Istennek.”

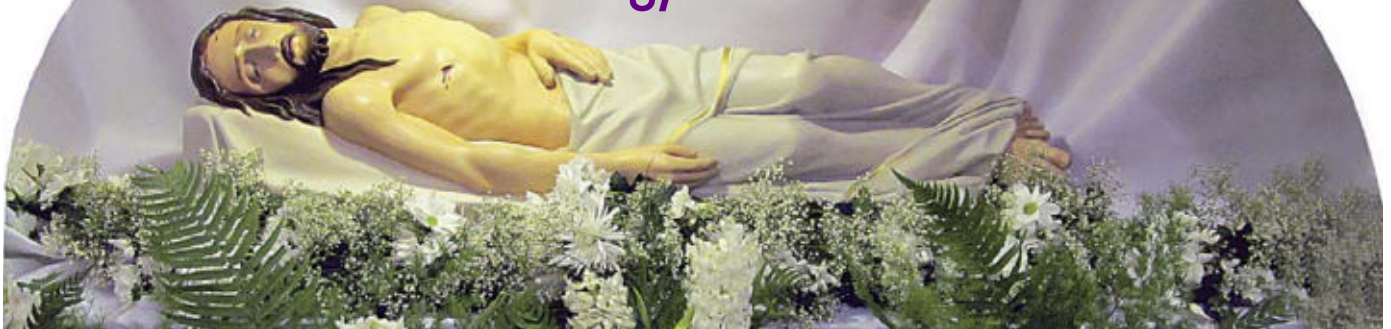
Szent Bernát így szól: „Isten uralmának minden alá van vetve, Szűz Mária is, és íme Szűz Mária uralmának minden alá van vetve: Isten is”: Ezzel nem azt mondom, hogy a hatalom, amelyet Isten neki adott, akkora, mint Istené, hanem csak azt: kérései és imái Istennél oly mindenhatóak, hogy mintegy parancsnak számítanak Istennél, aki sohasem áll ellen drága Édesanyja esedezésének, mert az mindig alázatos és az isteni akarral megegyező. Alázatosságáért Isten királynői hatalommal ruházta föl, de ez csak a végső időben fog az emberek előtt teljességében kinyilvánulni.” Befejezésül Sík Sándor „Hiszek” c. verséből: „Hiszem a Krisztus gyújtotta tüzet: a Szellemet, aki a Szeretet. Aki Szent Péter ajakán rivall, hegyeket bont, szíveket áthidal, És hét csatornán csorgatja beléd – az élesztő kegyelem kútfejét. Ki tüzet gyújt az embergondolatnak, kiből fölébe nőhetsz tenmagadnak. És mosolyoghatsz, alkothatsz, ölelhatsz, Hiszek Istenben, hiszem a Szentlelket”

Pálffy Mária

Pünkösdre várva, húsvét szent ünnepének rendhagyó üzenete

Fotók: Szilvásiné Marika

Jézus Krisztus maga az élő, példamutató Szeretet!

Felgyorsult az Idő. Nem is olyan régen Jézus csodálatos születését, a Karácsonyt ünnepeltük s máris itt volt a húsvéti ünnepkör. Csak tömörítve: Virágvasárnap, az Utolsó Vacsora, Nagypéntek fájdalmas órái az értünk szenvedő Krisztussal, kínszenvedés bűneink bocsánatára, Kereszthalál és diadalmas, győzedelmes feltámadás. Minderről bárki olvashat a világ legcsodálatosabb, legigazabb történelemkönyvében, a Bibliában, de hallhat szentmisék, Istentiszteletek keretében, a templomokban is.

Mi akkor tehát az én feladatomban? Úgy érzem: újra és újra rámutatni világunk jelenlegi képére és keresztény világunk képére is, majd vázolni: e helyzetben mit vár tőlünk, keresztényektől a mi jószágos, szerető, bűnbocsátó Mennyei Édesatyánk. XVI. Benedek, e több, mint kiváló Egyházfő visszavonulása kapcsán az egyik bíboros mondá: A keresztény Egyház megrendítő kihívásoknak van kitéve, ezekkel áll szemben. Menyire igaz, valós-e megállapítás!

Mi, hívők, a keresztény egyház mintha egy ostromlott várban élne, élnénk. Kívül a hitetlen, sokszor ellenséges világ a maga nem lebecsülendő fegyvereinek széles arsenáljával.

Melyek ezek, hogy csak néhányat említsek? A pénz, az anyagi javak könyörtelen, mérhetetlen s növekvő világa, a médiák s az internet káros hatása – ez utóbbiak hoztak sok jót is, de hogy mekkora a kár, azt ne én minősítsem – a jóra, erkölcsre, hitre nevelő családok széthullása és folytathatnám még sokáig.

Csak egy igen apró példa a bűn nagy mocsarának egy picit szegletéből. Egy kéttagú banda kirabol két tanyasi öreget. Elszedik mindenüket, s ez sem elég.

Kedves, még utat kereső, hezitáló Olvasóm: hadd köszöntselek egy korai, Isten-kereső verssem soraival:

**Segíts: tudjak hinni újra
Csodaváron, megindulva,
Hinni ismét Szépségben, Jóban
Igazságban, adott szóban,
Istenben és emberekben,
Megértésben, Szereteten...
Add, hogy tudjak hinni újra
Hinni, hinni megújulva,
Tagadni mocsarát, szennyet
Szívbe zárni minden embert,
Feledni gúnyt, gáncsot, mindent:
Hinni keresve Istent...**

Úgy kötözik meg őket, hogy hason fekve lassú, kínos percekben át, elerőtlenedve önmagukat fojtsák meg... Az edzett, sokat látott rendőrtiszt is megrendülve lepődött meg, s a két primitív gazember elfogása után megkérdezte: hogyan találták ki ezt a nem éppen szokványos módszert? Válasz: Hát a televízióban láttuk...

És miért nő a tanár és gyerekverések száma, az iskolai lövöldözés és a kérelések? Nem kommentálom, mert Te, Kedves Olvasó tudod a választ...

És mi képzeletbeli, szorongatott várbeliiek a bűnüldözésen túl milyen fegyverekkel harcoljunk? Ó, bizonyára nem ágyúkkal és gépkarabélyokkal. Elsősorban a Szeretet parancsának önkéntes teljesítésével a valóban cselekedni képes és Nagybetűs Szeretet gyakorlásával.

Tehetetlenség érezd magad? Na ne már, szokta mondani kedves, hétéves dédunokánk. Az első – legelső – érezd át, hogy Isten szeret Téged, két kézzel nyújtja szeretetét feléd s ha kérded: sugallja mit tégy!

Hát először is: Kedves Szülők, Nagypapák és Nagymamák, Kedves Dédszülők tegyétek rendbe a magatok hitvilágát, s azután oktassátok, neveljétek szelíden hitre s tevékeny szeretetre a kicsiket s a serdültebbeket. A Föld lakosainak nem kis hányada éhezik s az alultápláltság nincs mesze tőlünk se... Ha lehet, tegyél ellene!

Vedd észre a körötted élő, testi-lelki támaszra szoruló szegényeket, betegeket, öregeket. És: ne ítéld, hogy ne ítéltessél! Tanulj meg alázattal élni s ha kell, tudni lemondani is... Igen: tanulj meg szeretni Isten parancsa szerint szeretni fajra, felekezetre, bőrszínre való tekintet nélkül!

Jézus Krisztus dicsőséges, második eljövetele közeleg. Hogy ez mikor lesz, azt csak az Atya tudja. De egyéni meglátásom, hogy az emberiség hitetlen és kártevő hányada mindent

elkövet, hogy ez ne az évezredek távolában legyen. Nekünk az a feladatunk, hogy arra törekedjünk: az Utolsó Ítélet napján minél többen állhassunk a Megváltó Jobbján...

A közelgő Pünkösöd szent ünnepére készülődve kívánok békésebb és szeretetteljes sebb napokat minden kedves Olvasónknak.

Bayer Emil

Habemus Papam

Bergoglio egy kis lakásban lakott Buenos Airesben a püspöki palota helyett, maga főzött, tömegközlekedést használt. A pápai bemutatkozás után is elutasította a pápai autót, inkább a bíborosokkal együtt felszállt a buszra. Szimpatikus, emberközeli, puritán vonások. Talán túlságosan is. Végül is egy püspök, egy pápa nem népvészér, és nem a nép választja.

I. Ferenc pápáról: Kivándorolt ötgyermekes olasz vasutascsaládban nőtt fel. Bíborosként egy kis lakásban lakott. Tömegközlekedéssel közlekedett, és a repülőn turistaosztályon utazott. Miután Jorge Bergoglio, azaz I. Ferenc pápa megjelent a Szent Péter-bazilika loggiáján, nagyon fura dolgokat láthattunk: nem volt hajlandó felvenni a pápai hatalom tulajdonképpeni jelképét, a mozzettát (avagy vállkendőt), kétszer is Róma püspökének nevezte magát, nem pedig pápának, és így tett elődjével is; valamint megáldotta magát a néppel és meg is hajolt előtte, holott nincs olyan katolikus liturgia, amiben a nép áldaná meg a papot. A népnek kellene előtte meghajolnia és neki kell megáldania a népet. Utóbbi persze az Urbi et orbi során meg is történt. Végül hiába voltak a szeme előtt hatalmas betűvel a latinul mondandó mondatok, nem sikerült pontosan felolvasnia a szöveget. És a három bíboros, aki mögötte állt a loggián: Giovanni Battista Re, Leonardo Sandri és Claudio Hummes, mind Angelo Sodano emberei, aki a XVI. Benedekkel szemben álló kuralisok vezetője.

Mielőtt áldást adott volna, ő kérte maga számára a megáldandók imáját, és mélyen meghajolt feléjük, mialatt imádkoztak érte. Amikor a ceremónia után visszamentek a Szent Márta házba, a bíborosokat a busz vitte, amelyiken eddig is közlekedtek, az ő számára odaállt a pápai autó. Nem kellett neki: beszállt a bíborosok közé a buszba.

Ferenc pápa olasz nyelven mondott beszédét többször rögtönzött szavakkal egészítette ki,

amelyeket taps kísért. Amikor pedig a hivatalos beszéd végére érve ránézett az újságírókra és azt mondta: Van, aki nem tudja, hogy Róma püspöke miért választotta a Ferenc nevet; Xavéri, Szalézi, vagy Assisi Szent Ferencre gondolt-e közben. Most elmesélem a történetet – mindenki lélegzetvisszafojtva hallgatta a pápát, aki egyszerű, közvetlen stílusban mintegy bizalmasan megosztotta névválasztása eredetét.

Elmesélte, hogy a konklávé régi jó barátja, Sañ Paolo nyugalmazott érseke, Claudio Hummes bíboros mellett ült. Amikor a szavazás kezdett „vészesen” a javára fordulni, barátja vigasztalta őt. Amikor pedig elérte a kétharmados többséget, és felcsattant a taps – amiért megválasztották az új pápát –, Hummes bíboros átölelte őt és azt mondta: „Ne feledkezz el a szegényekről!” Szegények... ez a szó behatolt az elméjébe és rögtön Assisi Szent Ferencet juttatta eszébe. Aztán ahogy tovább folyt a szavazás és mindenki letette voksát, Bergoglio bíboros a háborúkra gondolt, majd ismét Szent Ferencre, aki a béke embere volt. Így született meg a név a szívében: Assisi Szent Ferenc. A szegénység, a béke embere, a teremtett világ őrzője – és ma ugye nem vagyunk túl jó viszonyban a teremtett világgal. „Ő, hogy szeretnék egy szegény egyházat, amely a szegényekért él!” – kiáltott fel Ferenc pápa.

Meglepő döntést hozott a konklávé: a 2005-ös konklávé ellenjelöltjét, a Buenos Aires-i érseket választották meg pápának. Bergoglio bíboros nézeteit tekintve a választó testület bal-szélén helyezkedett el. Egyébként nem ő az első

európai kontinensen kívüli pápa, hiszen az első századokban már vezette három afrikai születésű római püspök az egyházat. Viszont a szíriai III. Gergely (731–741) óta valóban ő az első nem európai. Nem fiatal, 77 éves, Európán kívüli, mégis europaizált kontinensről érkezik, az első jezsuita és az első Ferenc, s olyan személy, akit bár a papabilék közé soroltak, mégsem igazán számoltak vele, mivel egyszer már vesztett: 2005-ben.

Bergoglio 2005-ben Ratzinger ellenfele volt a konklávéban. A 115 fős bíborosi testületnek több mint a felét XVI. Benedek nevezte ki, a II. János Pál-féle vonallal együtt meglelt volna a kétharmaduk. Vajon miért választottak valakit, aki a kicsi (talán vele együtt 16 bíborost számláló) progresszív csoporthoz tartozik?

Mint ismert, Benedek pápa a Vatileaks kibukkanása után felállított egy háromtagú bíborosi bizottságot, nyolcvan éven feletti kardinálisokból, akik jogosultak voltak bárkit kikérdezni a Vatikánban, a bíborosokat is beleértve. Ők készítették egy háromszáz oldalas jelentést, amit átadtak tavaly ősszel a pápának. Senki más nem tudja ezen a négy emberen kívül, hogy mi áll ebben az összefoglalóban, Benedek pedig azt mondta: csak az utódjának adja át. A bíborosok a konklávé előtt petícióztak, hogy hadd nézzék meg a jelentést. Benedek nem engedett. Most kénytelen lesz átadni a jelentést egykori ellenfelének.

A La Repubblica című, progresszív-balos olasz lap érdekes riportot közölt pár hete egy jó, de nem Vatikán-szakértő újságíró tollából. A cikk szerint meglegobbli működik a Vatikánban, bíborosi szintig. Hivatkozás azonban nincs benne. Pár nappal később kiderült: a cikket a Panorama című, kicsi magazin anyagára alapozták, amelyet egy bizonyos Ignazio Ingrao írt. Ő azt állítja: tudja, mi van a jelentésben: vatikáni meglegobbli. De honnan tudhatja, ha maga is beismeri, hogy nem látta a jelentést? Ingrao kikérdezett 15 vatikáni dolgozót, akiket a három bíboros is kifaggatott. Azt kérdezte tőlük: mit kér-

dezek tőlük, és mit mondtak. Ők beszéltek a meglebből.

Mit fog tudni mindezzel kezdeni I. Ferenc? Persze az egyház nem csak a Vatikánból áll. Végső soron így sem nagyon tudjuk, miről van szó. Az biztos, hogy a konklávé előtti misén Angelo Sodano, a bíborosi testület vezetője (II. János Pál egykori államtitkára) meglepő módon nyitott a balosok felé: társadalmi igazságosságról és hasonló, progresszív dolgokról érkezett Ratzinger 2005-ös beszédénél sokkal laposabb prédikációjában. Pedig ő inkább II. János Pál vonala. Bergoglio viszont VI. Pálé. Ha előbb tudnánk meg, ki lesz a pápa, mint hogy milyen nevet választ, Bergoglioról mindenkinek egy VII. Pál jutna eszébe (bár Sodanóék másik favoritjáról, a sosem mosolygó Odilo Schererről is azt mondták a brazil források, hogy VII. Pál lenne, ha pápa lenne belőle).

A következő években várhatóan sokat fogunk olvasni a pápai dokumentumokban társadalmi igazságosságról, népek közötti testvériségről, a javak „igazságos” újraelosztásáról: kicsit vissza fog térni a hatvanas évek fogalmi készlete a Vatikánba, a Mater et Magistra és a Populorum progressio, XXIII. János és VI. Pál szociális enciklikáinak szelleme. Bergoglio egyszer még egy protestáns lelkipásztorral is megáldatta magát, ami igencsak érdekes egy katolikus püspöktől. Liturgikus ügyekben pedig Benedek pápa szöges ellentéte, ahogy minimalizmusa is. Míg XVI. Benedek a régi rítusú, tridentin mise szabad bemutatása mellett rendelkezett kötelező jelleggel, addig ezt a rendelkezést egyházmegyéjében Bergoglio nem hajtotta végre. Rendszerint odaadta a katedrálisát más felekezeteknek, ami igen problémás a katolikus teológia szempontjából.

Mindenesetre az optimista évtizedekben Bergoglio Németországban tanult, azaz elmerült a progresszív teológiai felfogásban. Habár ismerte a régit is, hiszen abból érkezett. A felszabadítás teológiáját azonban elutasította, közel van az egyházi középnek tekinthető Comunione e Liberazione mozgalomhoz (ez nem biztos, hogy sokat jelent, mivel ez állt Benedek pápa és a Benedek által támogatott Angelo Scola milánói érsek mögött is). És a jezsuita renden belül még mindig kevésbé volt liberális, mint nemrég elhunyt bíborostársa, a XVI. Benedek másik nagy ellenpólusának tartott Carlo Maria Martini. Sőt, Bergoglio számított vele szemben a „konzervatív”-nak. A jezsuita rend egyébként már régen nem az egyházi konzervativizmus bástyája, sőt: inkább ellenkezőleg. Az viszont változatlanul igaz, hogy a jezsuiták a legképzettebb szerzetesek.

Érdekes, hogy a mainstream média rögtön konzervatívnak kiáltotta ki I. Ferenc pápát. Csak hogy egyházon belül nem az számít, hogy ki milyen álláspontot foglal el a melegek, az abor-

tusz, a női papság kérdésében – a legprogresszívebb bíborosok is konzervatívok ezen kérdésekben világi, politikai mércével. A média által progresszívnek mondott bíborosokat hétköznapi szempontból inkább liberális konzervatívoknak lehetne mondani. Még akkor is, ha az argentin elnök középkori inkvizitornak nevezte, és az argentin elnöknővel is konfliktusba keveredett a meglegházasság miatt. Amúgy állítólag szigorú modernizátor.

Két embert tudunk idézni. Metternichet, aki IX. Piusz megválasztása után azon lamentált: liberális pápát választottak Rómában. IX. Piusz azonban elég gyorsan konzervatívává vált. Másrészt idézhetjük Raymond Leo Burke bíborost, akit egyszer arról kérdeztek, mit gondol az abortuszról, aztán elhült a kérdező, hogy Burke kiállt az abortusz ellen. A bíboros azt válaszolta neki: miért, mit várt, mit fog mondani a katolikus egyház püspökeként?

Margaret Thatcher és Ronald Reagan mellé II. János Pál dukált. Obama és Barroso mellé I. Ferencet kaptuk. Egy azonban biztos: I. Ferenc pápa nem fogja megváltoztatni a katolikus egyház tanítását, mivel a pápákat a katolikusok közül választják. Nem értjük, ezt miért nem értik meg sokan, amikor annyira egyszerű. Reméljük azért, hogy nem csak püspököknek gondolja magát, hanem pápának is. Szerintünk I. Ferencet jó eséllyel szeretni fogja a világ.

Forrás: <http://szeretfoldje.hu>

P. Adolfo Nicolás SJ: Ferenc pápa megválasztása reménnyel teli időszakot nyit meg

Március 14-én P. Adolfo Nicolás, a jezsuita rend legfőbb előjárója Ferenc pápa megválasztásáról nyilatkozatot tette közlé: „Jézus Társasága nevében hálát adok Istennek az új pápa, Jorge Mario Bergoglio SJ bíboros megválasztásáért, amely az egyház számára reménnyel teli időszakot nyit meg.

Mi jezsuiták mindnyájan imával kísérjük testvérünket és köszönetet mondunk nagylelkűségéért, amellyel elfogadta azt a felelősséget,

hogy az egyházat vezesse ebben a kulcsfontosságú időszakban. A „Ferenc” név, amely elután nevezik, a szegényekhez való közelség evangéliumi lelkületét idézi fel, azt, hogy azonosítja önmagát az egyszerű emberekkel, továbbá elkötelezi magát az egyház megújulásában. Attól a pillanattól kezdve, hogy megjelent Isten népe előtt, látható módon tanúságot tett egyszerűségéről, alázatáról, lelkipásztori tapasztalatáról és mély lelkeségéről.

Vatikáni Rádió/Magyar Kurír

Ferenc pápa imája minden ujjunkra

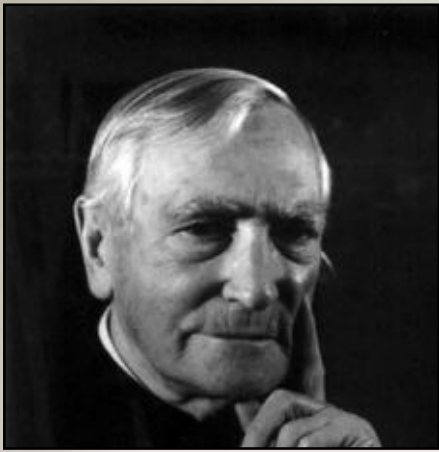
1. A hüvelykujjad van hozzád legközelebb. Ezért imádat azokért kezdjed akik legközelebb vannak hozzád. Azok a személyek ezek akiket a legkönnyebb megjegyezni. Szeretteinkért imádkozni „édes kötelesség”.

2. Következő ujjad a mutatóujj. Imádkozz azokért akik utat mutatnak, tanítanak és gyógyítanak. Ide tartoznak tanáraid, mestereid, orvosaid, papjaid ésszerzeteseid. Nekik támogatásra és bölcsességre van szükségük, hogy másoknak utat tudjanak mutatni. Legyenek mindig jelen imáidban.

3. Következő ujjad a középső, amely a legmagasabb. Ez vezetőinkre emlékeztet. Imádkozz országod elnökéért, a kongresszusi tagokért, a vállalatvezetőkéért és igazgatókéért. Ezek az emberek irányítják hazád sorsát és alakítják a közgondolkodást. Szükségük van Isten vezetésére.

4. A negyedik ujjad a gyűrűsujj. Bár sokan nem tudják, de ez a leggyengébb ujjunk, bármelyik zongoratanár megmondja neked. A leggyengébbekre emlékeztet akiknek sok bajuk van, akiket levert a betegség. Szükségük van imáidra éjjel és nappal. Soha nem tudsz eleget imádkozni értük. Gyűrűsujjad hív hogy imádkozz a házaspárokért is.

5. Utoljára marad a kisujj, legkisebb az összes ujj közül, így kell látnunk magunkat Isten és ember előtt. Azt mondja a Biblia: "az utolsókból lesznek az elsők". Kisujjad arra emlékeztessen, hogy imádkozz magadért. Amután imádkoztál az előző négy csoportért, akkor már megfelelő perspektívából látod saját szükségleteidet és jobban tudsz imádkozni a tiedért.

Honnan indult Erdély szent püspökének életútja? Csíkszentdomokoson született 1896. augusztus 28-án, Márton Ágoston és Kurkó Julianna egyszerű földműves család harmadik gyermekeként. A székely szülőföld három ajándékkal látta őt el: „a történelmi zivatárokat átélő csíki katolicizmus erős lelket adott neki, a Hargitán túl őrtálló nép acélos öntudatot, az életharcban fáradhatatlan község pedig bátor aszketizmust” – e szavakkal jellemezte őt kortársa Venczel József. A Márton család vallásukat gyakorló katolikusok voltak. Isten áldását kérték mind maguk, mind gyermekeik, valamint kétkezi munkájuk számára. Szalay Jeromos Márton Áronról írt „Vértanú püspök vértanú népe” című 1952-ben Párizsban megjelent művéből tudjuk: a család mindennap imádkozott. A munkából hazajövő apa térdére ültette fiát, s amíg az anya elkészítette a szerény vacsorát, apa és fia imádkozott. „Vess keresztet kis szógám!” – mondta neki már akkor, amikor a kis Áron még csak gügyögött.

A tehetséges fiatalember a gimnáziumi tanulmányok elvégzése után, katonai behívót kapott, majd a harctéri szolgálat teljesítése után földművesként dolgozott. 1920-ban jelentkezett a teológiára, s 1924-ben gróf Majláth Gusztáv Károly püspök elődje szentelte pappá.

Márton Ágoston, az édesapa elbeszéléseiből tudjuk, megható jelenetnek lehetett tanúja, amikor fia elárulta neki életre szóló döntését. „Épp a cséplés ideje volt, akadt munka elég. – Fiam, mi történt, a zsákok gyűlnek, jól tudod, hogy koszarazva voltak a földek és a gabona ilyenkor úgy jön le, hogy el sem képzeled. Nem szeretem a viselkedésedet, valami rosszban töröd a fejed, a szemed sem úgy áll, mint mások... Ne szomorkodj, van elég leány a faluban, s ha úgy gondold nősiülj meg!... – Nem vagyok szomorú Édesapám, hanem valami olyan dologra gondolok, hogy meg sem akarom mondani... Az apa elkomorodott. Mégis arra gondolt, bejelenti a házasságot. – Csak bátran fiam, nincs szégyellni való, én is így jelentettem be valamikor apámnak munka közben, hogy Édesanyádat el akarom venni... A viselkedéseden látom, hogy szerel-

Legyetek az igazság védői és a szeretet apostolai

„Szent hivatalom kötelez, hogy egyformán püspöke legyek szegénynek és gazdagnak, tanultnak és a tanulás lehetőségeitől elzártaknak, előkelőknek és egyszerű embereknek, az élet kegyeltjeinek és az élet szerencsétlenjeinek, bűnösöknek és a kegyelem áldottjainak. Az Isten felé vezető utat mindenki számára fel kell tárnom...” – írta Márton Áron, Erdély világhírű püspöke első Gyulafehérváron kelt körlevelében 1939. március 31-én.

Márton Áron tudta, hogy a reá szabott választott út nehéz lesz, többször tett vallomást arról, hogy a veszély idején is őrt kell állnia. Fölszentelt papjait erre bízta: „Legyetek az igazság védői és a szeretet apostolai...közvetítsétek bőségesen a beteg emberiség számára Isten gyógyító kegyelmét és megváltó irgalmát! Legyetek a bénák lába, a vaknak szeme, az árvának, szegénynek, az elesett és szenvedő embereknek gyógyító atyja...S álljatok az Őrhelyen, ahová küldettek, hősi elszántsággal a veszély idején is...”

mes vagy. Az pedig olyan betegség, hogy orvossága nincs semmiféle a patikában. Áron apjára nézett és így szól: – Igaza van, Édesapám. Valóban szerelmes lettem, igaz, hogy akibe szerelmes lettem, nem olyan szeszélyes, de kitaró a szeretete és nem hagy el engem. Szerelmes lettem Jézus Krisztusba, pap szeretnék lenni... Az apa nagyot csuklott, és hogy könnyeit fia meg ne lássa, hamar előhozott egy zsákot... Amikor útnak eredt, Édesanyja szaladt utána. – Fiam, még valamit akarnék mondani. Mit feleljek Erzsinek, ha kérdezi, hogy hol vagy? – Csak annyit mondjon Édesanyám, hogy karjaiból Jézus karjai közé rohantam és imádkozzon, hogy hűséges legyek Jézushoz.” Márton Áron elbeszéléseiből tudjuk, Édesanyja szemével távolról követte fiát, sokáig nem mozdult, mintha oda szögezték volna, s még akkor is integetett, amikor fia eltűnt...

Márton Áron első szentmiséjét 1924. július 13-án mutatta be szülőfalujában, Csíkszentdomokoson. Első kápláni útja Ditróba vezetett. Már első prédikációival megnyerte az idősebb és a fiatal hívők szívét. Templomi beszédeire egyre többen gyűltek össze. Szónoki talentuma is nagy hatást keltett. Lelkesedésére és tehetségére püspöke is felfigyelt, s hamarosan Marosvásárhelyre helyezte. Onnan Majláth püspök meghívta Gyulafehérvárra könyvtárosnak és püspöki levéltárosnak. Hamarosan püspöki titkár lett. Majláth püspök bizalmasaként közvetlen közelről tanulmányozhatta az egyházkormányzatot. Márton Áron papi pályájának újabb állomása Kolozsvár. Majd az egyetemi hallgatók szónoka, prézeze lett. Minden vásár- és ünnep-

napon ő tartotta a szentbeszédeket a piarista egyetemi templomban. Kortársak és az „Erdélyi Tudósító” szerint Márton Áron lelkipásztori munkájának hatására a magyar egyetemi ifjúság körében teljesen megszűnt az illegális kommunista mozgalom. Közele munkatársa Dr. György Lajos pedig a következőket mondta róla: „Ifjúsági prézesként rendíthetetlen eréllyel hirdette főiskolás híveinek, hogy népünk életmegújulása elválaszthatatlan a lélek nemességétől, a szellemi magatartás tisztaságától, az értelem eleven frissességétől és az akarat szilárdságától függ.”

1938. augusztusában Vorbuchner Adolf megyéspüspök halálával megüresedett a gyulafehérvári püspöki szék. 1938. december 24-én, a Karácsonyt megelőző napon a Szentszék XI. Pius pápa megbízásából telefonon bejelentette: a román kormány beleegyezésével Márton Áront nevezte ki gyulafehérvári püspöknek. A püspökszentelést 1939. február 12-ére tűzték ki. Az eseményre vendégek sokasága érkezett. Több, mint kétszáz lelkészt, plébánost, egyházi és világi tekintélyt számoltak. A hívőereg megszámlálhatatlan volt. A szertartás végén, Hegyi Endre visszaemlékezéséből tudjuk: „Mikor Márton Áron püspök elindult az áldásosztásra, édesanyja és édesapja hozzájárultak és megcsókolták felszentelt kezét. Az egész templom meghatva figyelte a püspököt, aki ősz édesanyjához lehajolt, megcsókolta szülői kezét és azután megcsókolta apját is. Régi diákjai, fiatal és idősebb munkatársai ott térdeltek mellette és ő komoly és szerény méltósággal haladt végig a templomon és áldotta meg először, mint püspök a híveit.”

A szülőfalujából érkezett hívek érdekes ajándékkal lepték meg: a szülői ház és telek kicsinyített mását adták át az új püspöknek. Márton Áron ekkor a következőket mondta: *„...Amit Isten keresztként vállamra rakott, ha vérző térdekkel is, vinni akarom, vinni fogom. Kérem paptársaimat, kövessenek engem a golgotás úton... Ezen a szent napon szülőfalumra, egyházmegyém minden népére szabadjon azt a szent fogadalmat tenni, hogy fajtámnak szívósságát, kiállását a magam erényének akarom tekinteni, sorsát vállalni akarom... Az Isten hivatást adott nekem. Életem ennek a hivatásnak szentelem és jó népemért becsületesen dolgozom, s a kijelölt úton vezetem.”*

Márton Áron mindig hű maradt népéhez. Püspöksége ideje alatt tört ki a második világháború. A magyarok elnyomása – román részről – erősödött. Állatokat, termésük nagy részét, sőt földjeiket is elkobozták tőlük, s nem egy alkalommal sor került letartóztatásokra is. Márton Áron személyesen járt közbe kiszabadításukért. Nem egy esetben az ő szavára bocsátották szabadlábra fogva tartott papjait. Erdély püspöke körlevelekben fordult papjaihoz és híveihez. Véleményt formált és állást foglalt többek között a keresztény felelősségről, a békéről, a népnevelés feladatairól, a sajtó- és véleményszabadságról, a kommunizmusról, a liberalizmusról, az isztagadó társadalomról és a személyiség tiszteletéről. Írásaiban síkra szállt a deportálásra várt zsidókért és keresztényekért. Levelét megküldte a Magyar Királyi Belügyminisztériumhoz, a Kolozs megyei Főispáni Hivatalhoz, a kolozsvári Rendőrkapitánysághoz. Továbbá Angelo Rotta pápai nunciushoz és Serédi Jusztinián hercegprímásnak. A háború után az erdélyi magyar oktatás a csőd szélén állt. Márton Áron ekkor nemcsak segélyt nyújtott a kolozsvári Bolyai Egyetem számára, hanem hosszabb időn ke-

resztül hozzájárult a tanárok fizetéséhez. 1945-ben létrehozta a „Petőfi Alapot”, amely biztosította két éven keresztül a romániai magyar tanügy és a színházak személyzetének fizetését. 1944 őszén az új román kormány heves támadásokat indított Erdély magyarsága ellen. *„Márton Áron nem tűrhette az igazságtalanságot – írta róla írt kötetében Péter Szőke János, az Ostpriesterhilfe egykori magyar vezetője, aki több ízben járt a főpapnál. Idézzük őt: „Elhivatottnak érezte magát, hogy felemelje szavát a több ezer elhurcolt és megkínzott magyarért, a munkatáborokba*

szállított 16-20 éves székely és csángó fiatalokért... 1945 elején, húsvéti szózatában tiltakozott a méltánytalanságok ellen és írásban fordult az akkori miniszterelnökhöz, Gróza Péterhez...” 1946 pünkösdjén Csíksomlyón ismét felemelte szavát: *„Szabad emberhez és szabad néphez méltó életet kívánunk élni, mert ehhez Isten-adta jogunk van.”*

1948. augusztus 2-án kiadott dekrétum értelmében minden egyházi iskolát és intézményt, beleértve a szerzetesházakat is, államosították. A román kormány azonnali hatállyal felmondta az 1927-ben kötött és 1929-ben ratifikált konkordátumot a római Szentszékekkel.

– Márton Áront 1949-től egyre nyíltabb támadások érték az állami szervek részéről. Ha valahol misézett, katonai zenekart vezényeltek ki a templom elé, hogy ezzel is zavarják... A hívek azonban minden egyházközségben testőrgárdát szerveztek, nehogy történjék valami a püspökkel. Ha elhagyta a falut, a testőrgárda kikísérte a falu határáig, ahol már várta a másik falu testőrgárdája. A hívek mindenütt lelkesedtek Márton Áronért – írja könyvében P. Szőke János.

Mint ismeretes Márton Áron 1949 és 1955 között különböző börtönökben sínylődött, majd 1956 és 1967 között háziőrizetben tartották. A mártírsorsú főpap elfogatásáról így ír Szőke János: *„Már az indulás gyanút ébresztett Márton püspökben, amint ezt kiszabadulása után elmondta. Nem a megszokott zsidó sofőr jött ugyanis érte. Amint később kiderült, ő nem vállalta a hatóságokkal történt összejártszást a püspök elfogatásában... Így a hatóságok mást bíztak meg ezzel a feladattal... Félúton a sofőr megállt, s motorhíbat színlelt. Röviddel ezután*

éppen arra jött egy másik autó – civilruhás rendőrökkel. Ezek 'készségesen' felajánlották autójukat a püspöknek... Miután elindultak, a hatósági személyek felmutatták igazolványukat, s kijelentették, parancsuk van letartóztatására. Szemét bekötötték, és figyelmeztették, hogy nem kérdezhet semmit...”

A bukaresti katonai törvényszék 1951. július 13-án életfogytiglani börtönbüntetésre ítélte. Márton Áron ennek ellenére nem volt hajlandó kegyelmi kérvényt írni a hatóságoknak. Tudta, hogy elfogatása igazságtalan. Végül is 1955. február 2-án került szabadlábra. A papság nagy része hűen kitartott püspöke mellett. Akik pedig távollétében ellene fordultak, magához hívatta őket és megbocsátott nekik.

Erdély nagy püspöke bármerre járt, lelkesen ünnepelték. Népszerűsége végül is annyira zavarta az állami hatóságokat, hogy kiszabadulása után egy évvel házfogságra ítélték. Megtiltották neki, hogy elhagyja a püspöki palotát, működési engedélyét pedig megvonták tőle. Palotafogsága 11 esztendőig tartott. Szintén Szőke páternek mesélte el –, aki Németországból többször meglátogatta Márton püspököt –, hogyan szerelték fel az egyik lehallgatót. Idézzük ismét őt: *„Egyszer fürdőszobája ablakából figyelte, hogy egy katona létrára mászva kicserélte a palota falában elhelyezett magnetofon szalagját... A püspök háziorzó kutyáit rendszeresen megmérgezték. Az is előfordult, amikor a parkban időzött, hogy rálőttek. A golyó szerencsére nem talált. Mikor az esetet a rendőrségen jelentették, az ügyeletes rendőr azt válaszolta: kár, hogy nem halt meg. Többször szerették volna különböző alkalmakból eltenni láb alól a nagy püspököt, de a Gondviselés vigyázott rá.”*

Márton Áron – csakúgy, mint Mindszenty bíboros – egyháza részéről is megkapta élete végén a fájdalmas keresztet. Halála előtt néhány hónappal II. János Pál pápa 1980. április 2-án püspöki működésének 42. évében felmentette az egyházmegye kormányzása alól. Szeptember 29-én, épp 25 évvel ezelőtt sok szenvedés után, életének 84. évében hunyt el.

Milyen kár, hogy a sokat szenvedett, népéért mindig hűen kiálló főpap nem halhatott meg püspöki méltóságának rangjában. Hívei azonban mellette álltak temetésén – több, mint tízezeren gyűltek össze a gyulafehérvári székesegyházban –, s mellette állnak mindmáig. Emberi nagyságát, méltóságát szellemi hagyatéka őrzi. Álljon itt végezetül 1944-ben Kolozsváron tartott beszédének nemes gondolata: *„Az igazság védelmében és a szeretet szolgálatában az üldöztetés és börtön nem szégyen, hanem dicsőség.”*

Frigyesy Ágnes

Megalkuvás nélkül a hit és az egyház szabadságáért

A mártírsorsú evangélikus püspök és a katolikus bíboros életének párhuzamai

Világszerte megemlékeztek tavaly *Mindszenty Józsefről* születésének százhuszadik évfordulója alkalmából. A mártírsorsú esztergomi bíboros érsek, hercegprímás életpályája nem egy tekintetben párhuzamba állítható *Ordass Lajos* evangélikus püspökével – ez derül ki *dr. Boleratzky Lóránd* nyugalmazott ügyvéd, egyetemi magántanár tanulmányából. Az írás, amelyből az alábbiakban részleteket közlünk, teljes terjedelmében a szerző *Életformálók* című, magánkiadásban 2007-ben Budapesten megjelent kötetében olvasható.

Az 1948. év a magyar keresztyénség két mártírjának, *Ordass Lajos* (1901–1978) evangélikus hitvalló püspöknek és *Mindszenty József* (1892–1975) esztergomi érseknek a törvénytelen letartóztatását, majd pedig koncepciók perében történő elítélését hozta. (...)

Mindketten megtapasztalták: saját egyházukat attól a hamis felfogástól kell megvédeniük, hogy a történelemnek kellene meghatároznia azt, hogy az egyház a maga küldetését akár helytállási minimumként vagy maximumként fogja fel. (...) Az egyház alapvető érdekeit mindketten feláldozhatatlan, minimalizálhatatlan kérdésnek tekintették. Nem önfeladásban, identitásvesztésben, beszűkült lehetőségekben gondolkodtak, hanem végezték az Isten által rájuk bízott feladatukat, és vállalták az ezzel járó sorsot. (...)

Számos hasonlóság volt köztük. Mindketten többgyermekes családból származtak. *Ordass Lajos* egy tanítói család hat gyermeke közül az ötödik. *Mindszenty* szülei szőlő- és földművesek voltak, és ő is hatgyermekes családból jött, annak első gyermeke volt. Mindkettőjük számára az otthon vallásos légköre és a kapott gondos nevelés meghatározó jelentőségűvé vált. Magyarorságnak mindketten azzal is hangoztatták, hogy – csaknem egy időben – *Pehm József* *Mindszentyre*, *Wolf Lajos* pedig *Ordassra* magyarosította a nevét; *Ordass* 1944-ben a német megszállás miatti tiltakozásul.

Ugyanabban az évben, 1948-ban vetették börtönbe mind a két egyházfőt. *Mindszenty* azonban előzőleg már megismerte mind a kommunisták (1919-ben), mind a nyilasok (1944-ben) börtönét. A baloldal az evangélikus egyházban *Ordass* püspököt, a katolikusban pedig *Mindszenty* érseket, a „két reakciós főpapot” tartotta az egyházi ellenállás legfőbb vezetőjének, és az eltávolításukra törekedett. Az *Ordass*-per a *Mindszenty*-vel történő leszámolás főpróbájaként is felfogható. (...)

Mindkét egyházfő körömszakadtáig védelmezte az egyházi iskolákat. Ezekről egyikük sem volt hajlandó önként lemondani. Mindketten tisztában voltak azzal, hogy az iskolák az egyház testéhez tartoznak, és hogy ha ezeket elveszítik, az előbb-utóbb maga után vonja az egyházi utánpótlás elsorvadását, ez pedig azután magának az egyháznak a meggyengüléséhez is vezet. (...)

Az egyházak számára 1948-tól a brutális erőszak időszaka következett. Először *Ordass Lajos* került börtönbe, akit külföldi adóssal szembeni követelés bejelentése elmulasztásának vádjával kétévi börtönre és mellékbüntetésekre ítélték. Azonban az igazi ok az egyház autonómiájának, az egyházi iskoláknak a tántoríthatatlan védelmezése volt, nem pedig az úgynevezett valutaügy. *Mindszenty József* esztergomi érseket 1948. december 26-án tartóztatták le, és koncepciók perben – embertelen kínzások után – a demokratikus államrend megdöntésére irányuló büntetés miatt életfogytiglanra ítélték. A nagy per talán egyetlen igazi vádpontja az lehetett volna, hogy a prímás meg akarta akadályozni, hogy a Szent Koronát az amerikaiak a magyar kormánynak visszaadják.

Büntetésének egy részét *Ordass* tizenöt katolikus pap társaságában, velük a legnagyobb egyetértésben a szegedi Csillagbörtönben, illetve a váci fegyházban töltötte. Kosárfonással foglalkoztak. *Mindszenty* kihallgatása súlyos fizikai bánтал-

mazások, az egyénisége megtörésére irányuló kábítószeres kezelés, sorozatos megaláztatások közepette zajlott. Maga a tárgyalás is súlyos szabálytalanságok közepette ment végbe, az ítéletnek pedig – *Ordass*hoz hasonlóan – semmi köze nem volt a valós tényekhez. Kiszabadulása után *Ordass*t, törvénytelen eljárásban, az egyház különbíróvá 1950. április 1-jén hivatalvesztésre ítélte, ez véget vetett minden egyházi ellenállásnak. (...)

Az evangélikus egyházi ellenállás összeomlásának több oka is volt. Talán a leglényegesebb dolog az állam részéről erősödő terror, amely egzisztenciálisan fenyegette meg a rendszerrel és az új, úgynevezett „haladó” egyházi vezetőséggel szembeszegülő lelkészeket. (...)

A másik ok a helytelen teológiai nézetek elburjánzása volt. (...) A református és az evangélikus egyházban a szolgálat, illetve a diakónia teológiája egyfajta ideológiai szerepkört töltött be. (...)

Ordass Lajos a börtönbüntetése letöltése után – miután kedvezményt nem kért – teljes visszavonultságban élt 1956 nyaráig. (...)

Mindszenty József a váci fegyházban embertelen körülmények között töltött büntetése után Püspökszentlászlón, illetve Felsőpetényben volt házi őrizetben. A *Sztálin* visszaéléseit feltáró szovjet XX. pártkongresszust követően hazánkban is elindult az erjedési folyamat. Ekkor mintegy huszonháromezer törvénytelen ítélet felülvizsgálatára került sor, így *Ordass* rehabilitációjára is. *Mindszenty* nem részesült rehabilitációban, mert őt 1956. október 30-án szabadították ki felsőpetényi raboskodásából. *Pallavicini* őrnagy végezte ezt a szolgálatot, ezért őt később kivégezték. *Ordass Lajos* és *Mindszenty József* november 2-án, illetve 3-án szólalt meg a szabad magyar Kossuth rádióban. Mindkettőjük rádiószózata olvasható a *Szépfalusi István* által szerkesztett, *Mit cselekedjünk?* című kiadványban (Úti-társ, Oslo–Bécs, 1963) (...)

1956. november 4-én az orosz csapatok megadásra szólították fel a magyar Parlamentben lévőket. Mindszenty ekkor menekült az Amerikai Egyesült Államok követségére; *Eisenhower* amerikai elnök fél órán belül megadta neki a politikai menedékjogot. Tizenöt éven keresztül maradt a követségen, csak 1971. szeptember 28-án hagyta el. Előbb Bécsbe, majd Rómába ment, később a bécsi Pázmáneumban talált állandó lakhelyet. Innen kezdte el azután gondozni a világ számtalan országában élő magyar katolikusokat.

Ordass – *Várad* *Lajos* budavári esperes tanácsára – meglátogatta Mindszentyt. Az idő rövideje miatt azonban szó sem lehetett arról, hogy hosszabb tárgyalást folytassanak egymással. (...) Ezt a rövid találkozást használta fel *Mihályfi Ernő* evangélikus egyetemes felügyelő arra, hogy az 1957 novemberében az államhatalommal történt evangélikus tárgyalások megfeneklésekor Ordasst mindszentyzmussal vádolja meg. (...)

Miközben Mindszenty József az amerikai nagykövetségen tartózkodott, és a magyar katolikus egyházban megindult a visszarendeződés, aközben az evangélikus egyházban – Ordass Lajos második aktív püspökségének köszönhetően – egy majdnem reformáció méretű belső megújulás ment végbe, amely teológiai, személyi, strukturális változások tömegét hozta magával. (...)

Annak, hogy ez a korszak csak nagyon rövid ideig tartott, több oka is volt. A legfontosabb a belső, egyházi elégedetlenség megjelenése és az államhatalom által történő támogatása; külső tényező volt a moszkvai kemény egyházpolitikai vonal ráerőltetése a többi szocialista ország egyházpolitikai szervezeteire. Ordasst végül hatalmi szóval távolították el. Utólagos rehabilitáció során az derült ki, hogy harminchárom éven át ő volt a legitim püspök, de tényleges hivatalát alig öt évig gyakorolhatta.

* * *

Az államhatalom mind Ordass, mind Mindszenty megürcült helyére megpróbálta a maga embereit ültetni. Ez Ordass esetében már 1958. november 4-én sikerült, ekkor iktatták püspöki hivatalába *Káldy Zoltán* pécsi esperest. (...)

Mindszenty bíboros hasonlóképpen járt, ő a Casaroli-féle egyházpolitika áldozata lett. A magyar kormány amnesztiát adott neki, ő azonban ezt nem fogadta el, mondván, hogy a justizmord jóvátéte-

le csak rehabilitáció lehet. *VI. Pál* pápa, aki Mindszentyt 1971 szeptemberében mártírnak kijáró tisztelettel fogadta, 1973. november 1-jén – mivel kapcsolatát a magyar kormánnyal szerette volna megjavítani – arra kérte őt, hogy mondjon le az esztergomi érseki tiszteletéről és a primási méltóságról. Erre azonban a primás nem volt hajlandó. (...) A pápa Mindszenty tiltakozása ellenére 1974-ben megüresedettnek nyilvánította az esztergomi érseki széket. (...)

Mindszenty külföldi tartózkodása alatt a magyar kultúrát, a nagyobb összetartást és a jövőbe vetett hitet erősítette németországi, portugáliai, angliai, kanadai, észak- és dél-amerikai, ausztráliai, új-zélandi útjai során. A hit és az egyház szabadságáért folytatott küzdelme, sokéves rabsága, majd hosszú száműzetése, valamint az elvei melletti kitarítás olyan tekintélyt és megbecsülést szerzett számára, amellyel emigráns az elmúlt negyven évben nem dicsekedhetett.

Mindszenty József 1975. május 6-án váratlanul elhunyt. Holttestét ideiglenesen az ausztriai Mariazellben helyezték el a végrendeletében megfogalmazott utasításának megfelelően: „Ha az istentelen kommunizmus csillaga a Magyarok Nagyasszonya és Szent István magyar egéről lehull, vigyék tetememet az esztergomi bazilika kriptájába.” Ez a kívánsága 1991-ben teljesült.

Ordass Lajos húsz évig tartó belső emigráció után halt meg. 1978. augusztus 18-án történt temetése – rendelkezésének megfelelően – szerény körülmények között zajlott le a Farkasréti temetőben. Nem volt gyászjelentése sem, az emberek csak egymástól értesültek a temetés időpontjáról. (...)

* * *

Végezetül arra a kérdésre kell választ keresnünk, mi volt az oka annak, hogy bár mind a két egyházfő az evangélium uralmáért küzdött, mégsem sikerült nekik ebben a küzdelemben szorosabb együttműködést kiépíteni, mindkettejük külön-külön vívta meg a maga harcát.

1945–1947 között adva volt a három történelmi egyház között az úgynevezett „belső szolidaritás” gondolata. A gondolatot *Ravasz László* református püspök vetette fel, a lényege pedig az volt, hogy mind a három egyház először megpróbálja megtalálni a maga saját teológiai, ekklesiológiai, strukturális útját, és ezután próbálnak az államhatalommal szembeni magatartásukban egy közös frontot kiala-

kítani. *Ravasz László*nak, *Mindszenty József*nek és evangélikus részről *Raffay Sándornak*, *Kapi Bélának* és *Ordass Lajosnak* sikerült ennek a belső szolidaritásnak hangot adni. A legnagyobb eredménye ennek a gondolatnak az lett, amikor 1947-ben a három történelmi egyháznak egymással összefogva sikerült megakadályozni a kötelező hitoktatás – a kisgazdapárt által felvetett – eltörlését. A tankönyvkiadás ügyében is történtek eseti együttműködések. (...)

Ordass a maga részéről a keresztyének együttműködését illetően olyan tervben gondolkodott, amelynek révén az állammal kötendő egyezmények időpontját elodázta volna. Ennek érdekében üzenetet küldött – *Vargha Sándor* főtitkár útján – a reformátusoknak, hogy ne siessenek annyira az állammal történő megegyezésben. A református egyház akkori hangadója – *Bereczky Alberttel* az élen – nem hallgattak az üzenetre. Ha a nagyobbik protestáns egyház jobb példát adott volna, az döntő támogatást jelentett volna a másik két történelmi egyház számára is.

Az úgynevezett „belső szolidaritás” gondolata *Ravasz László*, *Mindszenty József* és *Ordass Lajos* végleges kikapcsolásával teljesen eltűnt a történelmi egyházak életéből. Helyette mind a három történelmi egyház „saját útra” tért. (...)

Mindszenty kétségkívül a 20. századi egyháztörténelem egyik kiemelkedő személyisége volt. (...) A bíboros a szabadság és az emberi jogok szimbóluma is lett. A harcot azzal a tudattal vállalta, hogy bekövetkezhet az, hogy ennek a küzdelemnek a vértanúja lehet. Amikor *XII. Pius* pápa átadta neki a bíborosi kalapot, akkor figyelmeztette is erre.

Temetésén *Mariazellben König* bíboros azt mondta: „Mártír volt, aki csodálatos helytállással viselte a testi és lelki szenvedéseket, egyházához és népéhez mindig hűen. Egy olyan korszaknak volt a vértanúja, amelyben új mártírtípust teremtett az ideológiai és politikai okokból támadt vallásüldözés.”

Ordass Lajos az alázatos szenvedés példaképe lett. Így írt erről: „Életem értelme az lett, hogy érted és veled szenvedhettem. Úgy lehet: az emberek életem csődjének és gyalázatának tekintik a rajtam esetteket. Én áldlak, Uram, hogy keresztfád tövébe állítottál. Most már tudom: ezért kellett élnem.”

Megjelent: Evangélikus Élet, 2012. november 18.

(77. évfolyam, 46. szám)

A II. vatikáni zsinat után VI. Pál pápa Mindszenty József hercegprímást gyűrűvel ajándékozta meg

Denis Hurley durbani érsek 2001-ben egy magyar televíziós stábnak adott interjút. Az idős főpap többek között beszélt Mindszenty Józseffel való barátságáról, s elmondta, hogyan cserélt gyűrűt a magyar hercegprímással.

„Egy világot rejt az ország” – jellemzik gyakran a Dél-afrikai Köztársaság polgárai hazájukat, utalva a táj és a társadalom sokszínűségére. Ezt a véleményt általában az országba látogató külhoniak is vallják. Másoknak e földről a labdarúgó-világba-jnokság, az idősebbeknek pedig az apartheid jut eszébe. Pedig az országot Afrika leggazdagabb államaként tartják számon, amely azonban ezernyi napi gonddal küzd, s polgárai megtapasztalhatják, hogy a demokrácia meglete nem biztosítja automatikusan mindenki számára a jólétet.

2001-ben egy magyar televíziós stábnal KwaZulu-Natal tartomány fővárosában, Afrika legnagyobb kikötőjében, Durbanben forgattunk. A hét mozgalmasan telt: filmeztünk a Hluhluwe-Umfolozi Nemzeti Parkban, megismerkedtünk az egykor szebb napokat látott zulu falvak színes, turistacsalogató életével, s bepillanthattunk a magyar emigráció hétköznapjaiba is. A fárasztó hét végét a pihenésnek szenteltük. Vasárnap lévén a durbani katedrális kerestük fel.

A templom valóságos kis sziget a metropolis indiai negyedében, s nem messze áll a déli féltéke legnagyobb mecsetjétől. A mise előtt betértünk a sekrestyébe, kérve az illetékes engedélyét a forgatáshoz. Magas, szikár, idős atya fogadott, s kedvesen megengedte, hogy a kamera számára ide-

ális kórusról kövessük az istentiszteletet. A mise kezdetére a templom színültig megtelt. A szertartás hangulata erősen elütött a barokk egyházban megszokottól. A tradicionális dallamokat a hívők széles gesztusokkal adták elő, s a szinte táncoló tömeg azt sejtette, hogy Durbanben a helyi kultikus gyökerek szelődültek a kereszténységbe.

A misét a sekrestyébe bennünket fogadó, kedves idős úr mondta bíborosi öltözetben, s ekkor tudtuk meg, hogy vendéglátónk Denis Hurley érsek volt. A nyolcvanöt éves főpap a lakosság körében nagy tiszteletnek örvendett, a fehér hívek nagy tudásáért, közvetlen személyiségéért kedvelték, a fekete lakosság pedig mint az apartheid egyik legmarkánsabb ellenfelére tekintett fel rá.

A mise végeztével ismét betértünk a sekrestyébe, hogy köszönetet mondjunk a szertartás nem mindennapi élményéért. Az érsek szívesen válaszolt kérdéseinkre, s jó vendéglátóként személyesen mutatta meg a templomot. Útközben magyarázott, beszélt a hitéletéről, elmondta, hogy a II. vatikáni zsinat változásai nyomán zulu és angol nyelven miséznek. Említette szerteágazó munkáját, a hitoktatás nehézségeit és az egyre erősödő szociális gondokat. Büszkén mesélte, hogy tizenhárom éve működik beteggondozási alapítványuk, amelynek munkájába bevonják a rászoruló családtagjait is; ezzel a kezdeményezéssel a nehéz sorsú lakosság életkörülményein kívánnak javítani. Véleménye szerint a katolikus egyháznak – az egyszerű plébániáktól a főpapokig – a forrongó társadalomban egyfajta békemissziót is be-

Mindszenty Afrik

kell töltenie. Mielőtt elkészöntünk az érsektől, megjegyezte, hogy nagyon szereti a magyarokat. Szavait csupán udvarias gesztusnak tekintettük, de ő folytatta mondandóját, s Mindszenty József hercegprímáshoz fűződő barátságáról is említést tett. Elmesélte: az ujján látható gyűrű a hercegprímásé volt.

A televíziósok tamáskodó mosolyára lehúzta ujjáról a gyűrűt, s megnézhetjük a belevéselt írást, amely bizonyította eredetét: *Card. Josephus Mindszenty*. Ekkor újra kivettük tartójából a kamerát, s kértük, hogy ossza meg a nézőkkel a gyűrű történetét:

„Amikor Mindszenty bíboros Durbanben meglátogatta az itt élő magyar közösséget, észrevettem, hogy azt a gyűrűt hordja, amelyet a II. vatikáni zsinat után VI. Pál pápától kapott, noha nem volt ott a zsinaton. Láttam, hogy a gyűrűt még nem igazítottatta az ujjára, ezt ugyanis minden püspöknek magának kellett elvégeztetnie. Megkérdeztem az okát, és ő időhiányra hivatkozott. Felajánlottam, próbálja fel az enyémet, s kiderült, hogy mindkettőnknek a másik gyűrűmérete az ideális, így cseréltünk. Azóta is büszkén viselem a bátor; állhatatos magyar bíboros ajándékát.”

ty gyűrűje kában

Ify Géza balatonfenyvesi plébános 1973 novemberében, Mindszenty József látogatása idején Dél-Afrikában a Caritas segélyszervezet munkáját segítette. A főpásztor látogatására így emlékezik:

„A hercegprímást az országba a dél-afrikai katolikus püspöki konferencia hívta meg. Johannesburg repülőterére érkezett, s az ország vezetői mint a kommunizmus nagy ellenfelét szívélyesen fogadták. *Balthazar Johannes Vorster* miniszterelnök szinte futott a főpap elé, s Mindszenty körútját is megkülönböztetett figyelem kísérte. Az országban élő magyarok is nagy ovációval várták, magyar zászlók lobogtak, magyar népviseletbe öltözött leányok köszöntötték a jeles vendéget.

A repülőtéren rögtönzött sajtótájékoztatón megmutatkozott a nagy magyar egyházpolitikus humora is. Egy újságíró felvette a kérdést, mi a különbség a barna és a vörös diktatúra között. Mindszenty elgondolkodott, s noha az amerikai követségen

VI. Pál pápa Mindszenty József hercegprímás újjára húzza a gyűrűt

töltött évek alatt kiválóan megtanult angolul, mégis *Harangozó Ferenchez*, egykori zalaegerszegi káplánjához, munkatársához fordult, hogy szó szerint fordítsa a következőket: *A két diktatúra olyan, mint mikor az eben gubát cserélnek.*

A bíboros látogatásainak megvolt a kötött rendje: két misét celebrált, az egyiket angolul, a másikat pedig magyar nyelven. Ezután fogadta az ott élő magyarokat. Az emigráció természetesen igen heterogén volt, egyesek a háború után, mások 1956-ban telepedtek le az országban. Noha a főpap már túl volt a nyolcvanadik évén, mégis nagy türelemmel, fáradtságot nem ismerve beszélgetett honfitársaival. Meghallgatta bűnjukat, bánatukat, ha tudott, tanácsokat adott, s természetesen gyóntatott is. Nagy tiszteletnek örvendett, emlék-

szem, egyik magyar híve 'Főmagasságos Uramnak' szólította.

A durbani látogatás különösen becses volt számára. Egyrészt Hurley bíborossal jó barátságban volt – ezt mutatja a gyűrűcsere is –, másrészt a vendéglátó különleges meglepetést is tartogatott számára. A javarészt zulu hívekből álló székesegyházi énekkar megtanulta a magyar himnusz, s ezzel kedveskedett a mártír főpapnak. Három évvel később, egyetemista koromban egyszemeszternyi időt újból Dél-Afrikában töltöttem, s Durbanben felkerestem a kedves vendéglátót. Elbeszélgettünk, s újból megköszöntem neki a nemes gesztust.”

A Dél-Afrikában forgatott filmet több televízió is műsorára tűzte, és sikere nyomán a következő évben ismét a sokszínű országban forgathattunk. Durbanben laktunk, s a vasárnapot ismét a katedrálisban kezdtük. Mise után felkerestük Hurley érseket, és átadtuk neki az előző évben forgatott film kazettáját. Vendéglátónk meleg szavakkal köszönte meg ajándékunkat.

2004-ben értesültünk a bíboros haláláról. Denis Hurley a huszadik század második felének legjelentősebb dél-afrikai egyházi vezetője volt. 2004. február 28-án temették el a durbani katedrális Miasszonyunk-kápolnájában.

Ujján Mindszenty gyűrűje van, mint ahogy az utolsó hercegprímást Hurley gyűrűjével helyezték 1991-ben Esztergomban örök nyugalomra.

Csermák Zoltán

Megjelent: *Evangélikus Élet*, 2012. november 18. (77. évfolyam, 46. szám)

Denis Hurley érsek

Az Aranycsapat kapusa, a Nemzet Sportolója

Beszélgetés Grosics Gyulával, aki tizennégy és fél éves koráig papnak készült

Grosics Gyula Dorogon született 1926. február 4-én. Sportpályafutását a Dorogi AC csapatában kezdte. 1950-ben került a kor sztár-csapatához, a Budapesti Honvédhoz, amely akkoriban az Aranycsapat legendás játékosainak a gyűjtőhelye volt. A helsinki olimpián (1952) a győztes magyar válogatott tagja volt. Három világbajnokságon (1954, 1958, 1962.) szerepelt a kifutásairól is híres kapuvédő. Háromszoros magyar bajnok volt, 390 bajnoki mérkőzésen lépett pályára. 1947 és 1962 között 86 alkalommal volt a válogatott kapusa. Részes az évszázad mérkőzésének nevezett 6:3-as londoni diadálnak. Az 1954-es berni világbajnoki döntő ezüstérmese. 1964-ben abbahagyta a labdarúgást, mert nem engedték, hogy a Ferencvároshoz igazoljon. Számos rangos egyéni elismerés büszke tulajdonosa (A Nemzet Sportolója, Szent István-díj, Prima Primissima-díj, Magyar Szabadság-díj). Tagja a felcsúti Puskás Akadémia szakmai irányító testületének. Újbudán általános iskola, Tatabányán stadion, Gyulán pedig futballakadémia viseli nevét.

Olvastam valahol, hogy égetni való rossz gyerekek volt. Miért kellett a családnak az egyik utcából a másikba átköltözni?

Dorogon nevelkedtem, bányászkolónián laktunk. Édesapám a bányánál dolgozott. Édesanyám nevelt négy évvel fiatalabb öcsémmel. Gyerekkorom felhőtlen volt, sok játékkal, csínytevéssel. Egy alkalommal felmásztam az ól tetejére és meggyújtottam a rajta lévő szalmát. A lángok szerencsére nem terjedtek messzire, már esős ős volt. Hamarosan átköltöztünk a szomszéd utcába.

Közel laktak a vasúthoz. Felszállt négyévesen az ott veszteglő tehervonatra. Mi is történt?

Fölszálltam egy álló tehervonat egyik vagonjára. A lépcsőn voltam, amikor elindult a szerelvény. Nem mertem azonnal leugrani. Édesanyám megérezhette, hogy valami történik velem, kirohant. Látta, hogy fent állok a mozgó vonat lépcsőjén. El kezdett kiabálni: Ugorj le, ugorj le! Aztán leugrottam. A fejem mellett csattogtak a kerekek. Egy héttel később bekerítették a vasúti pályát. Még ma is be van kerítve.

Négy évvel fiatalabb öccsével facsemetékéből csúzlíkat csináltak.

Édesapám a kertben gyümölcsfákat ültetett. A facsemete elágazása V-alakú volt. Gondoltam, ebből nagyon jó csúzlít lehet csinálni. Levágtuk a tetejét. Édesapám amikor hazajött, messziről látta, hogy valami nincs rendben a kertben. Pánikszerűen menekültünk az ágy alá. Édesanyámnak kellett megmenteni minket. Persze, ki kellett az összes fát szedni, és

Ha meggyógyulok ebből a betegségből, akkor azt

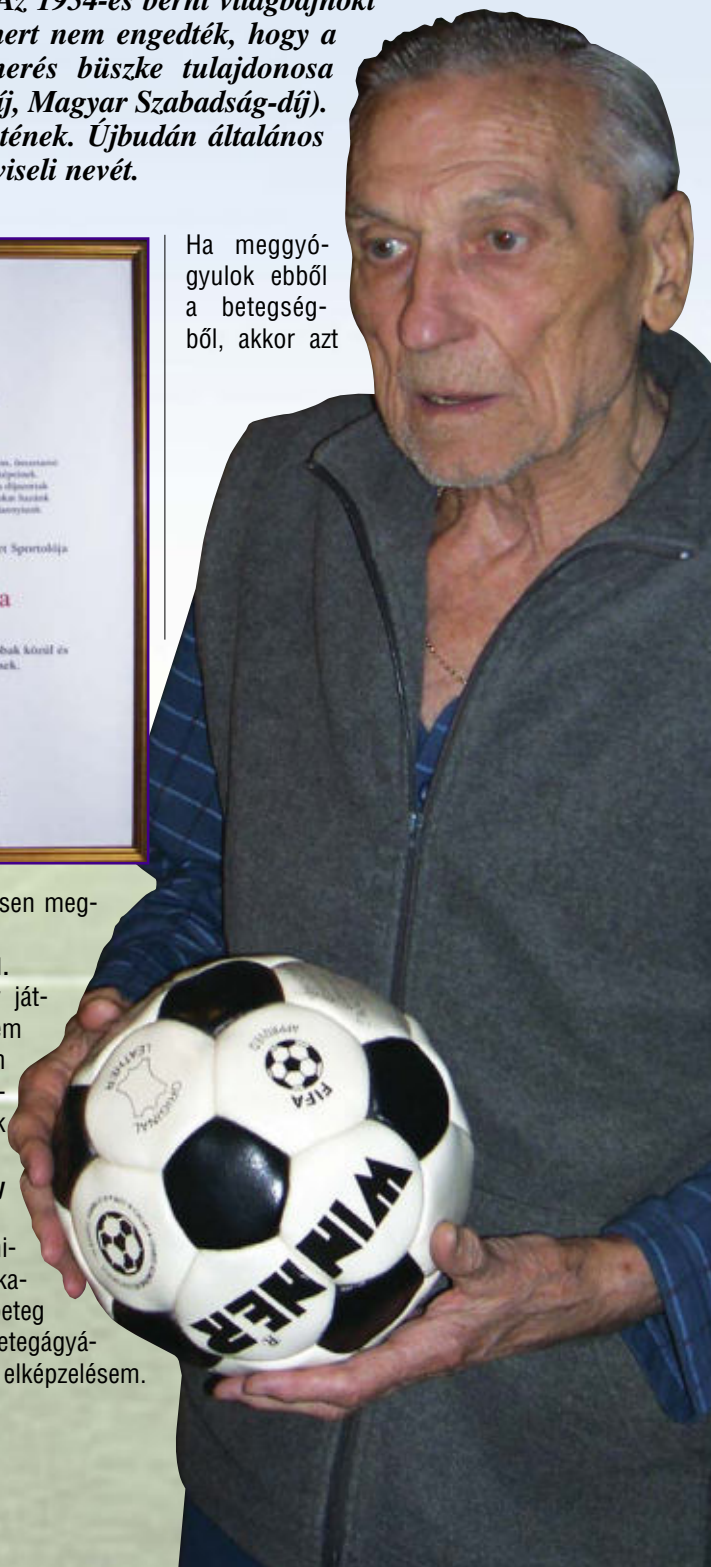
helyette újakat ültetni. Teljesen megcsonkítottam mindegyiket.

Egyszer lerepült a hintáról.

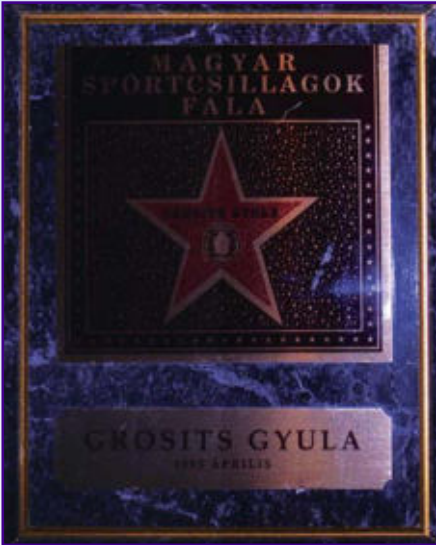
Közel hozzánk volt egy játszótér. Hatalmasat repültem hanyatt, fejjel belefúrdtam a földbe. Nem mertem megmondani otthon. Szigorúak voltak a szüleim.

Édesanyja álma volt, hogy pap legyem.

Négy éves lehettem, amikor édesanyám agyvérzést kapott. Közel egy évig fekvő beteg volt. Egyszer odahívott a betegágyához, azt mondta: Van egy elképzelésem.

szeretném, hogy katolikus pap legyél. Akkor én ezt nem is fogtam fel gyerekfejjel, hogy mit jelent a papi pálya. Egyszer, minden előzmény nélkül édesanyám felállt, felkelt az ágyból. Amikor megláttam, majdnem elájultam a meglepetéstől. Édesanyám elmondta nekem ekkor, hogy őt a hite segítette vissza az életbe. Ettől kezdve majdnem mindennap mentünk a templomba. Vasárnaponként ministráltam is. Többé-kevésbe elfogadtam édesanyám kérését és tizenégy és fél éves koromig papnak készültem.

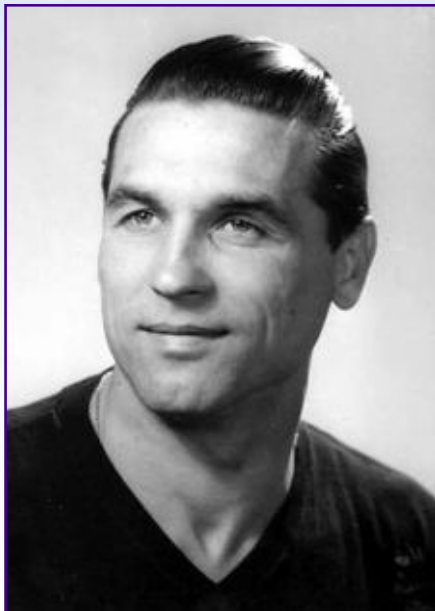

Mi történt tizenégy és fél éves korában?

Az, hogy nem lettem pap, annak köszönhető, hogy egy vasárnap délelőtt elmentem biciklizni. Közel laktunk a sportpályához, ahova elkarikáztam. Meg akartam nézni a csapat indulását, Komáromba. A Dorog akkoriban az NB II-ben játszott. Háborús időket éltünk, mindkét kapus tartalékos állományban volt. Egyiket sem engedték ki a laktanyából. Ez 1940 tavaszán volt. A csapat ott állt kapus nélkül. Rám szólt az edző, gyere, elviszünk a meccsre. Elmentünk Komáromba. Az edző átölelt és azt mondta: kisfiam, te fogsz védeni. A szerelésemet úgy szedték

Aranycsapat

össze innen-onnan. Kapusunk erős testalkatú, 191 cm magas volt. Nevetett rajtam mindenki, amikor megláttak. 41-es lábam volt és 44-es cipőt kaptam, amelyet újságpapírral tömtek ki. A dresszem szinte a bokámig ért. Borzasztó, ahogy kinéztem egy nagy darab ember ruhájában. Végül nyertünk 2:1-re. Ezt követően állandó tagja lettem a csapatnak.

Mi volt otthon?

Éjjel tizenegy órakor értünk haza. Szüleim nem tudták, hogy hol vagyok. Nem tudtam már hazamenni szólni, nem is engedtek volna. Indult a buszunk. Amikor hazaértem, láttam édesapámat kint állni a kapuban. Barátságosan megkérdezte, hol voltál kisfiam? Komáromban voltam – válaszoltam. Már is repült az első pofon. Majd megkérdezte: Mit csináltál Komáromban? Mondom, játszottam, védtem a csapatban. Rám nézett, még hazudsz is?

Jött a második pofon. Rosszul esett ez a két pofon. Másnap arról beszélt a kisváros, hogy egy gyerek védett a Dorogban.

Ennek a napnak – gondolom – nagy jelentősége volt az életében.

Biztos vagyok abban, hogy minden ember életében van egy felülről irányított pillanat, amikor eldőli az élete. Nekem ez a nap fordulópont volt az életemben és meghatározta a jövőmet. Vallom, hogy nincsenek véletlenek. Nekem akkor az adott pillanatban ott kellett ólálkodnom a pálya körül.

Mitől jó egy kapus?

Van néhány nélkülözhetetlen képesség, amelyből ha csak egy is hiányzik, akkor már problémák lehetnek. Kilencven percig koncentrálni kell, nem szabad kiesni a játékból. Akkor is figyelni kell, ha az ellenfél térfelén pattog a labda. Folyamatosan együtt kell élni a játékkal. Ebben semmi furfang nincsen, ezt meg lehet tanulni. Gyorsnak, rugalmasnak kell lenni és egy jó adag labdabiztonság, tehát gömbérezék is kell. Ezeket nem lehet megtanulni, ezek adottságok. Fontosnak tartom még az irányítókészséget és az ütemérzést.

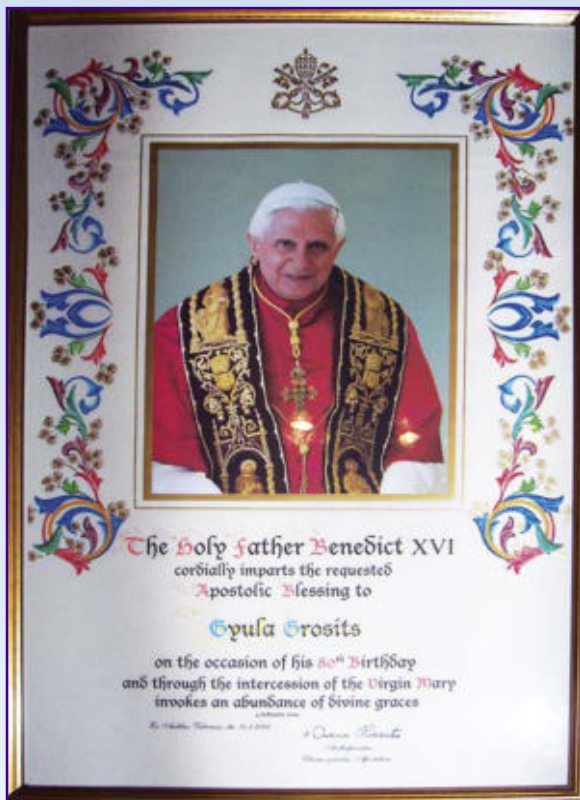
A sportsajtóban terjedt el a „fekete párduc” beceneve. Ön volt az első kapus, aki fekete mezt viselt a pályán.

Szepesi György mondta először közvetítés alkalmával. Nem örültem neki. Mi az, hogy „fekete párduc”? Fekete szerelésben játszottam, az igaz. Tulajdonképpen édesanyámnak akartam ezzel valamit visszaadni, hogy feketében álltam a kapuba. Kezdetben csak a mezem volt fekete, a nadrágom eltérő színű. Később rájöttem, ha fekete a mez, miért ne legyen fekete a nadrág is. A sportszám ellenben zöld volt, mert a Dorognak a színe zöld-fehér volt akkor.

Gondolom, hogy nem én vagyok az első, aki megkérdezi, miért volt az Aranycsapat a világon a legjobb?

Szerencsés időszaka volt ez a magyar labdarúgásnak. Azonos időben, közel azonos korú világklasszisok alkották a csapatot. Azt hiszem, hogy annak a csapatnak a négy és fél éves szereplése nemcsak a magyar, hanem a világ labdarúgásának is a legnagyobb időszaka volt. Olyan nem fordult elő egy nemzet labdarúgásában sem, hogy négy-öt világklasszis labdarúgót tudtak szerepeltetni a válogatott csapatban. Bozsik, Hidegkúti, Kocsis, Puskás négyest nem lehetett leutánozni. Ekkor született a 4-2-4-es játéktípus. Nem kellett sok időnek eltelni ahhoz, hogy a világ nemzetei ne vegyék észre, a magyarok egészen mást játszanak, eltérő hadrendben állnak fel.

A berni csatavesztés után a harag Önt is utolérte, máig tisztázatlan okokból hazaáruhással vádolták.

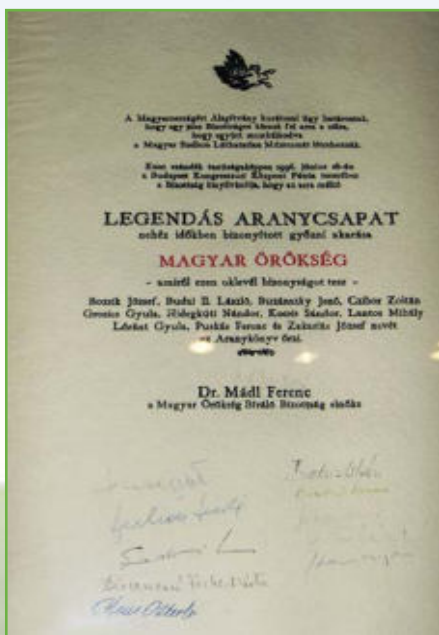

Nem szerette soha a sapkát.

A 6:3-as mérkőzés előtt homloküreg-gyulladásom volt. Borzasztó fájdalmaim voltak. Akinek volt már ilyen, az tudja, hogy milyen borzalmas. Az egyik edzésen sapkában védtem. Gellér Sándor kapustársam később azt nyilatkozta: „Gyula piros svájcsapkában készült a mérkőzésre.” A sapka igaz, de fekete színű volt. Sohasem szerettem a sapkát. A legkeményebb hidegben ma is hajadonfótt közlekedem.

Miután felhagyott az aktív játékkal, edzőként próbálta ki magát. Hol?

Álmomban sem gondoltam azt, hogy én valaha is edző legyek. Amikor befejeztem a játékot, Tatabányán voltam állásban, behívott Gál vezérigazgató. Lenne-e kedvem Katowiczebe kimenni, ahol volt egy magyarlengyel közös vállalat. Ez a lengyel város – mint Tatabánya is –, bányászváros. Az edzőséget nem vállaltam, de csapatvezető lettem néhány hónapig. Amikor visszajöttem Ma-

Kis híján börtönben végeztem. Kémkedés vádjával tizenöt hónapig megfigyelés alatt tartottak, hetente vittek a Jászai Mari téri központba. 1957-től 1963-ig védtem a tatabányai csapat kapuját. Az 1954-es svájci világbajnokság döntőjében elszenvedett vereségért azzal büntetett a szocialista vezetés, hogy egészen pályafutásom végéig (1963) a Tatabányai Bányász csapatába száműzték.

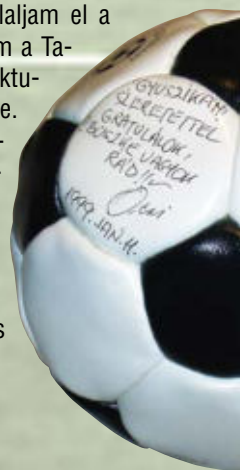
Egy Vác–Dorog meccsen 1946-ban a kapuban állva megkínálták forrált borral.

Egy magyar kupameccset játszottunk

–15°C-os hidegben. Ehhez már nem lehet felöltözni. Borzasztóan fájtam. A Vác gyengébb csapat volt, talán a megyei I. osztályban játszottak. Kevés védenivalóm volt. A második félidőben dideregtem a kapuban, amikor egy néző gőzölgő pohárral a kezében odajött hozzám. Azt hittem tea. Álmomban sem gondoltam, hogy bor van benne. Nyújtja felém: Látom nagyon fázik, így meg ezt a pohárral. Mondtam az illetőnek, hogy ne haragudjon, én játszom a csapatban, ezt nem lehet mérkőzés közben. Egyébiránt a mai napig nem iszom bort.

gyarországra, Lakat Károly volt a Tatabánya edzője. Év végén kinevezték a válogatott élére szövetségi kapitánynak. Gál elvtárs újból megkeresett, vállaljam el a csapatot. Másfél évig voltam a Tatabányánál. Volt egy konfliktusom, aztán feljöttem Pestre. A következő edzői állomáshelyem Salgótarján volt, akkor estek ki az NB I-ből. Határozott célkitűzés volt, hogy a Tarjának vissza kell kerülnie egy éven belül. Erősen fiatalítottam. Meg is

nyertük a bajnokságot a második vonalban, és visszakerültünk az első osztályba. 1966-ban a KSI-ben edzősködtem, majd 1966 és 1968 között Kuvaitban voltam szakfelügyelő és szövetségi edző. 1969-től tizennyolc esztendőn át a Volán SC élén voltam. Egyesületi elnökként mentem nyugdíjba.

Szokott álmodni futballról?

Inkább gyerekkorom-

utazik el a felnőtt csapat Komáromba? Mert, ha nem megyek ki, soha nem kerülök be a Dorogba, nem lettem volna kapus.

Nemrég ünnepeltük a húsvétot és a karácsonyt. Milyenek voltak gyerekkori ünnepei?

Nem valami kedves esemény jut eszembe. Ketten voltunk az öcsémmel testvérek. Abban a szobában, ahol mi aludtunk, szüleim ott díszítették éjszaka a fát. Hat éves lehettem, amikor

ban voltam álmódzó. Mindig repültem és lezuhantam. A berni döntő (1954. július 4.) álmomban nem jön elő, de a gondolataimban sokszor. Minden pillanata előttem van. Pályafutásom legfájdalmasabb pontja.

A mai futballt figyelemmel kíséri? Nyáron az Európa Bajnokságot nézte?

Az Európa Bajnokságot néztem a televízióban. Néha belebelenézek a magyar bajnokságba is, sajnos azt kell mondanom, hogy nagyon gyenge játékot látok.

Nem tudja elviselni, ha kóbor kutyát vagy macskát lát a környéken. Befogadja az állatokat. Jelenleg hányat tart a háznál?

A feleségem ebben a főszereplő. Ha meglát egy kutyát magányosan csámborogni, akkor addig megy utána, amíg be nem tudja rakni a kocsiba. Megsajnálja a kóbor, kivert kutyákat. Jelenleg hét kutyánk van, szépen elvannak együtt. Ezen kívül három cicánk is van. Biztos egymásnak adják a címünket, hogy nálunk jó helyük van.

Mit jelent az Ön számára a hit?

Számomra már gyermekkoromban is mindent jelentett. Ebben a szellemben nőttem fel. Gyerekkoromban úgy töltöttem le tíz-tizenkét évet, hogy belőlem pap lesz. Nem szeretem a véletlen szót, nem hiszek a véletlenekben. Sok olyan dolog történt velem, hogy nekem volt a legmeglepőbb. Hogyan lettem játékos? Miért mentem ki a pályához megnézni, hogy

éjjel felébredtem valamire. Látom, hogy a szüleim öltöztetik a fát. Annyira megdöbentett a látvány, hogy nem tudtam hová tegyem. Úgy csináltam, mintha nem ébredtem volna fel. Nem árultam el, hogy láttam őket, ahogy ketten rakják az ajándékokat. Nagy csalódás volt számomra. Évekig magamban hordoztam a titkot. Öcsémnek és szüleimnek sem mondtam meg. Nehéz volt megállnom, amikor szóba került karácsony körül. Édesanyám mondta mindig: Na, milyen szép karácsonyfát hozott a Jézuska? Szüleimnek is nagy csalódást jelentett volna, ha megosztom velük a titkomat. Édesanyám öcsémmel együtt kézen fogott minket és minden évben mentünk az éjféli misére, húsvétkor meg a feltámasztási körmenetre, kivéve azt az egyet, amikor fekvő beteg volt.

Köszönöm szépen a beszélgetést, és jó egészséget kívánok Önnek magam és a szerkesztőség nevében.

Szöveg és fotók:

Szilágyi Ferenc

Zománcból alkotott bibliai képek mestere

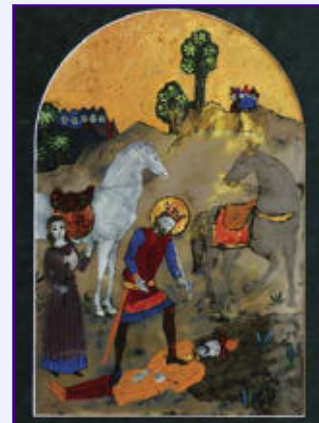
Somogyi Gábor a zuglói festőművész

„Zománctechnikánál fénoxidokkal színezett üveganyag, valamilyen fémtárgyra égetve, azzal szervesen összefügg, és annak felületét színesen díszíti. A legrégebbi ránk maradt zománctárgy Aahotep királyné karkötője Kr. e. 1700-ból származik és a kairói múzeumban őrzik. Ezután nagy hézag következett, mert a legközelebbi zománccok Kr. e. I. századból valók.” Egy régi művészeti lexikon ezekkel a mondatokkal kezdi a zománctechnika bemutatását. Bizánc után, Német- és Franciaországban készítették a legjelentősebb zománccsüszű tárgyakat.

Szent Koronánkon is található zománckép. Sajnos csak az utóbbi időben jöttek rá, hogy ennek a nagyon szép és érdekes műfajnak alkotói nagyfokú egészségi károsodásnak vannak kitéve. A munkák, és az égetés folyamán szervezetükbe ólom, és egyéb káros vegyület kerülhet.

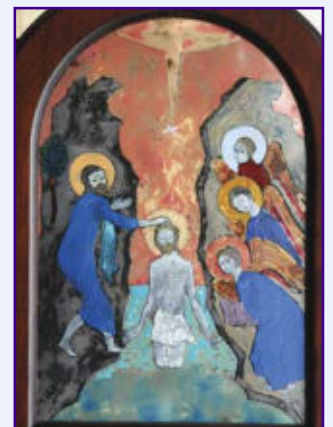
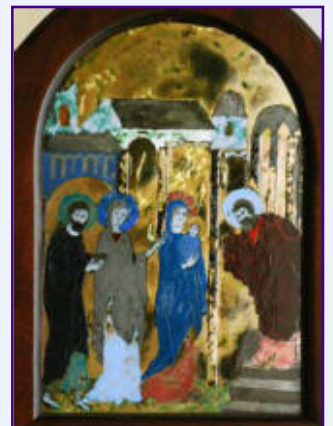
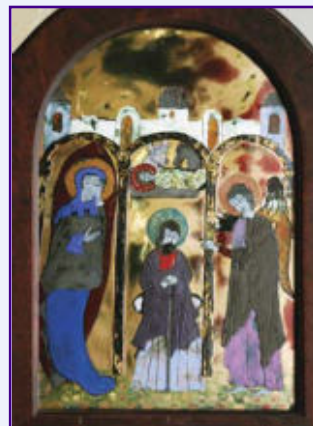
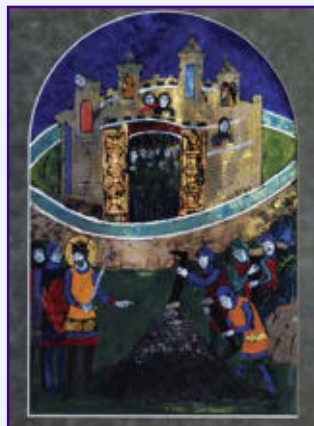
A zománcozás kitűnő művelője, több mint négy évtized óta, Somogyi Gábor festőművész. Ott-honról református nevelést kapott, és Zuglóban a Róna utcai református templomba járt istentiszteletre. Lelkipásztora, a későbbi barátjának, Kutas

László szobrászművésznek az édesapja volt. Együtt jártak a református gimnáziumba is, amit akkor államosítottak, de mivel a tanárokat nem küldték el, a tanítás a régi szellemben folytatódott. Elvárták az ötvenes években, hogy a diákok továbbra is hittanra és templomba járjanak. Megismerte a bibliát, amelynek történeteit később zománcképekben örökítette meg. 1957–1962 között a Magyar Iparművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mesterei: Z. Gács György, Mihály Pál és Szentiványi Lajos voltak. 1965-ben a Magyar Képzőművészeti Főiskolán a második

diplomáját szerezte meg. 1962-től 1998-ig a Képző és Iparművészeti Szakközépiskolában tanított. Előbb kezdte tanítani a zománcozást, és csak 1971-ben egy pályázati kiírásra – könyvszerkezeti épület díszítésére – készítette első jelentősebb világi alkotását. 1979-től folyamatosan csinált, középületekére murális zománccsüszű munkákat. Vallásos gondolatait a zománctechnikával fejezte ki. Somogyi Gábor bele tudta magát élni az ótestamentum történeteibe, ekkor közelebb

került a zsidó valláshoz, és amikor az új-testamentummal foglalkozott a katolikus vallással ismerkedett. Indítást kapott a bizánci zománcképek motívumaiból. Keresztjein végig vonuló képsort, saját elképzelése szerint tervezte. Hosszú évek során úgy fejlesztette technikáját, hogy a képeire ráeső fény sugar, a színek változását, az arany különböző csillogását, élénkségét eredményezte. Közben olajfestményeket is készített, melyeken főleg világi témákat dolgozott fel, de foglal-

koztatta a templomok festése is. Hazánkban és külföldön számos egyéni és csoportos kiállításon vett részt. Legutóbb, kollégáival a festészet hete alkalmából, Budapesten megrendezett szakrális kiállításon mutatta be zománcképeit. Egész nyáron a Tihanyi apátságban láthatták az érdeklődők gyűjteményes tárlatát, most az Újpest Galéria ad otthont alkotásainak. Amikor a jövőre vonatkozó terveiről kérdeztem, szerényen azt válaszolta „Télen elkészíték néhány zománcképet, és ta-

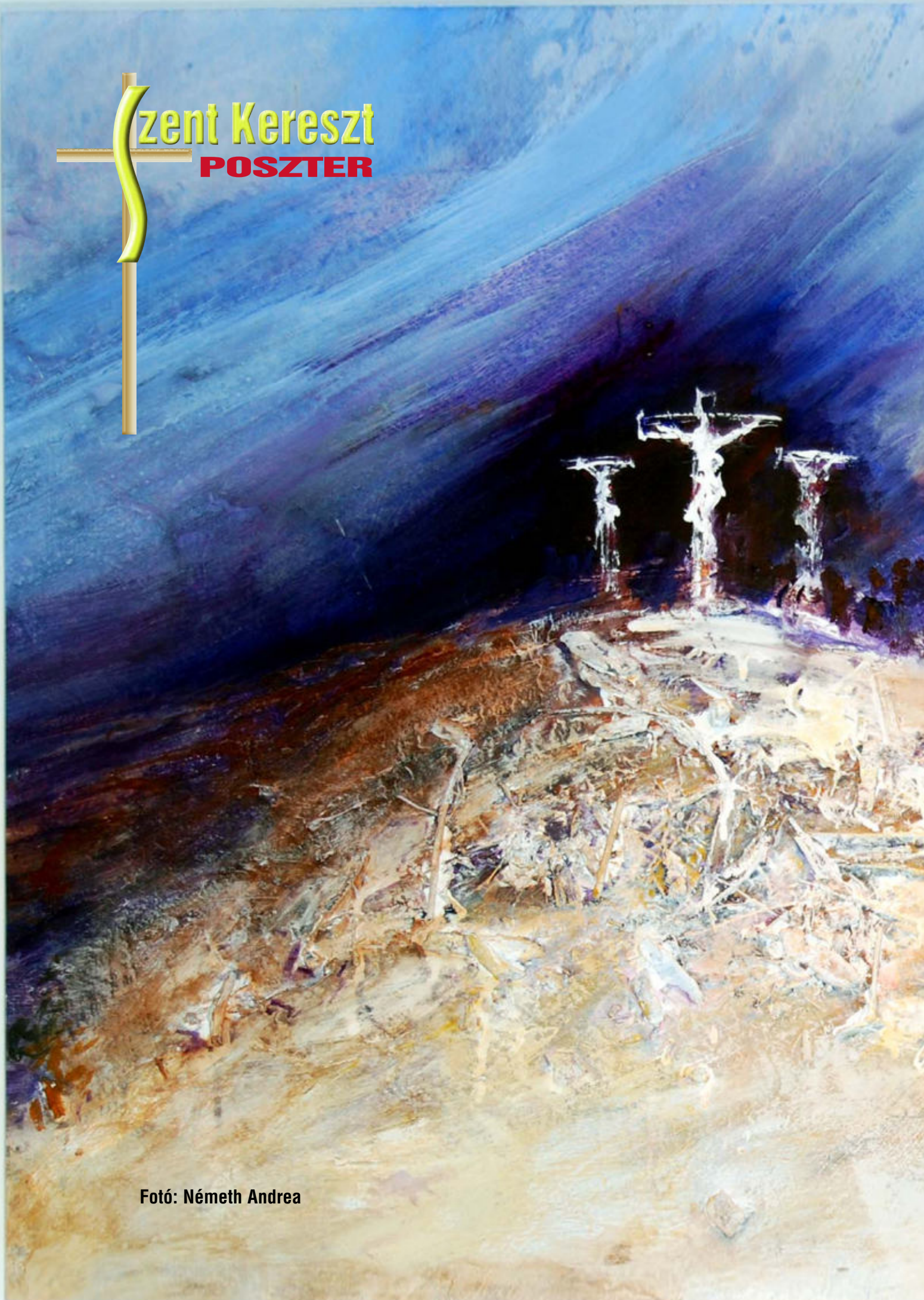
vasszal levonulok a Balaton felvidékre, tájat festeni. Az én koromban már nem akarok nagy tervek szöni.” A kis tervek-ből, kívánjuk, hogy még sok, szép, nagy alkotás szülessen, amelyhez jó egészséget kíván a szerkesztőség Somogyi Gábor festőművészeknek.

Fotó és szöveg: Németh Andrea

Szent Kereszt
POSZTER

Fotó: Németh Andrea

Festmény: Kovács Ferenc

A magyar küldetés és Krisztus második eljövetele

Sokat gondolkodtam azon, hogy mit jelenthet Pio atya jövődöleése a magyarok különös sorsáról és jövőjéről. Másrészt az utolsó ítélet teljes igazságot szolgáltat mindenkinek, mint egyénnek, személynek. Ugyanakkor a közösségeknek nem. Legalábbis emberi szempontból, fölfogásból nem. Az örökkévalóságban már úgy élünk, mint az angyalok, mert Krisztus urunk világosan mondja, hogy ott nem házasodnak, nem mennek férjhez. Más szavakkal a legkisebb közösség a család sem létezik. Ez egyben azt is jelenti, hogy a nagyobb közösségek sem. Mi lesz hát velük? Mi lesz a nemzetekkel, népekkel? A történelemből tudjuk, hogy sok szenvedés, igazságtalanság, tragédia, érdemtelen jólét, szerencse ér népeket, kit így, kit úgy. Miután az örök világban sem jutalmukat, sem büntetésüket nem nyerhetik el, itt kell annak meglennie, megtörténnie. Elegendő-e az, hogy akkor (a végső ítélet során) minden titok kiderül, minden világossá lesz. Az elítelt bűnökét, de a letagadott ére-nyeket ugyanúgy mindenki látni fogja. Az igazi, a valóságos történelem csak ott lesz nyilvánvaló. Elég-e mindez jutalomnak, vagy büntetésnek? Valahogy mindig úgy érzem, ez kevés.

Nem láttam világosan mi lehet az a végső időket érintő sajátos magyar küldetés, amiről oly sokszor esik szó a különböző ránk vonatkozó magán próféciákban, üzenetekben, vagy kinyilatkoztatásokban. Gobbi atyának mondja a Szűzanya: „Jézusom Eucharisztikus Szívének békéjét fogja élvezni és kiárasztani az Egyház. Jézusom földi helytartója többet tud Isten e nagy művéről, mint sokan mások. Ő tudja, hogy az Úr e tervében fontos helyet foglal el egy nép... Ezért hazáját századok óta már Regnum Marianumnak, az én országomnak nevezik. A pápa szeme előtt ismeretes a nép isteni küldetése, amiért évezredek történetének vértanúi sorsával fizetett.” „... A Magyarok Nagyasszonya kápolnája, itt a világ Egyház szívében hirdeti Mária népe fontos keresztény örökségét, s emlékezteti Isten tervének ismerőit e nép nagy küldetésére.” Az üzenetben még sok másról is szó esik, többek között szenvedéseinkről, azok el nem ismeréséről, a hála hiányáról, azaz mindarról, ami utal az igazságságra.

Igaz, maga a szent Szűz utal a küldetésre, ami egyben jutalom is: „*Am Isten annál inkább kitüntette e népet azzal, hogy különleges tulajdonomban adta már állama megalapításánál. E korban pedig Széplőtelen Szívem világraszóló béke diadala kiváltságos eszközéül adta.*” A Szent Szűz Széplőtelen Szívének diadala Jézus Krisztus dicsőséges második eljövetele, amiről nemcsak Gobbi atya révén, hanem Natália nővér útján is sokat beszél az Úr. „*Ahogy Jézus első*

eljövetelkor is Szűz Mária volt az, aki nagy alázatosságával, tisztaságával és bölcsességével helyet készített az emberiség Megváltójának, úgy lesz a második eljövetelt illetően is... amikor a mennyei Atya a teremtett világot mintegy megdicsőíti, Krisztus diadalmaskodik; de ezt a győzelmet szükségképpen megelőzi Mária diadala. Az Ő diadala a kegyelem diadala...”

Az eredeti kérdésre a válasz Krisztus második eljövetelében rejlik. Erről sok vita volt már. Ma a többségi vélemény azt mondja, hogy ez az ítéletre érkező Jézus. A végső ítélet ad majd választ mindenre. Ugyanakkor a közösségek megítélése ily módon emberi számítás szerint elmaradna. Az egyének természetesen a közösség részeként is, mindekképp megítéltetnek, de ez a közösség valós ítélete-e egyben? Az igenlő választ nehezen tudnám elfogadni. Kell itt valami másnak, valami többnek lennie. Ha az apostoli atyák részben elfelejtődött tanítását vizsgáljuk, s ha a Szentírás erről szóló szövegeit elemezzük, amit újabban többen is megtesznek, akkor arra a következtetésre jutunk, hogy Krisztus második eljövetele nem a végítélettel esik egybe, az már a harmadik eljövetel lesz.

A második eljövetel és a nemzetek megítélése után Krisztus földi birodalma következik, ami mintegy második paradicsom lesz. Natália nővér: „*A Szűzanya végső győzelme által azt a paradicsomi életet nyerjük vissza, amit a bűnbetés révén elveszítettünk. Az új világban mintegy bűn nélkül élnek majd az emberek*” A La-Saletti üzenetben ugyanezt olvashatjuk. Természetesen sok más próféciára hivatkozhatnánk. Lanuzzi amerikai jezsuita teológus foglalkozik ezzel a kérdéssel és nyomában mások, így Penasa atya. Az utóbbi sorra veszi a patrisztikai és szentírási bizonyítékokat, elemzi a Tanítóhivatal álláspontjának változását. Fontos szempontja szent Ágoston tanításának vizsgálata. Ő a maga különösen nagy, egyébként teljesen jogos, tekintélyével befolyásolta a későbbi teológusokat. Aquinói szent Tamás, s ezzel a kérdés évszázadokra eldőlt, átvette Ágoston véleményét, így az sarkalatos vált. Időnként elő-, előkerült az Ősegyházban vallott más nézet is, de az rendre lesöpörődött.

Az előbb részletezett helyzet oka valójában a korai idők millenarista, vagy kiliaszta eretnek-

sége volt. Három különböző, egyébként szintén elfélt eretnek irányzat hozadéka volt a Jelenések könyvében leírt ezeréves birodalom (erre utal mind a latinus, mind a görögös megnevezés) túlzó kiemelése és félreértése, ami végső soron a nehézségeket okozta, illetve még ma is okozhatja. Valamennyien a szélsőséges gnosztikusok, az ebioniták, a montanisták (megjegyzem hozzájuk hasonló tévedések ma is vannak – new age, judaizáló, túlzó karizmatikusok) az ezeréves országot szó szerint és teljesen földi, valóságos módon képelték el. Más szavakkal szerintük Krisztus földi valóságában, trónon uralkodva lesz az ezeréves földi ország királya. Ez a túlzás jogosan elfélt tévtan, eretnecség. A nehézség abban rejlik, hogy mind az Ő-, mind az Újszövetségben sok olyan hely található, ami erre a békés, hosszsan tartó országra utal. A számoknak külön jelentésük van a Szentírásban, így azokat nem mindig kell szó szerint venni, így az ezer évet sem, de az feltétlenül állítható, hogy hosszabb időről van szó.

Jézus második eljövetele után következik földi országa, ahol Ő uralkodik a megtisztult Egyház és az Oltáriszentség révén. Nem földi valóságában, hanem a szentségi jelenlét és a misztikus test által. Az új birodalomnak az ezer éves Regnum Christinek sajátosságait írja le a Szentírás alapján Januzzi. Erről később még szót ejtünk. Az eljövetelről egyebek mellett a Zsidókhoz írott levelet elemezve Penasa fejti ki, hogy az szűkségszerű, mert a világot (az olasz eredeti szövegben csupa nagy betűvel!), amelyet hosszú időn keresztül el kellett választani, meg kellett különböztetni Isten országától. Mellesleg a magyar nyelv kifejező ereje feleslegessé teszi a nagy betűket, elegendő e-világot mondani, s máris érti mindenki, miről van szó. Szóval e-világot népeivel, nemzeteivel ítéli meg. Azok nem mindegyike jut be az ezeréves országba. Egyeseket el is töröl bűneik miatt. Nagyon fontosak azok, amik Isten törvényeit súlyosan sértik (égbe kiáltók), különösen a legvédtelenebbek, legtehetetlenebbek ellen elkövetettek (magzatok és öregek legyilkolása – abortusz és eutanázia).

Nézzük az eredeti szöveget: „*Hinni az ígéletben, hogy bemegyünk a végső nyugalomba. Ez így történt a zsidókkal a pusztában, amikor vándoroltak az ígélet földjéhez, s így lesz a kereszt-*

tényekkel is. Jerikó eleste és a Józsué vezette átkelés a Jordánon előképe az egész föld fölötti győzelemnek, amit az új Józsué, azaz maga Jézus vezet dicsőséges eljövételével (parúzia). Az ígért: *'Boldogok a szelídek, mert ők lesznek birtokosai a földnek.'* *'Kérjétek és megadatik nektek.'* *'Jöjjön el a Te országod!'* Az ország pedig a maga teljességében eljön, ahogy megígértetett a próféták szavával. Lásd Dán. 7. – olyan világos! Aki a '7'-et tiszteletben tartja, az megérkezik! Aki azt '6'-ra váltja az a '666'-hoz jut el. Pál hangoosan felkiált, majd megismétli: *'Bár meghallanátok most szavát.'*"

„A tizedik fejezetben Pál kiindulva Jézus egyetlen áldozatából – szemben a levíták vég nélkül ismételt eredménytelen áldozataival – fel-eleveníti a három eljövétel egymás utáni történéseit. 10,12-13. Ő viszont csak egy áldozatot mutatott be a bűnökért és ott ül Isten jobbján. Most már csak arra vár, hogy 'lába alá zsámolylul alázza valamennyi ellenségét.'

Visszatért a halálból Feltámadásában, amit dicsőséges Mennybemenetele követett, majd az Atya jobbára ült – ez az első (kezdeti) parúzia. Megmutatta hatalmát a bűn és a Sátán elleni győzelmében... Jézus az égben a második szakaszra ('érelődés') vár, amit a nemzetek idejének nevezhetnénk. Ez addig tart, amíg minden nép meg nem tér, amelyik erre képes. Visszatér tehát nagy hatalommal és dicsőséggel, hogy kiválogassa az összes nemzeteket (nemcsak a személyeket). Ő a Királyok Királya! El fog jönni, hogy Birodalmában átvegye a teljes és egyetemes hatalmat – a politika (sic!) területén is. Ez lesz az Ő nagy győzelme az ellenséges VILÁG (e-világ) fölött. A köztes, vagy második parúzia! Majd a boldog ezer esztendő elmúltával a szellem végleges győzelme következik az anyag fölött – a harmadik parúzia a végső, amikor a győzelem a halál, az utolsó ellenség ellen következik a test feltámadása révén."

Penasa világosan beszél. Létezik tehát három visszajövetel. A végítéletre csak a harmadik után, vagy során kerül sor. A második az, ami előtt – rendkívül közel van – áll a világ most. Itt visszatérhetünk az eredeti kérdéshez. A nemzetek, a népek, vagy államok ítéletére kerül majd sor, mert ezek Krisztus ezer éves királyságába csak megfelelő állapotban léphetnek be. Ez pontos feleletet ad arra a kérdésre, amit Pio atya ismert jövődölése alapján vethetünk fel: *„Iriglyem a magyarokat, mert csodálatos dicsőség vár rájuk..."* Ez az ezer éves uralom alatt lesz. Isten nagy terve, amit ismer a Szentatya a Szűzanya szerint ugyanez, de ezt írja le Natália is hallván Jézusunk szavát.

A fentiek azonban csak egy kis része a teljes igazságnak. Ha a Regnum Christi következik ebben a boldog korban, akkor azt megelőzi a Regnum Marianum. Ha ugyanis a Szűzanya készíti elő Jézusunk megjelenését, eljövését mind

születésekor, mind misztikus testében az Egyházban, mind pedig Szeplőtelen Szívének győzelme révén Krisztus dicsőséges visszajövetelében, akkor ez így lesz a boldog Krisztusi Birodalomban is. Íme, nemzetünk eszkatalogikus feladata sejlik fel. A Szűzanya népeként, amit Ő többször is tanúsít, világossá válik, vagy legalább világosodik küldetésünk, aminek teljes mélységét megsejtve remegni, borzongani kezdehetünk. A valóság messze felülmúlja az emberi képzeletet. Nincs szükség légvárakra, valamikori bizonyítatlan aranykori múlt dicsőségére. Ez több, mérhetetlenül több.

A végső időkre már Szentkoronánk is utal. Igaz ma már nincs a koronán Uriel főangyal képe, mert lecserélték, de ott volt. A keleti Egyház hagyománya szerint az ő igazi szerepe a végső időkből jön el. Másrészt a nyolc apostolból hét, akik a koronán vannak, János evangéliumának huszonegyedik fejezetében szerepel. Ez azonban a már lezárt evangélium újra nyitása. A fejezet átmenet a Jelenések könyve és az evangélium között. Így nyugodtan állíthatjuk, hogy a készítő az eszkatalogikus utalással tisztában voltak.

Fontos most visszatérnünk a már idézett Januzzi könyvre. Ő felsorolja a Regnum Christi, azaz az ezeréves birodalom jellemzőit. Néhányat elemeznünk kell, mert szorosan kapcsolódik a magyar küldetéshez, Szentkoronánkhoz, illetve a tanhoz.

Könyvének címe: *The Triumph of God's Kingdom int he Millenium and End Times.* Az ötödik fejezetben foglalkozik a kérdéssel. A felélegzés, megkönnyebbülés ideje lesz. (Ap.csel. 3,19-21.) Egyben a szombati nyugalom, amint az a Zsid. 4,1-11 és a Zsolt 95 (ill. 94) mutatja a hetedik nap, ami az örök napot készíti elő. Az első feltámadás után a maradék, a szegények az ezer éves országot elfoglalják. (Mt.5,1-5; Zsolt.37; Iz.65,9; Jel.14,4.) A Gonosz egy időre korlátozva lesz. Az igazak ebben az időszakban hosszú életűek lesznek. A földi paradicsom valamiféle formája a boldog ezeréves birodalom. Krisztus fog uralkodni a földön megtisztult Egyháza, a szentségek és kegyelmi eszközök révén, s még a világi élet (állam) területén is egészen Istennek átadott, akaratát teljesítő emberek által. A hivatalos papság már megtisztult, de az általánosnak különleges szerepe lesz Jel.20,6. Mindenütt megnyilvánulnak a békével teli sajátosságok, mint az igazságosság, könyörületesség, s maga a béke. Béke és harmónia uralkodnak. Testi, fizikai megfiatalodás, vagy megújulás következnek, nem lesz betegség, a nyelvek adománya viszont segíti egymás megértését. A fény megerősödik (Nap és Hold jobban világítanak). Végül, mindenekelőtt Isten akaratát uralkodik a földön is. Az evangéliumot az egész világon hirdetni fogják minden nemzetnek jelül, s azután jön a vég. Januzzi természetesen minden pontot bőséges szentírási és patrisztikus

utalással bizonyít. Én itt csak azokra mutattam rá, amik fontosabbak a most következők tárgyalásához.

Krisztus uralma a földön Egyháza, szentségei és kegyelmi eszközök révén valósul meg. Az Egyház maga Krisztus titokzatos teste, ahogy azt Szent Pál világosan leírja. A profán területen, ahol Krisztus uralma megvalósul szintén érvényes lesz. Hogyan? A Szentkorona tan révén. Az Egyház Krisztus titokzatos teljes teste. Benne Krisztus a Fő, mi pedig a tagok vagyunk. A Szentkorona teljes testében a fő az uralkodó, a tagok pedig a nemzet. A kettő együtt alkotja a testet. Az Egyház felépülése tehát egészen hasonló a világi hatalomhoz, alkotó elemeit illetően pedig ugyanaz. Krisztust így a Szentkorona testesíti meg a világi uralom területén. Ez a felépítés csak a magyar közjogban valósul meg, azaz a Regnum Marianumban. Ez a birodalom – az ezeréves – egyfajta boldog földi paradicsom lesz. Oka az a világos felismerés, hogy minden Istené, amit csak alkotott. A földet tehát lakói – az emberek – használatra, birtokba kapták, de nem az ő tulajdonuk. Ez megint a Szentkoronához és a Regnum Marianumhoz vezet, ahol a tulajdon, s minden egyéb a Szentkoronáé, a birtok, más szavakkal a használat a tagoké. Mindez az élet feltétele, hogy senki ki ne sajátíthassa azt, s így megmaradjon időben, térben és biztosíthassa a jövődőt.

A békével teli tulajdonságok, azaz az igazságosság, irgalom és béke az emberek egyenjogúságából ered. Mindenki szabad, ugyanaz a jog vonatkozik rá, s kötelessége teljesítésének mértéke szerint élvezheti azt. Ismét a Szentkorona rendszerénél vagyunk. A béke és harmónia uralkodik, mert a hatalom teljessége Isten kezében van, s azt senki sem sajátíthatja ki. A hatalom teljessége a Korona, s az megoszlik a fő és a tagok között. Egyikük sem határozhatja meg a másik nélkül a Szentkoronához való viszonyát. Ebből következik az általános papság, amit a Jelenések könyve jelez (Jel.20,6.). Végül Isten akarata valósul meg a földön, ahogy a miatyánkban imádkozzuk. *„Jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod amint a mennyben úgy a földön is."* Ezt az akaratot és uralmat, hatalmat képviseli közöttünk a Szentkorona, ahogy őseink, s mi magunk is mindig hittük és vallottuk, hisszük és valljuk.

Krisztus ezeréves uralma, ami második eljövését követi nekünk meghozza azt a dicsőséget, amiről szent Pio beszél, amire Gobbi révén a Szűzanya utal, s amit Natália útján Jézus erősít meg és jelent ki. Mi erre tiszta, vágyakozó szívvel kiáltjuk: *„Jöjj el, Uram Jézus!"*

Lv.dr. Bakos Batu

Ritka történelmi név viselője. Milyen családi kapcsolat fűzi a hajdani püspökhöz, Ravasz Lászlóhoz?

Ravasz Ákos Lászlónak hívnak, kevesen viselik ma már e vezeték- és keresztnévet. Hivatatosan unokaöccse vagyok az 1882-ben az erdélyi Bánffy-hunyadon született püspököknek, a kötődéseim mégis – egy érdekes családalapításnak köszönhetően – ennél jóval szorosabbak. A felmenőknél úgy alakult, hogy két Ravasz fiú elvett két *Gönczi* lányt. László és Árpád nagyapám így kétszeres unokatestvérek voltak, ami bibliai értelemben testvéri kapcsolatot jelent, s így is szerették egymást.

E bensőséges köteléket a következő generációk is táplálták. Árpád évtizedekig a Lónyay Utcai Református Gimnázium és Kollégium igazgatója és tanára volt, 1912-ben a Magyar Cserkész Szövetség alapítója és első elnöke. A református egyházban is adtak a szavára. Nagyapám nagyon sokat tett azért, hogy Ravasz László 1920 után Erdélyből Budapestre települjön, és a Dunamelléki Egyházkerület püspökévé válasszák. E családi kapocs természetesen nem érdekszövetség volt, Árpád és László nagyon szoros lelki kapcsolatban is állt egymással.

Nagybátyja a két világháború közötti időszak vallási és politikai életének markáns alakja volt. Érte Önt hátrányos megkülönböztetés e rokoni szál miatt?

Ravasz László emléke végigkísérte az életemet. A szocializmusban nőttem fel, így e név árnyékként vetült rám. Már kisgyerekként szembesültem azzal, hogy üldözött ember viselte ezt a nevet. Rádfalván, az eldugott ormánsági faluban éppúgy, mint úttörőtáborokban, kórházban és a munkahelyeimen is az első kérdés mindig a rokonságunkat firtatta. Belsőleg lázadtam, nehezen fogadtam el, hogy a püspök lényé ennyire átszöjje az életemet, és harcoltam a meghatározó örökség ellen.

A továbbtanulásnál e név még inkább hátrányt jelentett, az ideológiai pályák bezárultak előttem. 1962-ben, az érettségi után a Filmművészeti Főiskolára jelentkeztem. A nyomtatvány leadásakor a titkárságon udvariasan bemutatkoztam. A titkárnő kijött utánam, és még egyszer megkérdezte a nevemet. A hallottakon elgondolkozott, s azt tanácsolta, hogy végezzek el egy egyetemet, s akkor na-

A név végigkíséri az életét

Beszélgetés Ravasz Ákossal, a 130 éve született református püspök unokaöccsével

Ravasz Ákos filmrendező, Ravasz László dunamelléki református püspök unokaöccse az erdélyi Ravasz család leszármazottja. Budapesten, a Műszaki Egyetemen szerzett diplomát. 1970-ben feleségével a Német Szövetségi Köztársaságba emigrált, s ott filmművészeti tanulmányokat folytatott. Számos dokumentumfilm – például a *Kereszt és korona*, a *Küldetés Evianba*, az *Elysi-um* – társalkotója és producere, német közszolgálati televíziók állandó munkatársa. Évtizedekig a müncheni magyar református gyülekezet főgondnoki teendőit látta el. Nagybátyjához fűződő emlékeiről egy düsseldorfi kisebbségügyi konferencián beszélgettünk.

gyobb eséllyel pályázhatok az áhított tanintézménybe. Megfogadtam az intelmet, így kerültem a Műegyetemre. Ott avattak vegyészmérnökké.

Végül mégis a filmzés lett a hivatása...

Már az első egyetemi évben esténként színházakban dolgoztam. Munkakönyvet is kaptam, díszletlogotóként lépkedtem a világot jelentő deszkákon. Több teátrumban is megfordultam. Később a filmgyárban kaptam feladatokat, majd a tele-

vízióban dolgoztam. Itt fordulóponthoz érkeztem az életemben: mivel nem láttam magam előtt perspektívát, 1970-ben feleségemmel disszidáltunk. Egyéves vegyészmérnöki munka után sikerrel jelentkeztem a Münchener Filmművészeti Főiskolára, rendezői szakon végeztem.

Főiskolás éveim alatt egy amerikai Fulbright-ösztöndíjjal – Németországból elsőként – a hollywoodi Amerikai Filmintézetben tanulhattam. Évtizedekig mint író-rendező-szerkesztő és producer dolgoztam a televíziós és filmszakmában. 1991 szeptemberében, éppen a születésnapomon, Indonéziában, Lombok szigetén forgatás közben repülőbaleset ért. Mindannyian túléljük a katasztrófát, de három év leforgott munkája a tűz martaléka lett.

A filmzést ezután abbahagytam, és diplomáciai pályára tértem. De nem sokáig bírtam kamera nélkül, így amikor begyógyultak a sebek, ismét visszatértem a filmhez. Alkotásaimmal a

magyarság javát szolgáltam, mert a név kötelez...

Milyen volt Ravasz László mint pater familias?

Erről legtöbbet unokái tudnának mesélni, hiszen gyakran voltak nála. Ők csak Tatának szólították. Feltűnt, milyen természetességgel, talán egy kis tiszteletlenséggel is beszélnek vele a fiatalabbak. Nem vette zokon, mert olyan nagy formátumú ember volt, hogy a kicsinységekre nem igazán adott. Valószínűleg az unokáiban is megvolt az említett védekezés a híres egyéniséggel szemben. Noha egy rendkívül szerény, sokszor alázatos ember képe is él róla bennem, számomra mégis tekintélyt parancsoló, minden helyzetben jelen lévő felsőbb lény, úgynevezett „Über Vater” volt.

Önnek milyen személyes emlékei vannak a nagybácsiról?

Nagyon szerettem. Ő keresztelt meg a közeli, Torockó téri templomban. Amikor Budapestről kitiltották, Leányfalun találkoztunk gyakrabban. Merthogy a Duna menti településen lakott, szemben *Móricz Zsigmonddal*, akivel nagyon tisztelték egymást. Itt is halt meg 1975 augusztusában.

Személyes emlékként sok kedves képet őrzök róla. Fiatalkoromban gyakran kijártam hozzá, csodáltam, talán ki is

használtam rendkívüli tudását. Igen nagy műveltsége volt, s például többek között ő értette meg velem *Kafka* világát. Nagyon szerette a nagy író, séta közben számos művére hívta fel a figyelmemet. Most is látom magam előtt, ahogy az *Átváltozás* bogármotívumáról beszél. Házaságkötésem előtt is felkerestem, és bemutatam neki jövődöbelimet. Emigrálásunk előtt ismét meglátogattam Laci bácsit, áldását kérve. Ekkor már a nyolcvannyolcadik évében volt, és mint egy öreg próféta beszélt velem. Keveset kérdezett, de mindent megértett.

Hogyan látja az azóta eltelt idő távlatából Ravasz László munkásságát?

Az életműve alig mérhető fel. Széles látókörű ember volt, kiterjedt ismeretségi körrel. Figyelemre méltó életutat járt be, már fiatalon püspökhelyettes lett. Tanított a kolozsvári református teológián is, filozófusként is nevet szerzett magának, később a Magyar Tudományos Akadémia alelnökeként tevékenykedett.

Horthy Miklós lelkigondozójaként a magyar politika egészére rálátott. Ebben a légritka térben nagyon nehéz volt megmaradni feddhetetlen kereszténynek: az igazságszeretet a vérében volt, szolgálta az egyházat, de a politika is megérintette. Az erősen katolikus Magyarország kormányzója református – e felemás világban a püspök mindenekelőtt egyházpolitikus volt. Befolyásával segíthette a református egyházat, erősíthette az iskola-rendszert, gyülekezetalapítás, templom-építés fűződik a nevéhez. Sok pénz felett dönthetett, de mindig tiszta kezű maradt, nem lehetett megvenni.

Nagyon nyitott, az újra mindig kész emberként jellemezhetem. Ő volt az első rádiós igehirdető, az éteren át szálló prédikációi igen népszerűnek bizonyultak. Az egész ország hallgatta, talán ennek is köszönhető Ravasz az ismertségét és népszerűségét, nemcsak Magyarországon, hanem Európában és más kontinenseken is. Ugyan megmaradtak a vallomásai, emlékezései, de az igazi Ravasz László-portré megrajzolása még várat magára.

A zsidósághoz fűződő viszonya viszont elentmondásos...

Az ő különös egyénisége a zsidósághoz fűződő viszonyában is tükröződik. Az első zsidótörvény nagy kommentátora volt, erre az erdélyi zsidó bevándorlásról szóló, sokszor emlegetett „lavór és a tinta” vagy a „kád és a tinta” hasonlataiból következtethetünk. Noha az első jogszabályt megszavazta, később erős kétségei

támadtak: eljutott a nemzeti dráma felismeréséhez. *Szenes Sándor Befejezetlen múlt* című könyvében is említi – és családi elbeszélésből is tudjuk –, milyen krízisben, testi betegségben élte át a német megszállást és a zsidók deportálását.

A Jó Pásztor Bizottság alapítójaként zsidómentő munkájával segítette a rászorultakat. A családban gyakran szóba kerültek 1938-ban mondott szavai: amennyiben Magyarország a Szovjetunióval mégis háborúba lépne, akkor elkerülhetetlen lesz hazánk orosz megszállása. Profetikus ember volt, s ezt valamilyen módon a zsidóság is érezte és tudta. Noha szenvedélyesen, kettős érzéssel álltak e névhez, az ő fejét nem követelték, nem került börtönbe. Budapestről kitiltották, s az ígét sem hirdethette, de *Rákosi* a korlátozott szabadságát meghagyta.

A zsidóság ma is így tekint Ravasz egykori szerepére?

Néhány közvetlen emlékemmel tudok válaszolni. Egyszer, még a nyolcvanas évek közepén az Országos Rabbiképző Intézetbe kaptam meghívást. A terem végében foglaltam helyet. Amikor *Scheiber Sándor* professzor valahogy megtudta, hogy egy Ravasz rokon van a teremben, széles gesztussal, hangos szóval hívott maga mellé. Jóllehet számos notabilitás vett részt a találkozón, a többiek csodálkozására a professzor mégis velem beszélgetett a legtöbbet.

A dialógusok általában úgy kezdődnek: Ravasz László és a zsidótörvények, s az első törvény megszavazása miatt természetesen jön a szemrehányás.

Egy másik példa: 1972 decemberében filmfőiskolásként nyertem egy pályázatot, s választhattam, hova menjek tudósítani a német külpolitikai magazin számára. Izrael volt a legmesszebb, így a közel-

keleti országba küldtettem ki magam. Az első négy ember, akivel Izraelben találkoztam, mind tudott magyarul. Éjszaka érkeztem, a portás a szállodában hosszasan tanulmányozta az útlevelemet. Rám nézett, és megkérdezte, hogy tudok-e még magyarul, mert ő is szép hazánkból származik. A másik hárommal, akik szintén beszéltek a nyelvünket, másnap délig akadtam össze. Asszisztensem a német televíziótól, *Noemi Ben Natan* szintén érdeklődött magyartudásom felől, az újságárusnál ugyancsak hallották, hogy magyarul beszélünk... Rövid beszélgetések után kiderült, hogy mindannyian ismerték a Ravasz László nevet. Meg kell itt jegyezni, hogy újdonsült ismerőseim mind Erdélyből települtek ki.

A testvéregyházakkal milyen volt a püspök kapcsolata?

Pozíciójának megfelelően a katolikus egyházból elsősorban *Serédi Jusztinián* hercegprímással és *Prohászka* püspökkel volt jó viszonyban. Természetesen később *Mindszenty Józseffel* is becsülték egymást. *Ordass Lajos* evangélikus püspökhöz is bensőséges kapcsolat fűzte. Mint gyerek emlékszem az 1956-os beszédeikre: a forradalom napjaiban először Mindszenty szólalt meg, majd Ravasz László beszélt a rádióban. Nagy volt a különbség mondanivalójuk között, a református főpap az aktuális politikából, inkább a bibliai igazságokból indult ki.

1956 után hagyták dolgozni, vagy rajta maradt a billog?

Pasaréten, a Torockó utcában laktam, közelünkben volt a Torockó téri református templom. Nagybátyám, *Joó Sándor* szolgált itt lelkészként. Éppen nála voltam, amikor egy nagy Pobeda autó kanyarodott a templom elé. Ravasz László szállt ki belőle. Istentiszteletet tartott, ugyanis visszaválasztották a zsinat lelkészi elnökének, illetve dunamelléki püspöknek. A kommunizmus Janus-arcát mutatja, hogy nagybátyámat 1957 tavaszáig hagyták dolgozni, viszont Joó Sándort bebörtönözték. A nagy tehetségű igehirdetőnek egyetlen bűne volt: hogy a püspököt beengedte az Isten házába prédikálni, és nagybátyám őt tekintette szellemi utódjának. Jómagam és sokan mások viszont órá nézünk fel az idő távlatából.

Többször gondolok magam is Ravasz Lászlóra. A vele szembeni ifjúkori lázadásom már a múlté, megbékéltem, és büszke vagyok nevére, a „terhes” örökségre.

Csermák Zoltán

Megjelent: Evangélikus Élet, 2012. szeptember 30. (77. évfolyam, 47. szám)

Harangokba öntött emlékezet

Nemzeti ünnepek és emléknapok keretében fejet hajtunk egy-egy történelmi esemény felett, nemzeti nagyjaink előtt, máskor pedig elhunyt szeretteinkre emlékezünk. Igen sajtáságos emléktárgyak a poros templomtornyokban rejlő harangok is, hiszen ezek nem csupán messzire elhallatszó hangszerek, hanem a történelem egyfajta lenyomatai is. Feliratukban, díszítésükben, vagy a hozzájuk kapcsolódó történetükben őriznek valamit a múltból. Röviden úgy is fogalmazhatnánk: a harangoknak szívük van! Hogy ez mennyire így van, az alábbi harangok bizonyítják.

„Zengem szent nevedet, mint zengé egykoron ősem érc szava a törökön diadalmát nádori hősnak: Hunyadinak, s hadi népének” – olvashatjuk a váci Székesegyház nándorfehérvári diadal emlékére készült, Szűz Máriának hálát adó, legnagyobb harangján. Az ellenreformáció idején gályarabságra hurcolt prédikátorok emlékére a keszthelyi református és a balassagyarmati evangélikus templom tornyából Gályarabharang hirdeti. II. József császár türelmi rendelete nyomán viszont a protestánsok szabad vallásgyakorlatot kaptak, az ez iránti hála a nagykőrösi reformátusok nagyharangján ekképpen tükröződik: „felséges II. Iosef scaszar (sic!) kegyes uralkodása alatt”. A nótában is megénekelt kecskeméti Öregtemplom nagyharangjának felirata az 1819-ben kiütött tűzvész örökíti meg, ennek a tűzvésznek az évfordulóján, minden év április 2-án este fél 9-kor valamennyi kecskeméti templomban hosszasan zengnek a harangok.

Mivel Magyarország harangjainak túlnyomó többsége a két világháború között készült, a harangokon leggyakrabban ennek az időszaknak az érzésvilágával találkozhatunk, ami az elhunyt hősök siratásában, a békevágyban és a trianoni békediktátum felülvizsgálatában való reménykedésben nyilvánul meg. A soproni evangélikus templom Hősök harangján olvashatjuk a világháborúban elhunytak neveit, így ez a harang egyfajta I. világháborús emlékmű is. Hősök harangját öntettek a békéscsabai Páduai Szent Antal Társszékesegyház, a lébényi Szent Jakab templom, a miskolci minorita templom és a derecskei református templom részére is. A nagyszénási evangélikus templom Hősök harangján ez a felirat

áll: „nem halt meg az, ki a honért vérzett el”, a pusztaföldvári evangélikusok középső harangján pedig megdöbbentő dombormű áll: a haza földjén elhunyt katonát két angyal tartja ölében. Hasonló dombormű jelenik meg a gádorosi evangélikusok harangján is, azonban itt nem angyalok, hanem Jézus Krisztus tartja kezében az elesettet. Ennek az időnek egyik jelentős eseménye Szeged újjáépítése, amelynek „ékköveként” valósult meg a Fogadalmi templom, tornyában az ország legmélyebb hangú harangjával, amelybe szép verset is öntöttek: „Az Úr ígéjét hirdetem, az Úr virraszt a föld felett, az Úr kopog a szíveken, nyissatok ajtót emberek! Atya az Úr, igaz, erős, atya az Úr, szelíd, szeret, balkeze árvizet esőz, de jobbja új napot kelet. Napot a vérző földeken, a vértanú sírok felett. Az Úr kopog a szíveken, nyissatok ajtót emberek!” A keszthelyi ferences templom nagyharangja – sok katolikus, református és evangélikus haranggal együtt – azonban már nem az elesett hősöket siratja: „háborúból mást nem, csak keszthelyi hangomat hoztam. Víg volt valaha, most oly bús, szomorú. Csonka hazánk felhő elé kongatni...”. A szentesi katolikus nagyharang Szűz Máriának szóló feliratában viszont

nélkül alkalmazott felirata. Sajnos a II. világháború szenvedései nem sok harangon tudtak megjelenni, hiszen kevés harang készült ebben az időben. Az ekkori gyászos hangulatot híven tükrözi a kőbányai Szent László templom 1948-ban öntött lélekarangjának felirata: „A háború

halottaiért sírj, harang!” A békevágy jegyében készült a csabacsúdi katolikusok 1950-ben öntött harangja. A ráckevei reformátusok 2004-ben mindkét világháborúban elesettek emlékére öntettek „hősök harangját”, Zsúnyi Illés kezdeményezésére pedig Nagydorogon Gulág-harang készült. A Magyar Rádióban 2001-ben döbbenetes harangduót hallhatunk: az ivándárdai evangélikus és katolikus harang szól egyszerre, mint ahogyan 1946-ban siratták a 83 kitelepített családot. Mezőtúron a zsidók kitelepítését az evangélikusok harangja siratta, amelyet Botyánszky János lelkész húzott hosszasan a gettótól a vasútállomásig tartó, szomorú menet alatt.

Pusztaföldvári Hősök harang

már megcsillan a remény: „egyesítsd egészsed megcsönkult hazánkat”. A budafoki reformátusok 1931-ben öntött, középső harangjára Nagymagyarország térképét öntették, ez a harang ma is szól, és szolgálja feliratában meghatározott feladatát: „Szálljon hangod Istenhez Nagymagyarországért”. A pápai reformátusok ún. Revíziós harangjának felirata: „Revíziós harangunk érchangja a feltámadásig országszerte hirdesse: Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, hiszek egy isteni örök igazságban, hiszek Magyarország feltámadásában! Ámen.” Utóbbi mondat ennek az időszaknak felekezeti különbségek

Soproni Hősök harangja

Kecskeméti Öregtemplom nagyharangja

A katolikus harangoknak vé-
dőszentjük van, így ezek mind-
egyike egy-egy hitbeli péld-
aképként előttünk álló sze-
mély tiszteletét őrzi. Mind-
emellett mindhárom törté-
nelmi egyházban vannak
szép számmal olyan
öntvények, amelyek hí-
res világi, vagy egy-
házi szemé-
l y e k
nevét

kapták. A
„Rákóczi” nevet több re-
formátus harang is viseli. I. Rákóczi György
Debrecent, Püspökladányt és Sárospatakot,
II. Rákóczi György Kecskemétet ajándékozta
meg zsákmányolt ágyúból öntött haranggal,
Rákóczi Ferenc pedig az egri ferenceseknek
öntetett harangot. Ezen harangok újjáöntött for-
mában mind a mai napig megvannak. A hód-
mezővásárhelyi református Ótemplom időjelző
Rákóczi-csengettyűjét a nagyenyedi várból hoz-
ták Vásárhelyre. A monoki reformátusok ha-
rangjukon örökítették meg a település szülött-
jének, Kossuth Lajosnak alakját. Némelyik ha-
rang a templomépítő lelkészről kapta a nevét,
így a szentesi evangélikusok első lelkészükről,

Petrovics Somáról nevezték el egyik, ma már
meg nem lévő harangjukat. A kondorosi evan-
gélikusok Ádám-harangja Áchim Ádám szarvasi
esperes nevét viseli. A kispesti evangélikusok
Thököly Imre harangot készíttettek, és ugyan-
csak Kispesten, a Wekerle-telepi római katoli-
kus templom tornyában található Wekerle Sán-
dor miniszterelnök emlékharangja. Prohászka
Ottokár püspök iránti tiszteletből még halálának
évében, 1927-ben nagy harangot öntettek a szé-
kesfehérvári Székesegyház számára. Ugyaneb-
ben az évben készült el a budapesti Baross Gá-
bor-telepi plébániatemplom kicsi Prohászka-
harangja, amelyen a püspök arcképe is látható.
A békési római katolikus templom nagyharang-
ja adományozója, Gróf Wenckheim Krisztina ne-
vét viseli. Érdekes, hogy a reformátusok köré-
ben az 1920-as és 30-as években a református
vallású Horthy Miklós igen nagy tiszteletnek ör-
vendett, így még életében két harangot is öntet-
tek az ő emlékére. 1927-ben egy impozáns mé-
retű, 2660 kg-os Horthy-harang készült a makói
ótemplom számára, 1934-ben pedig a kelenföldi-
diek 1034 kg nagyságú Horthy-harangja készült
el, ezeket érthető módon a kommunista időkben
nagy titokban tartották a helybeliek. 1938-ban
Szent István király halálának 900. évfordulójáról
sok katolikus templomban megemlékeztek. Ér-
dekes, hogy a szenteket egyébként nem tisztelő
evangélikusok Pestújhelyen mégis „*István első
királyunk*” emlékére harangot öntettek. Nem sok
protestáns harang őrzi reformátorok nevét.

Budafoki református harang

Luther-harangot a balassagyarmati evangéliku-
sok, Kálvin-harangot a derecskei reformátusok
tornyában találunk. Az utóbbi években katolikus
harangokon több esetben II. János Pál pápa
személye jelenik meg. A közelmúltban készült el
a debreceni Székesegyház és a budavári Má-
tyás-templom János Pál harangja. A debrecenin
a pápa arcképét láthatjuk, míg a budavárin azt a
jelenetet, amikor megáldja a magyar korona
másolatát, ezen harangon örökítették meg a pá-
pától származó idézetet is: „*Ne féljete az igaz-
ságtól, ne féljete a jövőtől, ne féljete, ha a sze-
retet áldozatot követel, ... ne féljete befogadni*

Krisztust!” Némelyik harang egyben zengő sírkő
is: elhunyt, hétköznapi emberek emlékére öntet-
ték gyászoló szeretteik. Ezek közül a legnagyobb
a miskolci Kakas-templom számára készült
3006 kg-os harang, amelyet a tehetős Bató
István öntetett fiatalon elhunyt leánya, Eszter
emlékére. Születés- és névnapján, illetve halála-
nak évfordulóján hosszasan zúg e harang nap-
jainkban is. Az Eszter-harangnak Diósgyőrön, az
evangélikus toronyban van egy 80 kg-os
„kistestvére” is, amelyet szegény tanítók öntet-
tek elhunyt Géza fiuk emlékére. A gyász olykor
felekezeteken átívelő, így a bajai Dr. Makray
László és neje egy katolikus és két evangélikus
harangot is öntetett Erzsébet leányuk emlékére.
A római katolikus templomokban gyakran a
halottak lelki üdvéért megszólaló lélekharangot
öntetik elhunyt hozzátartozók emlékére. A nyíre-
gyházi Társszékesegyház lélekharangja Szárady
Rozália emléket hirdeti, a kecskeméti Szent Mik-
lós templom lélekharangját pedig Zoltán fiuk
mementőjaként öntették szülei. Az orosházi
katolikus templom Szent Antal harangjának
különlegessége, hogy az adományozók fiatalon
elhunyt gyermeke, Tátl Tibor arcképe látható
rajta. Ennek a templomnak van egy másik arc-
képes harangja is: az adományozó arcképe
örökített meg. Néhány ilyen haranggal a Ti-
szántúli déli részén találkozhatunk. Az adomá-
nyozók gyakorlatilag saját maguknak állítottak
emléket avval, hogy saját portréjukat a harang-
ba öntették. Ilyen kép található az orosházi re-
formátus templom két harang-
ján is, a makói református ótem-
plom Böskének becézett harang-
ján és a püspökladányi reformá-
tusok középső harangján, utób-
bin a felirat így szól az utókor-
nak: „*Időknek vándora, állj meg
itt kegyelettel, midőn látod kép-
mását a hű szíveknek*”. A med-
gyesegyházi evangélikusoknak
van egy acélból készült harang-
juk is, erre az adományozó, Zsi-
ros Mihály nevét utólag festették
rá, ezt az érdes hangú harangot
napjainkban csak az adomá-
nyozó névnapján húzzák meg.

E példából jól láthatjuk, hogy a tornyokban
szolgáló, zengő öntvények nem egyszerű önté-
szeti, vagy zenei alkotások, hanem sok érzelem
kapcsolódik hozzájuk,
őrzői történeteknek,
köztiszteletben álló sze-
mélyeknek, elhunytak-
nak. Jó erre is gondol-
nunk, amikor környe-
zetünkben felcsendül
egy-egy szép harang
hangja.

Bajkó Ferenc

Bajai Péter-Pál templom Makray Erzsébet harangja

Eltemették Európa teológusát...

Február 16-án, a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben vettek búcsút a 83 éves korában elhunyt dr. Hegedűs Loránt ny. püspöktől. A gyászszertartáson résztvevő óriási tömeg élő bizonyítéka annak, hogy Hegedűs Loránt az Úr szólójének egyik legjobb munkása volt korunkban.

Teológiai, irodalmi és filozófiai munkásságában prófétai bátorsággal hirdette Isten megváltó kegyelmét. Szinte felsorolhatatlanok azok az alkotások, amelyekkel bizonyágot tett az Istentől kapott kegyelmi ajándékról. Közmondásos volt memóriája, amit lankadatlan munkája múlt felül.

Kórházi ágyon írta meg Ady Endréről szóló munkájának harmadik és negyedik kötetét. A Baseli Egyetem Theológiai Fakultásán 350 oldalas, német nyelvű disszertációt ír, az Istenkérdés szempontjairól.

József Attila, Németh László műveinek elemzésén kívül Freud, Dosztojevszkij és Einstein munkásságát egyaránt teológiailag elemzi.

Főtiszteletű Dr. Hegedűs Loránt

Hegedűs püspök temetése

A jövőnek írta minden teológiai munkáját, az

Újrakezdést csak úgy, mint az Isten és ember titka, illetve a Jézus és Európa című tanulmánykötetét.

Egyházépítő szerepe a legjelentősebb személyek közé emeli. Az Óvoda alapításától kezdve, a Lónyay Gimnáziumon át, alapítja meg a Károli Gáspár Református Egyetemet. Vezetésével jön létre a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata, amelynek 1995-től ügyvezető elnöke.

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkesi elnökéként, sokat tett a református közoktatási intézmények visszaszerzéséért. Haláláig őrizte Ravasz László szellemiségét.

A hidas lelkesi szolgálat után, Budapesten a Szabadság téri, majd a Kálvin téri gyülekezet lelkipásztora. A Magyar református Egyházak Tanácskozó zsinatának 2007. október 1-ig ügyvezető elnöke volt.

Több egyetem díszdoktora, így pl. a veszprémi és a kolozsvári egyetem díszdoktorává is megválasztották.

Kató Béla Erdély új püspöke

Kató Béla püspök

Február 1-én Kolozsváron, a Farkas utcai templomban iktatták be Kató Béla református püspököt, aki az Erdélyi Református Egyházkerület 46. püspöke.

Első püspöki prédikációjában a csodálatos halfogás történetét magyarázta, a Lukács 5: 1-11 versek alapján. Kató Béla igehirdetésében kiemelte, hogy reménységgel nézhetünk a jövő felé, minden negatívum ellenére, mert: „Folyik a lelkészképzés, az iskolai vallásoktatás, harcolhatunk a jogainkért, sok támogatást kapunk az anyaországtól és testvéregyházainktól is...” Kató Béla szerint, vállalni kell a próbatételeket és hitet kell adni az emberek számára. El kell indulni mind azokhoz, akik kívül vannak a templom ajtókon azért, hogy közénk jöjjenek és együtt dicsérik Isten.

A Magyarországi Református Egyház részéről dr. Bölcskei Gusztáv tiszántúli püspök, az MRE lelkes elnöke mondott áldást a püspökre, akit köszöntött Balog Zoltán miniszter, Hólvényi György államtitkár, Jakubiny György gyulafehérvári érsek, Zám Fábán Sándor kárpátaljai püspök.

Halász Béla püspök

Halász Béla a délvidéki református püspök

Január 12-én Bácsfeketehegyen számolták össze a Szerbiai Református Keresztyén Egyház püspökére leadott szavazatokat, amelynek alapján Halász Bélát választották püspöknek, akik hertelendyfalvi lelkipásztor.

A püspök Csete-Szemesi Istvánt követi a szolgálatban, aki a 75 éves korhatár elérésével ment nyugdíjba.

Halász Béla

A forrófalvai csángó művészeti csoport

Dr. Kis Boáz Antal Vajda Jánossal és feleségével

Csángó köszöntő Csákváron

Az 1848-as szabadságharcra emlékeztek a csákvári reformátusok, akik előtt dr. Négyesi Lajos alezredes, hadtörténész tartott lelkesítő előadást.

Az igehirdetést követően, az erre az ünnepségre Magyarországra érkezett, húsz tagú forrófalvai művészeti csoport szolgált ünnepi műsorral. A művészeti csoport vezetője, Antal Vajda

János (Forrófalva) nagy szeretettel és hálaadással köszönte meg a csákvári reformátusok szeretetét és a meghívást.

Az ünnepség végén Kovács Mihály honvédtizedes emléktábláját koszorúzta meg dr. Négyesi Lajos alezredes, a forrófalvai művészeti csoport, a Csákvári Református Egyházközség és intézményei.

Kaposváron kitüntették Czibere Károlyt

Január 7-én Gelencsér Attila, a Somogy megyei Közgyűlés elnöke Pro Comitatu Somogy Kitüntető Díjat adományozott Czibere Károlynak, a Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálatának igazgatójának.

Czibere Károly a Zsinati Szeretetszolgálati Iroda vezetője, igen nagy érdemeket szerzett a somogyi szociális ellátó rendszer fejlesztésében, különösen is a Kiss Ferenc Református Idősek Otthona sikeres működésében.

A Somogy Megyei Közgyűlés ezzel a díjjal köszönte meg Czibere Károly szolgálatát, amihez Szászfalvi László miniszteri biztos, Tőkés László, az Európai Parlament tagja is gratulált.

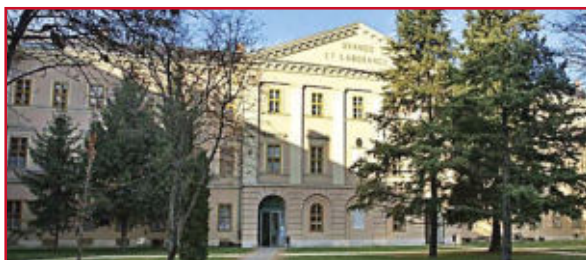
Czibere Károly irodavezető

Magyar Örökség Díjas a debreceni Kollégium

Március 23-án, a Magyar Tudományos Akadémia épületében, magyar Örökség Díjjal tüntették ki a Debreceni Református Kollégiumot.

A Kollégium ebben az évben ünnepi fennállásának 475. évfordulóját. A debreceni Kollégium Magyarország legnagyobb múlttal ren-

delkező iskolája, amely megszakítás nélkül

működik. Az Örökség Díj átadását követően, ünnepi rendezvények sorozata kezdődött meg Debrecenben, amely december közepéig tart. Az ünnepségsorozatban különböző kiállítások megnyitására, kórustalálkozókra, zenei művek bemutatójára kerül sor. Fekete Károly külön szólt az ünnepi programokról, amelyek méltóan emlékeznek a több, mint négy és fél évszázadra. Az oldalakat összeállította:

dr. Kis Boáz

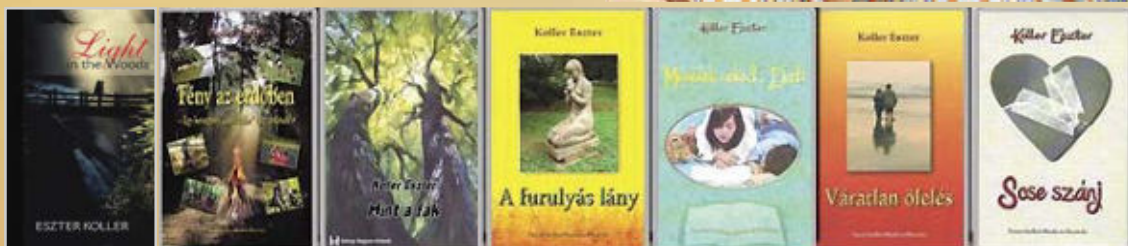
Váratlan ölelés

Koller Eszter, 24 éves írónőnek már hét könyve látott napvilágot, amelyből hat Magyarországon, egy pedig Amerikában jelent meg.

Mesélj légyszíves a magadról a magazin Olvasóinak

Amerikában születtem egy külvárosban, majd kamasz koromban Magyarországra költöztem a családommal együtt. Itt a Budapesti

Osztály Iskola jártam. Jelenleg az ELTE pszichológia szakán van hallgatói jogviszonyom. Érdekel emellett nagyon a zene is, tíz évet zongoráztam, majd hat évet orgonáltam. Nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hogy lehetőség adódott rá, hogy a Mátyás templomban játszunk többször is koncerteken. Érdekes módon, csak gimnazista koromban kezdtem el írni, a osztályfőnököm hatására. Nem voltam épp a legjobb magatartású diák, így hát sok büntető fogalmazást kaptam. Tanárom valami potenciált észrevett bennem, ezért bekerültek írásaim az iskolaújságba. Valahogy az élet úgy sodort, hogy már a büntető fogalmazások nélkül is egyfolytában leírtam a gondolataimat, észrevételeimet. Ezután sikerült néhány újságban megjelentetni írásaimat. Ekkor valami elhatározás fogott el, hogy meg kell írnom egy könyvet. Én úgy hiszem, hogy rengeteg ember tudna a szépirodalom terén alkotni, és azt bővíteni. Minden em-

bernek teljesen egyedi a gondolkodásmódja, érzelmi világa. Sokan adhatnának maguknak és másoknak is egy esélyt! Hátha kiderül, hogy az érrendszerük írói vénákat tartalmaz. Ne féljünk megosztani lelkünk apró rezdüléseit! Talán a bennünk levő kis rezdülés, másban egy óriásit vált ki. Írjunk magunkért, írjunk másokért!

Már kisgyerekként hívó voltál vagy felnőtt fejjel tértél meg?

Felnőttként tértem meg, és ezt a történetet le is írtam a „Fény az erdőben” című könyvemben. Amerikában részt vettem egy keresztény túlélőtábor kiképzésen. Ez egy olyan élmény, amely nem sokaknak adatik meg. A világról sem akartam volna egy biblia-táborba menni, de szüleim a rossz magaviseletem miatt beíratk. Az itt történetek megváltoztatták az életemet, a teljes világnézetemet az emberekről és a hitről egyaránt. Mindent úgy írtam le, ahogy volt, próbáltam minél pontosabban előidézni magamban azokat az érzéseket, amelyeket ott a táborban szereztem. Olykor igencsak életveszélyes helyzetekbe kerültem. Az izgalmakat próbáltam minél kacagatóbban leírni, mivel most már visszatekintve tényleg azok voltak. A múrról azt mondanám, hogy humoros, de a mondanivalója komoly és megrázó. Ha nem is kerül valaki egy ilyen fajta táborba, akkor is szeretném, hogy átélje azt, amit én. Ez nekem is egy egyszeri alkalom volt, ezért hát magam miatt is leírtam, hogyha egyszer idősebb leszek akkor visszaolvashassam, mint egy naplót. Minden korosztálynak ajánlom, de leginkább az ifjúságnak.

Részletek „Fény az erdőben” című könyvből: „Amikor külön-külön egyedül kellett egy napot teljesen egyedül egy bibliával töltenünk az erdő közepén. Itt történt a megtérésem:

Őrjítő unalmamban valahogy mégis eszembe jutott Isten. Remek, látod most hála neked, itt ülök az erdő egy kis zugában, mint valami elveszett galamb. És most elvileg teljesen át kéne

adnom magamat Neked, mint ahogy azt a remete szerzetesek csinálják. Csak, hogy azért tudd, szerintem biztos van erre más mód is. Jó tudom, hogy Te vagy az Isten és minden, de azért beláthatod, hogy ez a magány pocskékul unalmas. Talán Te nem is tudod, hogy mi az az unalom. Amúgy mondhatom azt, hogy 'Te'? Vagy csak az 'Isten' megszólítást szereted? Hmm... azért mégis furá, hogy egy ilyen égbeli, hmm... lelket letegezsek. Mondjuk magázni, meg még furább lenne. Ok, ez már tényleg furá, hogy itt hangosan beszélek. Úgy látszik ilyen az, amikor az ember megőrül. Egy pár percre abba hagytam a beszélgetést, aztán mégis csak újból neki kezdtem.

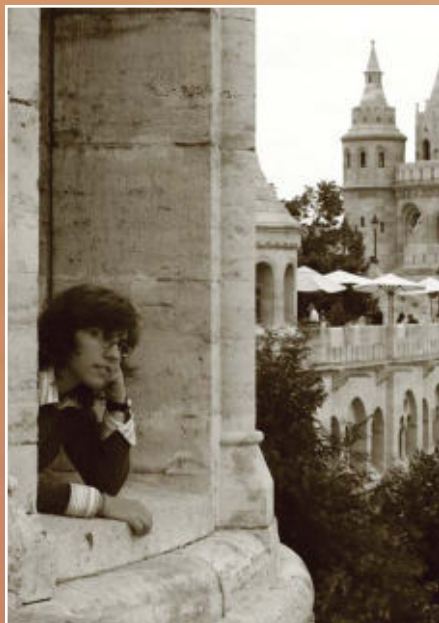
Nagyon remélem, hogy létezel, mert ha nem, akkor csak a levegőnek beszélek, mint valami idióta. Mi több, akkor azok az emberek a földön, akik szívüket, lelküket oda adják Neked, mind belehalnának ebbe az óriási csalódásba. Ha csak egy kis apró jelet mutatnál nekem, hogy létezésed igaz, akkor többé nem is kételkednék benne. Mondjuk..., ha tényleg létezel, akkor.. megvan! Gyűjtsd meg a végét ennek a botnak, amit épp most fogok. Egy nagyon kicsi tűz is elég. Na jó, számolok ötig.

1..2..3..4..5!

A bot vége persze nem gyulladt meg.

'Jól van. Talán ez a bot nem a legmegfelelőbb erre a célra. Esetleg keressek egy gyűlékonyabb botot? Hagyjuk. Ez az egész tiszta hülyeség!'

Neki dőltem az egyik fának és becsuktam a szememet. Most, hogy végre nem láttam semmit, minden kezdett világosabba válni. Az idő és minden más körülöttem megszűnt, én pedig elkezdtem létezni. Már azt sem éreztem, hogy ülök, vagy állok, hogy kifújom a levegőt, vagy beszívom. Olyan volt, mintha lebegtem volna. Mások ezt talán a jógához hasonlítanák, de én tudtam, hogy ez nem az. (Főleg, mert még éle-

temben nem csináltam egy jóga mozdulatot sem). Abban a pillanatban nem számított, hogy élek-e vagy meghaltam. A kettő között éreztem magamat.

Őrök életemben féltém a haláltól. Nem mondom, sokszor kihívtam magam ellen a sorsot, de mindig rettegtem a végtől. Mármost nem attól, hogy miként fog engem ez elérni, hanem az elmúlásom utáni időtől. Mert az biztos, hogy az embernek lelke van. Hisz akkor semmi sem különböztetne meg minket az állatoktól. Vajon a lélek is elhal a testtel együtt?

És akkor történt meg.

Az a pillanat, ami akkor magával ragadott és megmentett az addigi összes kételyemtől. Már nem epekedtem bizonygatások, jelek után, hogy létezik-e Isten. Az érzés egyszerű volt, de erős. Könnyűnek tűnt, mégis komplikált elmagyarázni. Mintha kívülről néztem volna, hogy mi zajlik le bennem, mégis átéltem. Egyedül voltam, mégis körülvevett engem minden, ami kellett. Egyszeri alkalomnak tűnt, mégis örökké valósnak tartottam.

Akkor kezdett el igazán dobogni a szívem, akkor kezdett el igazán élni a lelkem. Mert most már tudtam, hogy van, tudtam, hogy létezik Isten. Hisz valakitől kapnunk kellett azt az érzést, amit más emberrel is próbálunk megosztani. A lélek, ha hiányt szenved ebben, akkor harag, utálat, félelem, féltékenység, vagy ami mindezeket túl a legrosszabb: üresség keletkezik bennünk. Életemben először (és talán utoljára) az egész lelkemet megtelítette ez az érzés. Abban a pár percben nem volt egy parányi zug sem a lelkemben, ami ne ezzel az érzéssel lett volna tele.

A szeretettel. Becsukott szemem nedves lett. Még a mai napig sem tudok egyetlen olyan alkalmat sem életem során, amikor örömben sírtam volna. Sokszor visszaidézem azt a pár percet, átélni újból mégsem tudom. Akkor megtörtént és örökre nyomott is hagyott bennem. Átadnám minden egyes embernek az akkori érzéseimet, ha tudnám, de nem tudom. Próbáltam most valahogyan megfogalmazni, de nem biztos, hogy sikerrel. Egy viszont biztos; én ezt akkor átéltem, átéltem, mint azelőtt soha, semmi mászt."

Hogyan jellemeznéd az írói munkádat?

Azok az emberi értékek, amiket már az ókori

filozófusok is megmondták, azokkal dolgoznak a mai napig is az írók, költők. Én is ezeket az értéket vettem papírra, amelyben nekem a fő mag a hit. Itt nem egy felekezetről, vagy vallásról van szó, hanem annak a hite, hogy valami átfogó erő összetartja az összes élőlényt egymással. Valami, ami nálunk mérhetetlenül nagyobb, akit úgy hívunk Isten, és akinek a csírái mi emberek vagyunk, akik törekszenek gyökereiktől megszabadulni és minél nagyobb szárnyakat „növeszteni”. Ez a vonás jellemző ránk. A

sikert, az elismerést akarjuk elérni minden áron. De, mi lesz a gyökerekkel? Hisz azokban rejlenek az értékek, amit a természettől, és a nálunk nagyobb erőktől kaptunk. Készítést érzek magamban, hogy ezeket az értékeket minél inkább hangsúlyozzam mindig más kontextusban. A célom az, hogy az olvasómban felelevenítsem a már benne levő értékeit és azokat maximálisan meg tudja osztani majd mással is. Az első könyvemtől eltekintve novellás köteteket írok.

Miért pont a novella műfaját használod közlésvágyadra?

Ez tökéletes arra, hogy akár csak néhány szereplő segítségével egy frappáns, illetve lelket megrendítő konklúzióhoz jussak. A történetemet leginkább a „megható” szóval tudnám jellemezni.

Bemutatnád az egyik novelláskötetedet?

Az életben rengeteg apró csoda vesz körül bennünket. Ezekből merítettem ötletet és írtam meg novelláimat. Sokszor egy barát, egy társ, vagy akár Isten váratlanul ölel át bennünket. A „Váratlan Ölelés” című novelláskötetemre és

mindegyik novellámra ez a jellemző, így kapta ezt a címet a könyvem. A novellák tartalmaznak beszélő madarakat, áldozatokat, akik bűnösnek vallják magukat, vagy matekzeseni kisfiút, testvéri rivalizálást, süket-néma kisfiút és még rengeteg más szereplőt is, akik együttesen segítenek abban, hogy amikor kell, oda nyújtsuk kezünket a másíknak, amikor a sárban” van. Tény, lehet, hogy egy nagyot ránt és minket is behúzó, szerintem ettől félünk mindannyian. Ám hit nélkül nem megy az élet, ezért higgyünk a másik szeretetében, mert ha ő ezt megérzi, akkor majd ő is kinyújtja kezét egy rászorulónak. Ne feledjük, hogy mindenki kerülhet ilyen helyzetbe, ezért amikor a „sárban” vagyunk, úgy ne várjunk egy másik kézre, hogy mi azelőtt sosem nyújtottunk volna másnak.

Mit szeretnél üzeni az olvasóknak, illetve azoknak, akik még nem olvasták könyveid?

Van egy érdekes beszélgetés Platón „Állam” című könyvében, amelyben Szókratész arra próbálnak fényt deríteni, hogy mi is voltaképpen az erény. Hisz a legtöbb ember mégiscsak egy „erényes életet” szeretne élni. De mi is az az erény? Sok helyen utána néztem, de sehol sem volt erre egyértelmű válasz. Szókratész sem tudta, hogy mi az erény, de tudta, mit nem tud. Én is sokáig kerestem erre a választ, de hogyan lehet valamit keresni, úgy, hogy semmit nem tudok róla, és ha egyszer rábukkannék erre a valamire – jelen esetben az erényre – akkor honnan tudnám, hogy ez maga az a dolog, amit kerestem? Nos, sok vívódás után rájöttem, hogy nem kell keresni, hisz itt lakozik bennem az erény. Ez tulajdonképpen egy szó, maga az isteni jóságra, amelyet Jézus Krisztus halálával nekünk adott. Én így mondanám: „Cselekedj erényesen, azaz cselekedj Isten tanítása szerint!” Én ezt a mondatot üzenném minden kedves leendő olvasómnak!

Köszönöm, hogy megosztottad velünk a gondolataidat. További sok sikert kívánok neked az íráshoz, és Eric Knight-ot idézve „Légy hű magadhoz”.

Balázs Lilla

Előkészületek a XXIV. Komáromi Imanapra

Április 3-án Komáromban tartotta meg ülését az Imanapi szervezőbizottság, hogy megtárgyalja az előkészületeket az április 21-én, Jó Pásztor vasárnapján megrendezendő XXIV. Komáromi Imanapra. A szervező Pázmáneum Társulás, Jópásztor Alapítvány és a Komáromi Római Katolikus Plébánia képviselői mellett jelen volt a Marianum Egyházi Iskolaközpont igazgatója, a Magyar Közösség Pártja Keresztény Platformjának vezetőségi tagjai és a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség képviselője is.

A szervezők képviselőjében Elek László, komáromi esperes-plébános, valamint a Jópásztor Alapítvány elnöke, Farkas Zsolt atya és a Pázmáneum védnök-elnöke, Karaffa János atya vettek részt a megbeszélésen. A szervezőbizottságban részt vesz Madarász Róbert, a Marianum Egyházi Iskolaközpont igazgatója, Stubendek László, az MKP Keresztény Platformjának elnöke, Karaffa Attila, a Pázmáneum ügyvezető elnöke és a platform vezetőségi tagja és Danczi Mónika, a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség cserkésztestje. Az Imanapi szervezőbizottság ülésére a komáromi Marianumban került sor, ahol a jelenlevők áttekintették és részletesen megtárgyalták az Imanap programját. Az előző évek tapasztalataiból is merítve számos egyéb hasznos meglátást hagytak jóvá a szervezők az általános szervezési kérdések megtárgyalása mellett. Az Imanapi szervezőbizottság az ifjúságra is számít, így a komáromi és a gútai egyházi iskolások mellett a cserkészek is aktívan részt vállaltak majd a feladatokból.

Imanapi bizottság

A lelki program április 21-én délután 14 órakor kezdődik a Szent András plébániatemplomban szentségimádással, majd szabadtéri keresztút következik, a hagyományokhoz híven a Szentháromság szobor megkerülésével. Visszatérve a templomba imákat mondanak Szent Mihály arkangyal közbenjárásáért. A szentmise előtt a délutáni imaórára, azaz a nónára kerül sor a papok és hívek részvételével. Az ünnepi szentmisét a Szent András plébániatemplomban Mons. Orosch János püspök atya, a Nagyszombati Főegyházmegye apostoli kormányzója mutatja be oltártestvéreivel együtt. Az imanap szándékához csatlakozott Mons. Mario Giordana apostoli nuncius is, aki írásban biztosította imáiról a szervezőket.

Az MKP Keresztény Platformjának jóvoltából a szabadtéren fényképkiallításra kerül majd sor, az imanapok történetéből. Az előző évekhez hasonlóan ismét élő adásban közvetíti az Imanapot a Felvidéki Mária Rádió. Új imafüzet is megjelenik majd a felvidéki magyar katolikusok legnagyobb imatálalkozójára, amely XVI. Benedek pápa hivatásvasárnapi üzeneteit és a még közvetlenül pápává választása előtt bíborosként megfogalmazott keresztúti elmélkedését is tartalmazza. Minden résztvevő emléklapot és a liturgia egyes részeit leíró kis füzetet kap majd. Ugyancsak megjelenik majd az Imanap alkalmából a Jópásztor Hírlevél aktuális száma is.

Karaffa Attila
Pázmáneum

A Pázmány Péter Alapítvány elhunyt tagjaira és jótéevőire emlékeztek

A Pázmány Péter Alapítvány nemrégiben elhunyt elnökére, dr. Vida Tivadar atyára, az Alapítvány elhunyt tagjaira és jótéevőire emlékeztek március 16-án a 18 órakor kezdődő szentmisében a garamkövesdi Szent Mihály arkangyal plébániatemplomban.

A szentmise főcelebránsa Bíró László tábori püspök, a Pázmány Péter Alapítvány védnöke volt. Szentbeszédében kiemelte

a Pázmány Péter Alapítvány alapító atyáinak elkötelezettségét a felvidéki magyar papi hivatások gondozása iránt. Arra buzdította a jelenlevőket, hogy továbbra is támogassák az Alapítvány által megfogalmazott célkitűzéseket és imáikat ajánlják fel az Alapítvány elhunyt tagjaiért. A szentmise végén Farkas Zsolt garamkövesdi plébános megköszönte a püspök atya buzdító szavait és a jelenlevőket meg-

hívta a szentmisét követő koszorúzásra, amelyet Báthory Schulz Bódog emléktáblájánál tartottak. Végezetül Karaffa János a Pázmáneum védnök-elnöke méltatta az Alapítványt létrehozó lelkiatyák és világi hívek áldozatát, élükön Dr. Vida Tivadar atyával, egykori garamkövesdi plébánossal, Dr. Elzer Ferenc atyával, az Alapítvány első elnökével és Kovács László atyával, egykori szőgyéni plébánossal az Alapítvány támogatójával.

A szentmisét követően került sor az emléktáblánál a koszorúk elhelyezésére. A Szőgyénben tervezett imára és az Elzer Ferenc és Kovács László atyák sírjánál való koszorú elhelyezésére a szélsőséges időjárási viszonyok miatt későbbi időpontban kerül sor.

Bemutatásra került a Pázmány Péter Alapítvány Krónikája c. kiadvány is.

Karaffa Attila

Hóvihar helyett „arany eső” ...

Az időjárás szeszélyes, gyakorta megréfrál bennünket. Az iskolánk énekkarai azonban szép, egyenletes teljesítményt nyújtanak. Egyre ismertebbek éneklő gyermekeink a megyei zenei életben. A zenei nevelést 15 évvel ezelőtt kezdtük a Muzsika Zeneiskola szakmai együttműködésével. A Szent Miklós Görögkatolikus Iskola kórusaival 2009 óta minden évben részt veszünk az „Éneklő Ifjúság” elnevezésű megyei kórustalálkozón.

Az idei tanévben március 22-én, pénteken került megrendezésre ez a rendezvény. A megye több településéről, 15 kórus érkezett. A verseny szabályai szerint ebben az évben a kórusok minősítést kaptak. (Minősítés csak minden 2. esztendőben van.) Kórusaink produkcióját nagyra értékelték a zsűri (a zsűri tagjai: Ferenczi Erzsébet főiskolai tanár, dr.Sándor Zoltán a miskolci Zeneművészeti Egyetem igazgatója, Erdős Jenő nyugalmazott ének-zene szaktanácsadó).

– A Glória Kicsinyek Kórusa (3.-5. osztályos gyerekek) arany minősítést kapott „országos di-

csérő oklevéllel”. Karvezető: Szabadosné Majoros Gabriella.

– A Glória Gyermekkar pedig (6.-9. osztályos tanulók) arany minősítést diplomával és az „Év kórusa” címet, amellyel lehetőséget kaptak az országos kórustalálkozón való részvételre. Karvezető: Bódi Viktória.

Az alapozó munkát és a felkészülést rendszeresen segíti: Dr. Pappné Petrasevits Anasztázia. Köszönjük a Muzsika Zeneiskola igazgatójának Kiss Lászlónak az elkötelezett, minőségi munkát, mellyel pedagógusai gazdagítanak bennünket. Nagybőjtben, ezen találkozó alkalmával, Virágvasárnap előtt felsejlett a húsvéti fény, a gyermekek csodálatosan átélt zenei produkciója által. Köszönjük a szülők támogató segítségét mellyel ösztönzik énekkaros gyermekeiket. Az előkészítő munka fáradalmas és intenzív, de megéri, mert ezen meghitt pillanatok által is közelebb kerülhetünk Istenhez, magasabb szférába emelkedhetünk. Az aranyeső a zord idő miatt még nem nyílt ki, de nálunk – az énekkarosainknak köszönhetően – mégis „arany eső” hullt! Ezen örömhírral kívánunk a zenei nevelést fontosnak tartó Főpásztorunknak és minden honlapolvasónak áldott és meghitt húsvéti ünnepet!

Forrás:gorogkatolikus.hu

Szabó Bernát Sándornéi - igazgató

Fotók: Kecznán Ibolya

Lelki nappal készültünk a Húsvétra

A Szent Miklós Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium, valamint a hódászi Angyalok Kertje Óvoda dolgozói 2013. március 27-én húsvéti lelki napon vettünk részt Máriapócscon. Megérkezvén első utunk a kegytemplomba vezetett, köszönteni Égi Édesanyánkat, majd imaórát végeztünk.

Az elmékedéseket Dr. Soltész János rektor úr tartotta. Első előadásában a Hit évéhez kapcsolódva a hitről beszélt, majd segítségével Szent Efrém fohászatát elmélkedhettük át.

Az ebédet követően lehetőségünk nyílt húsvéti szentgyónásunk elvégzésére is.

Fakultatív programként választhattuk a fatemplom és a bazilika múzeum megtekintését, majd az előszenteltek liturgiájával zártuk a napot.

Hálásan köszönjük János atya gondolatait, mellyel segítette húsvéti készülletünket! Hitünk-

ben megerősödvé tértünk haza, hogy családjainkkal együtt élhessük meg húsvét szent ünnepét, majd tanítványainknak adjuk tovább a feltámadás örömhírét

Forrás:gorogkatolikus.hu

Fotók: Kecznán Ibolya

Nagyon szép film készült a hajdúdorogi Krisztus-katonákról. Bemutatja a katonák szolgálatát a nagypénteki sírbatételi vécsernyétől a húsvétvasárnapi pászkaszentelésig. Közben elbeszéli ennek a különleges népszokásnak eredetét, s vele együtt dióhéjban Hajdúdorog történetét is. Mikor először végignéztem a filmet, alig tudtam elmozdulni tőle, annyira szemléletesen beszél erről a különleges hajdúdorogi sajátosságról. Természetesen szóba hozza a különleges szolgálattételeket is, amikor a Máriapócsi kegykép zárándokmenetét kísérték, illetve, amikor a Centenárium ünnepi Liturgián vezették a püspököket a város közepén fölállított oltárhoz.

A Szentsírnak őrhelyén Film készült a Krisztus-katonákról

A szolgálatuk részletes ismertetése a kívül-

állóknak is bepillantást enged a nagyheti és húsvéti ünnep lényegi tartalmába. Így hát a film nem csak egy népszokás bemutatása, hanem görögkatolikus hitünk és vallási életünk méltatása is. Köszönet a készítőknak és a film készítésekor éppen szolgálatot teljesítő Krisztus-katonáknak. Valamint köszönet azoknak, akik ezt a dokumentumot bármilyen módon terjesztik, hiszen rajta keresztül görögkatolikus életünk kincseit is terjesztik, továbbadják s egyben erősítik is. Amíg vannak Krisztus-katonák, addig van hit Hajdúdorogon, és fordítva: amíg van hit Hajdúdorogon, addig lesznek Krisztus-katonák is.

Kocsis Fülöp

hajdúdorogi megyéspüspök

Jármí község lelkipásztora

Szinte természetes, hogy interjúm során megismerem partnereimet, de Koós Csaba Levente Lelkészt már igehirdetése hallatán is a szívembe zártam, s ez az érzés csak növekedett válaszi hallatán.

De most halljuk a negyvenhat éves, elhivatott Koós Csaba Leventét, aki olvasatom szerint valóban pásztor gyülekezetének.

Nagytisztelítű Uram, szeretném kérdezni indíttatásáról. Szólna-e szüleiéről is, és hogy mikor határozott hivatása felől.

Olyan családban nőttem fel, ahol az Isten nevét mindig mély áhítattal, alázattal említették. Édesapám is lelkipásztorként szolgált Megváltó Urát. Édesanyám kántor, hitoktató, könyvelő és igazi papné volt. Jelenleg lelki békességben élvezik a nyugalmas évek áldásait. Két öcsém szintén lelkiész. Feleségem hitoktató-könyvtáros, szociálpedagógus. Tizenöt éves fiunk és tíz esztendősnő lányunk van. Tizenhat éves koromig orvosi egyetemre készültem, azután Valaki megszólított és azt mondta: kövess engem, szolgálj nekem. Ennek az elhívásnak nem lehetett ellentmondani. Így jutottam először a kolozsvári, majd a debreceni teológiára. 1990-től Jármiban és Paposon szolgálhatom azt, aki elhívott és akié az életem.

Hány lelkes a falu és érdekelné olvasóimat a gyülekezet létszáma, összetétele, tevékenysége is!

Jármiban ezerháromszázötven élnek, ebből hétszázötven református. A hívek egyházfenntartási járulékukat befizetik, de nem mindenki aktív tagja a gyülekezetnek. Vasárnaponként hatvanan, nagy ünnepe-

ken 100-150-en vagyunk az Isten-tiszteleteken. Nagyrészt ötven felettiiek járnak templomunkba, de vannak gyermekek, fiatalok és középkorúak is. Feleségem vezetése alatt cserkészcsapat működik. A templom felújítását pályázati pénzből oldjuk meg.

A település vezetése támogatja-e munkáját és jó-e a társcegyházzakkal való kapcsolatot?

Nagyon szerencsésnek mondhatom magam az egész gyülekezetel együtt, hiszen tizenhat éven át az akkori polgármester úr ugyanúgy, mint a jelenlegi polgármester asszony a testületi tagokkal vállaltva segíti szolgálatainkat. Én magam

1998 óta tagja vagyok a képviselő-testületnek s jelenleg alpolgármester is.

A történelmi egyházakkal, társcegyházakkal nagyon jó, meghitt, szeretetteljes a kapcsolatunk (imáhetek, segítségnyújtás, rendszeres kapcsolattartás).

Az ifjúság be tud-e kapcsolódni a gyülekezet munkájába?

Igen, minden erőnkkel ezen fáradozunk: cserkészcsapat működése, ifjúsági alkalmak szervezése, nyári és téli táborok szervezése, teadélutánok tartása. Ezen felül szeretnénk növelni a fiatal presbiterek számát.

Megoldható-e a beteg, öreg egyháztagokkal való kapcsolattartás?

Nagy empátiával fordulunk az idősek, betegek felé is. Én magam kéthetente látogatom a kórházban levő betegeinket, a betegeket lakásukon is felkeresem. A falu fel van osztva a presbiterek között, akik jelzik felém a szükséges teendőket. Intézményi keretek között is gondozzuk őket: házi segítségnyújtó szolgálat, idősek és fogyatékosok nappali ellátása a Bartimeus védőotthonban.

Nehéz beszélni a világ lelkiismereti-, hitéleti-, ökológiai alakulásáról. Vannak eredmények, de vajon elegendő-e?

Nekünk ebben a világban kell helytállnunk, Krisztusról szóban és tettekben bizonyosságot tenni, fáradozni azon, hogy emberibb legyen a világ, de ez csak akkor valósul meg, ha Krisztusibb lesz az ember.

Végül, mit üzen a lap olvasóinak?

Jó lenne, ha az Istentől kapott hit és békesség átjárna mindnyájunkat. A hit hegyeket képes elmozdítani. A még kereső, hittől távol levő olvasóknak üzenem, hogy nem anyagi javakat, földi örömeiket kell hajszolni, hanem Isten országát kell keresni, azután minden más megadatik nekünk, és ha megtaláljuk a helyes sorrendet, Isten megelégedett emberré tesz minket.

Legyen és maradjon Istené mindenkor az életünk, mert boldogok csak az Isten tenyerén lehetünk...

Köszönöm a beszélgetést.

Bayer Emil

Jelenések könyve II. rész

A Jelenések könyvének elemzése kezdetén, megállapítottuk, hogy a könyv a végidővel, és a szerző korában az egyház helyzetével foglalkozik. Szerzője a hagyomány szerint János apostol és evangélista, aki Patmosz szigetén élt. A 7 levélben, Jézus a korabeli 7 egyháznak üzen.

Levél az Efezusi egyháznak Jel 2,1-7: Fontos keresztény központ volt Efezus, a páli misszió része. Efezus városa nagy megújuláson ment át a római uralom időszaka alatt. Ez az újjászületés lehetett az oka annak, hogy a köznép akkora lelkesedést mutatott a birodalom iránt. A polgár büszke volt a császárára. Itt már nem az evangéliumok ellenséges magatartása érezhető a Római birodalommal szemben. Az író a közösséget megdicséri az állhatatosságáért, a hamis tanítókkal szembeni ellenállásért. Isten országa még az ördög és csatlósai támadása alatt áll, ha vannak tévtanítók. Az ígéret, hogy az élet fájáról ehetnek, az 1. századi zsidó apokaliptiszekben is megtalálható. Azt bizonyítja, hogy a megváltás visszafordítja Ádám átkát. Az elveszett halhatatlanságot Jézuson keresztül visszakapják. Térjen a közösség vissza az első lelkesedéséhez, különben Jel 2,5: „...elmozdítom gyertyatartódat helyéről...” – mondja Jézus, ami azt jelenti, elveszíti kiemelkedő helyzetét az egyház. Virágnyelven beszél Jézus, nem konkrétan, hanem jelképekben. A virágnyelv kifejezés onnan ered, hogy a középkori spanyol udvarban, a lovagok bizonyos fajta virágot küldtek a hölgynek, ha értésére akartak hozni valamit. A virág beszélt helyette. Ma is él ez a hagyomány.

Levél a Szmimai egyházhhoz 2,8-11: A zsidók megvádolták a keresztényeket a római hatóságok előtt Szmirnában, ezért börtönfogságra számíthatnak. Szétvált már a diaszpórában a kereszténység és zsidóság identitása, a pogánykeresztények növekvő számával. Az itéletnap kárhozattól, vagyis a „második halál”-tól kell igazából félni, ami a szellem halála, örök kárhozat. Ezt úgy kerülhetik el, ha kitartanak a szenvedésben.

Levél a Pergamoni egyháznak 2,12-17: Jel 2,13: „...tudom hol laksz, ott, ahol a sátn székelye van...” A sátn székelye, sátn trónja itt a római helytartó tartózkodási helyét jelenti. Ronald Raegen amerikai elnök is jelképesen azt mondta a Szovjetunióra a hidegháború idején, hogy a sátn birodalma. Híres volt a Caesar temploma Pergamonban, ill a város Augustus és Róma istennő kultuszáról volt nevezetes. A római kormányzó letartóztatta a keresztény Antipászt, majd kivégeztette. A császár kultusz megtagadása vezethetett Antipász vértanú halálához. A provinciában egyedül a kormányzóknak van joga halálbüntetést kiszabni, mint a pallosjog a magyar középkorban. Jel 2,12: „...így szól, akié a kétélű kard...” Vagyis Jézus szól, Krisztus kétélű kardjával szemben áll a kormányzó kardja, mert úgy hívták a halálbüntetési jogát, hogy a kard törvénye. A Bölcsesség könyvében Isten Igéje=(Jézus) Isten parancsának a hegyes kardja. A két kard törvénye, a két bíró ellentétben áll. Tehát, a római helytartónak nincs joga ítéletet végrehajtani, csak az igaz bírónak, Jézusnak. Az író megfeddi a közösséget a nikolaita eretemség követése miatt. A nikolaiták szektájának meg-

értéséhez magyarázatképpen felhasználja az író Bálámot Szám 31,16, mint őszövétségi motívumot. Jel 2,14: „Van-nak ott nálad követői Bálám tanításának, aki arra tanította Bálámot, hogy törbe csalja Izrael fiait, hogy áldozati húsból lakmározzanak és paráználkodjanak.” Utalás Szám 13,16-ra, ahol arra sarkallja a zsidókat, hogy házassodjanak amoritákkal, azoknak az isteneit tiszteljék. Egyes keresztények szerint a bálványok hamis nem létező istenek, ezért az azoknak áldozott húst nyugodtan megették, Szent Pál is említi ezt, hogy ezzel botrányozást okoznak.

Az Őszövétségi utalások miatt, aki először olvassa a Jelenések könyvét, őszövétségi tájékozódás nélkül, nem fogja megérteni. Szinte úgy járunk a Jelenések könyvével, mint gimnáziumban Dante Isteni színjátékával, hogy a sok kortörténeti, irodalomtörténeti utalás miatt, egyszerre két könyvet kell olvasnunk, egyik kezünkben az Isteni színjáték, másik kezünkben egy lexikon. A nikolaiták tanításuk szerint részt vehettek a császár isteni tisztületén a keresztények. Fontos kérdés volt akkoriban, hogy vásárolhat-e a keresztény olyan húst a piacon, ami görög, római, kis-ázsiai istenségeknek áldozott állatból származik? Részt vehet-e olyan étkezésen, ahol ilyen istenségeknek felajánlott ételek vannak felszolgálva és elhangzanak ezekhez az istenségekhez imák, énekek? Jel 2,17: „...a győztesnek... egy kis fehér követ adok... a kis kőre írva pedig új nevet... amelyet senki sem ismer, csak az, aki kapja.”

Nagyobb az ereje a névnek, ha senki más nem ismeri, mert akkor senki más nem használhatja. Ez a név a feltámadt, megdicsőült Jézus neve. A bajvívásban a győztes annak idején egy fehér követ kapott, amelyet átadott a bíróságnak. A fekete kő elmarasztaló ítéletet jelentett.

Levél a Tiatirai egyháznak 2,18-29: Jel 2,20: „De van ellened egy kifogásom, hogy megengeded Jézabel asszonynak, aki magát próféta nének mondja, hogy tanítson és elcsábítsa szolgálóimat, hogy paráználkodjanak, és egyenek a bálvány áldozatokból.” Az Őszövétségekben Jézabel, Sidón királyának a lánya volt, Áhábnak, Izrael királyának a felesége, kánaanita volt, a Baál pogány istenséget tisztelte. Itt a közösség megosztója, aki engedi a bálványáldozati hús evését, így akarják elkerülni az ül-

dőztetést. Jel 2,24: „...akik nem követik ezt a tanítást, és akik nem ismerték a sátn mélységeit...” Valószínű azt is megcélozták Jézabel követői, hogy Isten mély dögiba betekintsenek, ez azt jelentette a zsidó apokaliptiszben, hogy betekintést nyerjenek a világ végi ítélet titkaiba. Azt hirdették, hogy betekintettek Isten titkaiba, de az író szerint azok igazából a sátn mélységei. Hasonlít a jelenség a mai szektákra, akik a világ végének időpontját számolgatják. Ez nem helyes vallásosság, nem ez a lényege a hitünknek.

Levél a Szárdeszi egyháznak 3,1-6: Jel 3,4-5: „...de van néhány neved Szárdeszenben, akik nem szennyezték be ruháikat, és velem fognak járni fehérben... aki győz, így fog fehér ruhába öltözni, és nem törölöm ki nevét az élet könyvéből.” (Zsolt 69,29) Az író a város mindennapi életéből vesz példákat a teológiai mondanivalóhoz, mint a Laodiceai levélben is. Szárdesz kikötőváros volt, a gyapjú behajózásáról volt híres, így kerül bele a levélbe a ruha hasonlat. A szennyezett ruha a bűnösség általános jelképe, a tiszta ruha a keresztségben megvalósuló megtisztulást, új kezdetet szimbolizálja. A fehér öltözet, a megdicsőült test.

Levél a Filadelfiai egyháznak 3,7-13: Jel 3,7: „...aki ha valamit megnyit az senki sem zárja be...” Aki kinyitja az ajtót, az itt Jézus. Izaiás 22,22 egy új hivatalnokot mutat be, akinek kizárólagos hatalmában áll a királyhoz való bebocsátás, ez jelképesen a feltámadt Jézus. Jézus által a keresztények eljuthatnak Istenhez. A nyitott ajtó az evangélium hirdetésének kedvező lehetőségét mutatja. Jel 3, 8: „Íme odaadok egyeseket a sátn zsinagógájából, akik zsidónak mondják magukat, holott nem azok, hanem hazudnak, íme megteszem, hogy eljőjenek és lábadoz boruljanak.” Ellenségeskedés sejtethető ebből a zsidók és keresztények közt, ki az igazi Izrael. A gyülekezet ellenségei a jövőben nyilvánosan elismerik majd az egyházat.

Levél a Laodiceai egyháznak 3,14-22: Jel 3,15-16: „Ismerem cselekedeteidet, hogy sem hideg nem vagy, sem meleg... De mivel langyos vagy... kezdlek téged kivetni szájamból.” Laodicea vízellátása a meleg forrásából érkezett, ezért az ivóvíz langyos volt. Gazdag település volt ruhaipara és bankközpontja miatt, szembetegségekre specializálódott az orvosi iskolája. Erre is találunk utalást a Szentírásban. Jel 3,18: „Tanácsolom neked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált színaranyat... s kend be szemed szemkenőccsel, hogy láss.” Viszonylag magas társadalmi helyzetűek voltak, biztos szociális, gazdasági helyzetük ezért önleégültekké váltak a laodiceaiak. A tűzben megpróbált színarany a buzdítás kifejezése, hogy tegyenek tanúbizonyságot keresztény hitük mellett, annak ellenére, hogy ez társadalmi elutasításhoz vezethet, halálbüntetéshez. Zak 13,9 használja ezt a képet, hogy Isten megtisztítja népét, mint az értékes fémeket.

Ebben a részben a Jelenések könyve 7 levelét néztük át, a következő számban, Isten mennyei udvartartásával és a 7 pecsét titkával ismerkedünk meg.

Papp Nóra

„A levente istenfélő és hazájához mindhalálíg hűséges”

Kik voltak a leventék? Voltak leventeleányok is? Hol és mikor működtek a leventeegyesületek? Egyáltalán: milyen fizikai s szellemi célok és értékek mentén működött a Leventeintézmény?

A Leventeintézményt, a két világháború között a közoktatáson kívül működő, állami ifjúsági oktató-nevelő szervezetet a trianoni békediktátum által okozott nemzeti tragédia hívta életre. A dokumentum, melyet 1920. június 4-én a versailles-i Nagy-Trianon palotában írtak alá a magyar küldöttek, nemcsak Magyarország területének több mint kétharmadát, lakóinak több mint felét csatolta el, hanem a kárpát-medencei magyarság mintegy harmad részét is kisebbségi sorsra kárhozhatta – idegen népek és államok önkényes fennhatósága alatt.

Az ifjúsági szervezetet s annak valamennyi településen (így a tanyakörzetekben is) megszervezett egységeit, a leventeegyesületeket gyakorlatilag az 1921. évi LIII. tc., az ún. *testnevelési törvény* hívta életre, s az 1924. évi végrehajtási utasítás ültetette a köztudatba – két vallás- és közoktatásügyi miniszteri (VKM) rendelet formájában. Végül a sorsdöntő 1939. évi II. tc., az ún. *honvédelmi törvény* tette a leventekötelezettséget honvédelmi kötelezettséggé – ezzel nyíltan katonai előképző szervezetté téve a Leventeintézményt.

Közben folyamatosan alakult-formálódott a szervezet arculata, fizikai-szellemi cél- és értékrendszere. Ezek közül kétségkívül kiemelkedett az *ökumenizmus*. A leventeoktató irányításával általában vasárnaponként megtartott leventefoglalkozások célja a történelmi Magyarország területi és szellemi helyreállítása volt. Ennek keretében a nevelés két fő tengelye, a rendszeres *testnevelés* mellett a *valáserkölcsi nevelés* lett. Ezenfelül a leventékkal behatóan megismertették a magyarság történelmét, földrajzát és néprajzát, s részükre többféle (pl. általánosan művelő-népművelő) tanfolyamot szervez-

tek. Az egyesületekben különböző (például műkedvelő) szakosztályokat is létrehoztak.

Már 1923-ban elkészült a *leventejelvény* első változata – egy kis zománcozott zöld fenyőággal, fehér „L” betűvel és kék színű nefelejccsel. Az összetett szimbó-

köszöntési kötelezettséget. Hivatalosan elfogadottá a győri leventék és oktatóik „*Szebb Jövőt!*” köszöntése vált. A „*Szebb*” szót külön mozaikszóként is értelmezték, a következő formában: Szabad, erős, becsületes és boldog. Ezt az „*Adjon Isten!*” felelettel bővítették ki.

A következő szellemi szimbólumok, melyek ékes bizonyítékai a keresztény és a nemzeti értékek együvé tartozásának, a rövid mondatba sűrített „*Leventefogadalom*”, s a bővebben kifejtett levente- és leventeleánytörvények voltak. A fogadalom szövege a következő: „*Fogadom, hogy teljesítem leventekötelességeimet, melyekkel Istennek, Hazámnak és honfitársaimnak tartozom!*” A hét pontból álló *leventetörvények* pedig az 1930-as évek második felében készültek. Ezek közül az elsőt szó szerint a címben idéztük, mely a vallásosság és a hazaszeretet törvénye volt. Emellett ott találjuk a fegyelem, a köteletség, az igazmondás, a lovagiaság, a hűség és a becsület törvényét is.

1938-tól a magyar állam törvényes úton számos hajdani területtel gyarapodott. Az I. és II. bécsi döntés, valamint a további területi visszacsatolások valósággal megvalósítható közelségbe hozták „*Nagymagyarország*” területi sértetlenségének helyreállítását. A „*visszatért*” felvidéki, kárpátaljai, észak-erdélyi és délvidéki területeken is megindult a „*leventemunka*”.

Közben a Leventeintézmény 1939-től kezdve valóságos „félkarú” óriásszervezetként *kötelező* jelleggel tömörítette a 12 és 23 év közötti fiúkat. A leventeköteles ifjak korcsoportjai: I. 12-14 évesek (*leventeapródok*), II. 15-17 évesek (*ifjúleventék*), III. 18-23 évesek (*leventelegények*). A korcsoportok közötti átmenetet próbák alkották; a harmadik ilyen a „*H-*”, vagyis a honvédpróba volt.

1941-ben a szervezet felső vezetését teljesen átszervezték. Ekkor hozták létre az *Ifjúság Honvédelmi Nevelésének és a*

Leventejelvény

lum jelentése: „*Leventék, ne felejtsetek és reméljete!*”

1926-ban vezették be országszerte a

Testnevelésnek Országos Vezetője (korabeli rövidítéssel IHNETOV) tisztséget és a személye köré szervezett hivatalt. Az IHNETOV, vitéz Bélyd (született:

Az erdélyi leventék „nemzeti zarándokhelye”, a kolozsvári Mátyás-szobor

Bruckner) Alajos (1889–1946) ízig-vérig katonamember volt; személyében egyesült a Honvédelmi Minisztérium és a VKM felügyelete. Ezzel párhuzamosan a közoktatásban – heti egy tanóra időtartamban – is bevezették a „*Honvédelmi ismeretek*” nevű tantárgyat, melyhez külön tankönyvsorozatot adtak ki.

Az 1940-es évekre szabályozták a leventék ünnepi alkalmakon való megjelenését és vallási kötelezettségét. Eszerint: „*A levente kiképzési évet ünnepélyes istentisztelettel kell megkezdeni és befejezni. Ezekben a levente köteles megjelenni.*” A leventék kötelező rendes évi nemzeti ünnepei és emléknapjai a következők voltak: az 1848-as forradalom ünnepe (március 15), a hősi halottak emléknapja (május utolsó vasárnapja), Horthy kormányzó születés- és névnapja (június 18. és december 6), államalapító I. (Szent) István ünnepe (augusztus 20), az aradi vértanúk gyásznapja (október 6).

Bár az intézmény másik, mintegy „kölcsonbe kapott” karjának tekinthető leánytagozat szervezése már évekkel korábban megkezdődött, a Levente-leány-mozgalmat hivatalosan – a VKM kizárólagos főnhatósága alatt – csak 1943-ban hozták létre, s azt is csupán önkéntes alapon. A *Levente-leányok Országos Vezetőnője* Kokas Eszter, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Élettani Intézetének adjunktusa, egyetemi magántanár lett. A várakozásokkal és a hiedelmekkel ellentétben azonban a levente-leányok sohasem kaptak fegyveres kiképzést – a magyar asszonyi hivatásra igyekeztek fölke-

„Nem szabad elveszteniünk az Istent!” – inti Serédi Jusztinián esztergomi érsek, bíboros hercegprímás a római és a görög katolikus leventéket 1942 áldozócsütörtökén

Szébb Jövőt! újsághirdetés

Karcagi leventék csapatzászlót ajándékoznak a székellyföldi Gyergyó-alfaluban az ott élő leventéknek 1943. március 15-én (In: Szébb Jövőt! III/16.)

szíteni őket. Egyházi körökben a következőképpen fogalmaztak: a mozgalom „*Nelvélségi célja... a Szentírás erős asszonya.*” Ennek keretében a levente-leány-foglalko-

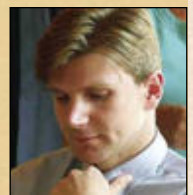
zásokon háztartási és ház körüli tevékenységeket sajátítottak el, de hangsúlyt kapott az általános műveltség is. Részükre tartottak például szabás-varrás, csecsemőgondozó és gyermeknevelési tanfolyamokat. De a levente-leányok még emellett is sokoldalú segítséget nyújtottak a II. világháborús erőfeszítésekhez karitatív (például vöröskeresztes) és egyéb tevékenységükkel. Természetesen a leventetörvények alapján, de igazodva a női lélek sajátosságaihoz, fogalmazták meg a *levente-leány-törvényeket*.

A leventeegyesületeket s azok női szakosztályait, a levente-leány-csapatokat végül a Debreceni Ideiglenes Kormány 529/1945. sz. rendelete szüntette meg, mint Hitler-barát, fasiszta és az „*Egyesült Nemzetekkel*” szemben propagandát folytató szervezeteket.

Kis Krisztián Bálint

A szerzőről

Kis Krisztián Bálint történész, tanár, idegenvezető. Szakdolgozatát 2006-ban a Szegedi Tudományegyetemen a Levente-intézmény országos történetéből írta. Kutatási és gyűjtési területei: magyar ifjúsági mozgalmak, szervezetek; magyarországi tankönyvek a kezdetektől a rendszerváltozásig; antik könyvek

Hazaköltözött az Isten Vándora

Nagy tisztelője vagyok Regőczi István Atyának, az Isten vándorának. De, rajtam kívül még nagyon sokan úgy gondolják, hogy egy szentéletű ember költözött 2013. február 28-án este 9 óra 30 perckor az örök hazába. Ezt az is bizonyítja, hogy 2013. március 9-én délután két órától az or-

szág minden tájáról jöttek az őt tisztelő zarándokok a Szent István Bazilikába, ahol három órákor Beer Miklós váci püspök tizennégy pap kíséretében gyászmisét mondott. Elkísértük utolsó földi útjára, a Kútvolgyi Engesztelő Kápolna kertjébe, végső nyughelyére.

Egész életében a Jóistennek tetsző életet élt, és minden tétivel az Urat szolgálta. Ezt nemcsak „Az Isten Vándora” című könyvéből tudjuk, de több könyvet is írt, sőt Mindszenty-keresztutat épített a Kútvolgyi Szűz Mária engesztelő kápolnánál. Hosszú 98 éve alatt abban reménykedett, hogy még megéli Mindszenty bíboros boldoggá avatását. Ezt már csak a mennyországban fogja, de ott is folytatja ezért az imát.

Nagyon gazdag élete volt. Mondják, a szentek születésnapja a földi haláluk napja. Most egy kicsit szomorkodom és örülök is, mert Regőczi atya hazaért. Úgy képzelem, hogy az Atya elé jön, lábára sarut, ujjára gyűrűt húz, szól a mennyország lakóinak, süssenek, főzzenek, töltsenek bort a legjobbikból, mert aki el sem vészett, végre hazatért.

Ezt követően megkérdezi: „Báránkám, hol voltál idáig?” Mire megkap-

ja a választ: „Jöttem volna hamarabb is, de feladatot kaptam, replettem Sasokat, szöktettem rabokat, majd megkóstoltam a kenyereket, és észre sem vettem ezt a röpke 98 évet.”

Ezt a szép hasonlatot mástól vettem, de aki még nem olvasta és nem ismeri életét, az olvassa el az Isten vándora című könyvét. Annyi mindent tett, hogy el sem tudom képzelni, hogyan volt ereje a törekeny embernek mindezt végigcsinálni, milyen termékeny volt ez a 98 év.

A felsorolásba bele sem kezdek, mert több oldalon keresztül lehetne sorolni. Ő mindent a Jóistenre bízott, és Szűz Mária segítségét kérte, hogy Szent Fiával meg is tudja valósítani, azokat a feladatokat, amelyeket az Úr rábízott. Imával, engeszteléssel, és áldozattal, virrasztással böjttel és sok-sok szenvedéssel emberfeletti dolgokra is képes volt.

En 2005 óta jártam rendszeresen a Kútvolgyi és a törökbalinti Szeretetláng kápolnába, ahol minden hónap utolsó szombatján mondta délben az engesztelő Szentmisét, ahol Kindelmann Károlyné, Erzsébet asszony nyugszik a Hámori Alfonzné (Angyika) által alapított Engesztelő kápolnában. Jézusomnak szívén megnyugodni jó!

Szöveg és fotók: Szilvási Istvánné, Mária

Régebbi számaink telefonon megrendelhetők postai utánvétellel.
 Telefon: 221-1524 vagy mob: 06-70-244-0240 Interneten is fogadunk megrendeléseket:
www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@szentkereszt.hu

Előfizetési megrendelő

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint példányban.

Előfizetési díj: 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

OTP Bank: 11714006-20371612-00000000 számú számlára való befizetéssel lehet előfizetni a Szent Kereszt Magazinra, vagy csekken az alábbi rovatok kitöltésével.

Megrendelő (előfizető) neve:
Cím:

Kézbesítési cím:

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....
 aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest
Erzsébet királyné útja 86.

F e l h í v á s

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő – kíván segíteni, ételmisszer- és gyógyszersegélyekkel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

Támogassa adója 1 %-val kiemelten közhasznú alapítványunkat!

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY
 OTP Bank 11714006-20385251
 Adószám: 18161980-1-42
 Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

HOTEL VERITAS

Várjuk szeretettel hotelünkbe és éttermünkbe házas ízekkel!

1144 Budapest, Mogyoródi út 8. www.hotelveritas.hu E-mail: hotel@veritas.hu

Születésnap partik, gyermekzsúrok szervezése programokkal

Éttermünkbe asztalfoglalás: 273-22-33 mob: 06-30-864-6564